

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อ
พัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น

นางสาววิรัตน์ธาดา เกาคำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING MUSIC INSTRUCTION USING CLASSICAL
AND POPULAR MUSIC TO DEVELOP PIANO SKILLS OF BEGINNER PIANO STUDENTS

Miss Wittada Phaokhum

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้
ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโน
ของนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น

โดย

นางสาววิศิต์ธาดา เกาคำ

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.ชนิตา ตังเดชะหิรัญ)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิเทศาตา เกาคำ : การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น. (PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING MUSIC INSTRUCTION USING CLASSICAL AND POPULAR MUSIC TO DEVELOP PIANO SKILLS OF BEGINNER PIANO STUDENTS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.ณัฐภูมิ บริบูรณ์วิริย์, 166 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนในระดับชั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับชั้นต้นของทรินิตี 2) อาจารย์เปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 23 คน ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร 3) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน 4) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม จำนวน 3 คน 5) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 คน 6) ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 คน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) แบบสังเกตการสอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบ การสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย และสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. สภาพการเรียนการสอนเปียโน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้สอนส่วนใหญ่มีการผสมผสานดนตรีสมัยนิยมเข้ากับการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกในชั้นเรียน เนื่องจากดนตรีสมัยนิยมและดนตรีคลาสสิกมีขอบเขตขององค์ความรู้ทางดนตรีที่ทับซ้อนกัน จะแตกต่างกันในส่วนของการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ 2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ควรครอบคลุมการพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนให้แก่ผู้เรียน การเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนผ่านการลงมือปฏิบัติ และมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโน 2) ด้านเนื้อหาสาระสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ด้านเทคนิค ด้านความเป็นดนตรี ด้านการแสดงออก และด้านทักษะดนตรี 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้เกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาด้านเทคนิค ด้านความเป็นดนตรี ด้านการแสดงออก และทักษะดนตรี ผ่านทางการปฏิบัติ 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนประกอบด้วย ผู้สอน คลิปปิวดิโอ เกมส์ทฤษฎีดนตรี และตารางคอร์สบทเพลงสมัยนิยม 5) ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และหลังจากจบหลักสูตร โดยการสังเกต การสอบถามความเข้าใจ โดยให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ปลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5583472027 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORDS: ORGANIZING MUSIC INSTRUCTION/ORNAMENTATION TECHNIQUES /
CLASSICAL MUSIC / POPULAR MUSIC / BEGINNER PIANO STUDENTS

WITTADA PHAOKHUM: PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING MUSIC INSTRUCTION USING CLASSICAL AND POPULAR MUSIC TO DEVELOP PIANO SKILLS OF BEGINNER PIANO STUDENTS. ADVISOR: NATTHAWUT BORIBOONVIREE, Ph.D., 166 pp.

The purposes of this research were 1) to examine instructional conditions of beginner piano lessons in Bangkok and 2) to propose guidelines for organizing music instruction using classical and popular music to develop piano skills of beginner piano students. The sample groups consisted of 1) Trinity's documents related to the examination of classical and popular piano in beginner level 2) 23 teachers in Bangkok with teaching experience at least 3 years 3) 5 teachers with teaching experience between 5 -10 years on both classical and popular style 4) 3 experts in popular piano music 5) 3 experts in classical piano music and 6) 3 well established artists in popular and jazz music. Research instruments consisted of 1) document analysis forms 2) questionnaires 3) interview schedules and 4) classroom observation forms. Data were analyzed through classification, comparison, inductive conclusion and synthesize into instructional guidelines.

Findings revealed that 1. in authentic teaching environments, most instructors regularly used combination of classical and popular music in classroom instruction due to its overlapping bodies of knowledge. The differences lie in the application of the body of knowledge. 2. Instructional guidelines can be divided into 5 aspects 1) the objectives of instruction should aim at developing and enhancing the essential body of musical knowledge, linking the body of knowledge in music with practical skills, and encouraging creative thinking of the students 2) the contents can be divided into four groups comprising of technique, musicality, expression, and musical skills 3) thus classroom activities must focus on connecting those four groups of knowledge namely technique, musicality, expression and musical skills through practice 4) the Instructional media should consist of teachers, video clips, games related to music theory, and chord charts of popular songs 5) the assessments should be done before, between, at the end of classes, and at the end of the course; assessments should focus on knowledge, skills and creativity based on observation and viva voce.

Department: Art, 166 Education

Student's Signature

Advisor's Signature

Field of Study: Music Education

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการอบรม ดูแลและถ่ายทอดความรู้ ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร. ณัฐฤดี บริบูรณ์วิริย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ตลอดจนให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ทางด้านดนตรีศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและความเป็นครูที่อาจารย์มีต่อศิษย์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์และเป็นผู้แนะนำวิธีการคิดอย่างเป็นระบบต่อศิษย์ตลอดระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชนิตา ตังเดชะหิรัญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่สละเวลาให้คำแนะนำ ให้ความเอ็นดู และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ด้านเปียโนคลาสสิก และศิลปินผู้มีชื่อเสียงด้านดนตรีสมัยนิยม รวมถึงครูผู้สอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. รังสิพันธ์ แข็งขัน และอาจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข ที่คอยให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอน และเสียสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายบุญสนองและนางวันดี เกาคำ บิดาและมารดาของผู้วิจัยที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ เพื่อนปริญญาโท ดนตรีศึกษา รุ่นที่ 5 ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมาตลอดการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ถ่ายทอดความรู้ทางด้านดนตรีศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน.....	6
1.1 ความหมายของการเรียนการสอน.....	6
1.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน.....	8
1.3 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน.....	16
ตอนที่ 2 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน.....	18
2.1 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ.....	18
2.2 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน.....	21
ตอนที่ 3 ดนตรีสมัยนิยมกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีในศตวรรษที่ 21 (ยุคปัจจุบัน).....	22
3.1 ความหมายและองค์ประกอบของดนตรีสมัยนิยม.....	22
3.2 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม.....	27
ตอนที่ 4 ทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้น.....	29
4.1 ทักษะการปฏิบัติเปียโนระดับขั้นต้น.....	29
4.2 มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม.....	31
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
ชั้นที่ 2 การกำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	38
ชั้นที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
ชั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
ชั้นที่ 5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบคุณภาพ สรุป อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 2 สภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร	49
ตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัย นิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนระดับขั้นต้น.....	68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปผลการวิจัย	114
อภิปรายผลการวิจัย	123
ข้อเสนอแนะ	124
รายการอ้างอิง	125
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับอาจารย์เปียโน.....	130
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และอาจารย์เปียโน	137
ภาคผนวก ค แบบสังเกตการสอน	146
ภาคผนวก ง แบบวิเคราะห์เอกสาร	154
ภาคผนวก จ ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอน	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	166

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ	44
ตารางที่ 2 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี	45
ตารางที่ 3 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม	46
ตารางที่ 4 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก	47
ตารางที่ 5 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยมรวมถึง ดนตรีแจ๊ส.....	48
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญเกี่ยวกับหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์	50
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการปฏิบัติในการกำหนดเนื้อหาสาระในเชิงหลักการใน การจัดการเรียนการสอน	52
ตารางที่ 8 ตารางแสดงค่าคะแนนในการสอบทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกของสถาบัน Trinity London	54
ตารางที่ 9 แสดงค่าน้ำหนักของคะแนนในการสอบเรื่องบทเพลง.....	56
ตารางที่ 10 แสดงความถี่ในการให้ความสำคัญเรื่องเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิก และสมัยนิยม.....	57
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเชิง หลักการ	61
ตารางที่ 12 ตารางแสดงความถี่ของวิธีสอนที่ผู้สอนใช้ในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและ สมัยนิยม	62
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการพบประเด็นในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	65
ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการพบประเด็นในการกำหนดวัดและประเมินผล	67
ตารางที่ 15 แสดงผลความถี่ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในด้านหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์โดยแสดง เป็นค่าของร้อยละ	69
ตารางที่ 16 แสดงความถี่ในการให้ความสำคัญเรื่องเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิก และเปียโนสมัยนิยม.....	73
ตารางที่ 17 แสดงการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลง เปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม.....	86
ตารางที่ 18 ตารางแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอน.....	99
ตารางที่ 19 ตารางแสดงรายละเอียดของเนื้อหาสาระ	106
ตารางที่ 20 แสดงแนวทางการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ.....	110

สารบัญภาพ

หน้า

รูปภาพ 1 แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีดนตรีและทักษะปฏิบัติเปียโน 91

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบัน การเรียนการสอนดนตรีได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันการศึกษาทางดนตรีและโรงเรียนดนตรีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมและผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานได้เรียนมากที่สุดคือ เครื่องดนตรีประเภทเปียโน (ทรรชนี๋ย ปราบอักษร, 2542) การเรียนวิชาเปียโน นอกจากจะเรียนเพื่อเสริมความรู้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และยังช่วยให้เด็กเกิดสมาธิแล้วยังสามารถนำไปศึกษาต่อยอดในระดับอุดมศึกษาได้อีกด้วย (จงรัก พุกกะณานนท์, 2542) โดยทั่วไป การสอนทักษะเปียโนแบบคลาสสิกเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะเปียโน (Berklee College of Music, 2013) เนื่องจากการเริ่มด้วยการเรียนทักษะเปียโนแบบคลาสสิก ทำให้นักเรียนได้ฝึกพื้นฐานของการเล่นเปียโนที่จำเป็นในการพัฒนาไปสู่การเล่นเปียโนลักษณะอื่นๆ เช่น การวางนิ้วมือ การนั่ง แบบฝึกหัดเพื่อเพิ่มความคล่องตัวและแข็งแรงของนิ้ว การอ่านสัญลักษณ์และทฤษฎีทางดนตรี เป็นต้น

หลักสูตรการเรียนการสอนทักษะเปียโนแบบคลาสสิกมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการวัดประเมินผลที่ใช้ในพัฒนาทักษะเปียโนอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบและได้มาตรฐาน (สถาบันสอนดนตรีเดอเมโลดี้, 2556) หลักสูตรวิชาเปียโนที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยในปัจจุบันมีความหลากหลาย อาทิ หลักสูตรเปียโนของฮอลลีโอนาร์ด (Hal Leonard Student Piano Library) หลักสูตรเปียโนของบาสเตียน (Bastein Piano Basics) หลักสูตรเปียโนของอัลเฟรด (Alfred's Basic Piano Library) เป็นต้น ในส่วนของการสอบวัดมาตรฐาน มีสถาบันที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดสอบวัดมาตรฐานด้านทักษะและความรู้ทางเปียโนคลาสสิกของนักเรียนอยู่หลากหลายที่ อาทิเช่น สถาบันยามาฮา (Yamaha) ของประเทศญี่ปุ่น สถาบันเทมส์ วัลเลย์ (Thames Valley) และสำหรับสถาบันการสอบวัดมาตรฐานที่โดดเด่นและได้รับการยอมรับในวงกว้างมีอยู่ 2 แห่งคือ สถาบันTrinity Guildhall และ Associated Board of the Royal School of Music (ABRSM) โดยทั้งสองสถาบันมีการเปิดสอบวัดระดับมาตรฐานทางดนตรีมานานกว่า 100 ปี ในแต่ละปีต่างก็มีผู้เข้าร่วมสอบวัดระดับมาตรฐานทางดนตรีจากทั่วโลกกว่า 600,000 คน และมีการจัดศูนย์สอบในประเทศไทย (ABRSM Thailand; สถาบันทรินิตี้แห่งประเทศไทย.) ทำให้เป็นที่นิยมแก่ครูเปียโนในการส่งเด็กเพื่อสอบวัดระดับมาตรฐานด้านทักษะและความรู้ทางเปียโนคลาสสิก

หากพิจารณาในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรเปียโนคลาสสิกกับสังคมไทยและโลกยุคปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า บทเพลงในหลักสูตรเปียโนคลาสสิกที่ใช้ในการเรียนการสอนและบทเพลงที่ใช้ในการสอบเพื่อวัดระดับมาตรฐานในระดับสากลต่างก็เป็นบทเพลงจากวัฒนธรรมตะวันตกเป็นหลัก ทำให้การแสดงออกของสำเนียงบางอย่างในบทเพลงยังไม่เหมาะสมกับนักเปียโนไทยมากนัก (วีรชาติ เปรมานนท์, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ มณีวัลย์ เรื่องการสอนโสตทักษะด้านทำนองในหลักสูตรเปียโน ระดับขั้นต้นของสำนักพิมพ์อัลเฟรด: กรณศึกษา โรงเรียนดนตรีปิ่นนคร (จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551) พบว่าสภาพปัญหาในการเรียนการสอนเปียโนปัจจุบัน เป็นเพราะบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นบทเพลงที่ไม่คุ้นหูสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนจำขึ้นคู้เสียงได้ยากและ

เกิดความสับสนในเนื้อหาที่เรียน ส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนในที่สุด สอดคล้องกับ วัฒนธรรมการฟังดนตรีของบุคคลทั่วไปทั้งต่างประเทศและในสังคมไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นดนตรีสมัยนิยมมากกว่าดนตรีอันทรงคุณค่าตามประวัติศาสตร์เช่นดนตรีคลาสสิก (บุณรัตน์ ศิริรัตนพันธ์, 2012)

ดนตรีสมัยนิยมและดนตรีคลาสสิกต่างก็เป็นบทเพลงที่มีคุณค่าในตัวเอง ดังบทสัมภาษณ์ของ พอล แมคคาร์ทนีย์ (Paul McCartney) นักร้องและนักประพันธ์เพลงของวง The Beatles ได้กล่าวว่า “ดนตรีสมัยนิยมคือดนตรีคลาสสิกในยุคปัจจุบัน ดนตรีคลาสสิกมีการตีความเรื่องราวในยุคสมัยของตนเองในอดีต ดนตรีสมัยนิยมก็มีการตีความเรื่องราวในยุคสมัยปัจจุบันเช่นกัน ดังนั้น เราเป็นคนยุคสุดท้ายที่จะรู้จักเพลงสมัยนิยมได้ดีที่สุด เพราะคนที่ไม่ได้เกิดในยุคสมัยนี้ ก็จะไม่รู้ว่าเราต้องการสื่ออะไร ทำให้ไม่รู้ว่าเพลงนั้นคืออะไร” (Beatles Interview Database, 2013) เช่นเดียวกับที่ รอยด์ ชูเกอร์ (Roy Shuker) กล่าวว่า ดนตรีทุกประเภทต่างก็เป็นดนตรีสมัยนิยมทั้งสิ้น เพราะไม่ว่าอย่างไร ดนตรีต้องเป็นที่นิยมสำหรับใครคนใดคนหนึ่งได้ทั้งนั้น (Shuker, 1998) และจากการศึกษาค้นคว้า พบว่าบทเพลงสมัยนิยมหลายบทเพลงมีการประยุกต์ท่วงทำนองหรือรูปแบบทางเดินคอร์ดทางดนตรีคลาสสิกมาใช้ในการสร้างสรรค์ทำนอง เช่น บทเพลงแคนนอน (Canon) ของ โจฮันส์ พาเคลเบล (Johann Pachelbel) ซึ่งเป็นบทเพลงในยุคบาโรก โดยบทเพลงแคนนอน (Canon) มีลักษณะท่วงทำนองที่จำง่ายคล้ายกับลักษณะเด่นของบทเพลงสมัยนิยมที่มีภูมิโครงสร้างด้านทำนองที่จำง่ายไม่ซับซ้อน ทำให้มีการนำบทเพลงนี้มาใช้อย่างแพร่หลายในวงการภาพยนตร์และสื่อโฆษณา รวมถึงนิยมใช้ในงานแต่งงานของประเทศสหรัฐอเมริกา (Helander, 2013) รวมถึงในแง่ของการบรรเลงดนตรีร่วมกัน วิล ชมิช (Will Schmid) อดีตประธานสถาบันองค์กรดนตรีศึกษาแห่งประเทศไทย (The National Association for Music Education: MENC) กล่าวว่า ในความเป็นจริงแล้ว การบรรเลงดนตรีสมัยนิยมในลักษณะวงดนตรีในปัจจุบัน เหมือนการบรรเลงวงแจ๊ซหรือวงดนตรีคลาสสิก ที่เต็มไปด้วยพื้นที่ในการแสดงออกของกลุ่มคนที่ชอบแนวดนตรีคล้ายกัน ต้องการแสดงออกถึงลักษณะดนตรีที่เป็นของตนเอง (Emmons, 2004 อ้างถึงใน Rodriguez, 2004) ดังนั้นเห็นได้ว่า บทเพลงคลาสสิกและบทเพลงสมัยนิยมมีความเชื่อมโยงกันอยู่ในแง่ของรากฐานในการประยุกต์ใช้และการบรรเลงรวมวง

ในต่างประเทศมีการนำบทเพลงสมัยนิยมมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนดนตรีในห้องเรียนเพื่อเสริมความเข้าใจแก่เด็กในเรื่องทฤษฎีดนตรี โดยตั้งอยู่บนความเชื่อว่า บทเพลงสมัยนิยมเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคย จะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจในทฤษฎีดนตรีได้ง่ายขึ้น เช่น เรื่องการสอนทฤษฎีเพลงดั้งเดิมด้วยบทเพลงสมัยนิยม โดยเฮเทอร์ แมค ลัชแลน (Heather MacLachlan) การใช้วัฒนธรรมในบทเพลงสมัยนิยมในการเสริมแรงในการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีพื้นฐาน ในแง่ของการเปลี่ยนรูป โดยเจมส์ ฮิวส์ (James R. Hughes) การบูรณาการทักษะการฟังและการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงผ่านดนตรีสมัยนิยม โดย คีท ซาลเลย์ (Keith Salley) เป็นต้น (Biamonte, 2011) ในประเทศไทย พบงานวิจัยที่มีการนำบทเพลงสมัยนิยมมาสอนเสริมในหลักสูตรการเรียนการสอนปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่เด็กเรียน ดังเช่นงานวิจัยของทรงวิรัตน์ สุดงาม เรื่อง การศึกษาวิธีการคัดเลือกบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมการนำบทเพลงสมัยนิยมมาสอนเสริมหลักสูตรกีตาร์คลาสสิกของครูโรงเรียนดนตรีสยามกลการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หลักการที่

ผู้สอนใช้ในการคัดเลือกบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมแก่นักเรียนก็ตำราในระดับชั้นต้นนั้นจะไม่เน้นว่าต้องเป็นบทเพลงประเภทใด แต่บทเพลงจะต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถและความ ต้องการของนักเรียนแต่ละคน (ทรงวิรัตน์ สุดงาม, 2550) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัฐวัฒน์ โฆษิตติชยพันธ์ เรื่องการเรียบเรียงบทเพลงไทยสมัยนิยมสำหรับกีตาร์คลาสสิกระดับชั้นกลาง พบว่าบทเพลงไทยสมัยนิยมที่นำมาเรียบเรียงสำหรับนักเรียนกีตาร์คลาสสิก สามารถสร้างความสนใจและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนวิชากีตาร์คลาสสิกได้มากขึ้น (ณัฐวัฒน์ โฆษิตติชยพันธ์, 2551)

มาร์รีน อซ์เลอร์ (Marianne Uszler) กล่าวว่า การที่นักเรียนได้เรียนในบทเพลงที่ตนเองชอบใช้คอร์ตในการสร้างสรรค์ดนตรีต้นฉบับและเล่นประกอบเพลงที่ตนเองสนใจ และเปิดโอกาสได้สัมผัสกับดนตรีที่หลากหลายมิได้จำกัดอยู่เพียงดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียว อาจเป็นดนตรีป๊อบ ดนตรีแจ๊ส ดนตรีร็อก ถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น เพราะการได้สัมผัสดนตรีที่หลากหลายช่วยในการตอบโจทย์ด้านการเข้าสังคมและทำกิจกรรมดนตรีร่วมกับเพื่อนที่โรงเรียน รวมถึงยังเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวดนตรีที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง (Uszler, Gordon, & Smith, 2000) และหากมองในแง่ความต้องการของตลาดและความนิยมในการเลือกสไตล์ดนตรีในการเรียน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามผลงานวิจัยของ กรกนก สร้อยอินทร์ ในเรื่องโครงการจัดตั้งโรงเรียนดนตรีพบว่า ประเภทของสไตล์ดนตรีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการเลือกเรียนดนตรีของนักเรียนในปัจจุบัน คือ ดนตรีสมัยนิยม (กรกนก สร้อยอินทร์, 2551) ทำให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม

เห็นได้ว่าดนตรีสมัยนิยมมีความสำคัญอย่างยิ่งควรค่าแก่การผสมผสานเข้ากับการจัดการเรียนการสอน แต่ทั้งนี้ จากค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยมในประเทศไทยพบว่ายังมีจำนวนจำกัด หนึ่งในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเปียโนสมัยนิยมในประเทศไทย คือ การสอนเปียโนป๊อบที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน ของวิษณุศักดิ์ ปัทมพงศ์ ศึกษาสภาพการเรียนการสอนและวิธีการสอนเปียโนป๊อบในโรงเรียนดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน (วิษณุศักดิ์ ปัทมพงศ์, 2554) จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยมีแนวทางการจัดการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมที่แยกออกจากกัน ถึงแม้จะมีการนำบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมกับหลักสูตรคลาสสิก มีจุดมุ่งหมายเป็นเพียงการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่เด็กเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการนำเนื้อหาในบทเพลงเปียโนคลาสสิกและบทเพลงเปียโนสมัยนิยมมาผสมผสานและจัดสร้างเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเสนอการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม มุ่งเน้นด้านการชี้ให้เห็นคุณค่าของบทเพลงทั้งสองประเภท เพื่อให้เด็กนักเรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงและสามารถเรียนรู้วิธีการนำบทเพลงคลาสสิกไปประยุกต์ใช้เข้ากับบทเพลงสมัยนิยมได้

คำถามการวิจัย

1. สภาพการณ์การเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. เนื้อหาที่เชื่อมโยงการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมสำหรับเปียโนในระดับขั้นต้นประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง
3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับขั้นต้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับขั้นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

เกณฑ์ในการกำหนดขอบเขตทักษะปฏิบัติเปียโนระดับขั้นต้น มุ่งศึกษาเนื้อหาเฉพาะระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 โดยเทียบเคียงจากเกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติเปียโนของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop & Rock School

นิยามศัพท์

1. ดนตรีสมัยนิยม หมายถึง ดนตรีที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนมากนักและพร้อมที่จะเข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่ม ซึ่งดนตรีสมัยนิยมนั้นมีมากมายหลายสไตล์ เช่น เพลงร็อกแอนด์โรล เพลงบลูส์ เพลงแจ๊ส เพลงป๊อป เพลงคันทรี่ โดยในงานวิจัย ผู้วิจัยเทียบเคียงตามมาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนสมัยนิยมตามเกณฑ์ของสถาบัน Trinity Pop and Rock ที่ผู้เรียนในระดับเปียโนขั้นต้น ระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 ต้องสามารถปฏิบัติได้ โดยสไตล์ของดนตรีสมัยนิยมในงานวิจัย หมายถึง สไตล์เพลงป๊อป เพลงร็อก เพลงบัลลาด ซึ่งถือเป็นหนึ่งในสไตล์เพลงที่ผู้เรียนในระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 ตามเกณฑ์ของสถาบัน Trinity Pop and Rock ต้องสามารถทำได้ รวมทั้งเป็นสไตล์เพลงที่ผู้เรียนสามารถได้ยินได้ง่ายและสอดคล้องกับบริบทกับสังคมไทย
2. ทักษะเปียโนระดับขั้นต้น หมายถึง มาตรฐานเปียโนในระดับเกรด 1 ถึง เกรด 3 โดยเทียบเคียงกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนของสถาบัน Trinity London
3. นักเรียนเปียโนระดับขั้นต้นในงานวิจัยนี้ ครอบคลุมผู้เรียนอายุ 10 - 14 ปีเป็นหลัก
4. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ข้อเสนอแนะในให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยองค์ประกอบของการเรียนการสอน มี 5 ด้าน ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเปียโนในระดับขั้นต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม
2. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนเปียโนในระดับขั้นต้น โดยการประยุกต์ดนตรีคลาสสิกกับดนตรีสมัยนิยม ที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและสะท้อนให้เห็นคุณค่าของดนตรีสมัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนในระดับชั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย จำแนกเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน

ตอนที่ 3 ดนตรีสมัยนิยมกับการจัดการเรียนการสอนดนตรี ในศตวรรษที่ 21 (ยุคปัจจุบัน)

ตอนที่ 4 ทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับชั้นต้น

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของการเรียนการสอน

คาร์เทอร์ กู๊ด (Carter V. Good) ให้ความหมายของการสอนว่า เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย โดยในกระบวนการสอนนั้น ลักษณะของกิจกรรมอาจเอื้อให้ผู้สอนเป็นผู้อื่นที่ไม่ใช่ครู เป็นธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมก็เป็นได้ โดยการสอนของครูจะสมบูรณ์เมื่อเด็กได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน (Good, 1973) บุญชม ศรีสะอาด กล่าวว่า การสอนเป็นการจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ถือเป็นกาถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2537) นอกจากนี้ ทิศนา ขัมมณี กล่าวถึงการสอนในช่วงหลังศตวรรษที่ 20 ที่มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการสอนในรูปการถ่ายทอดความรู้สู่การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญเป็นการสอนที่คำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (ทิศนา ขัมมณี, 2555) แนวคิดเป็นหลักการสำคัญของการเรียน การสอน ทำให้นักการศึกษาเกิดแนวคิดในการใช้คำว่า “การสอน” เป็นคำว่า “การเรียนการสอน” โดยทิศนาได้อ้างถึงแนวคิดของบุชที่ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างคำว่า “การเรียนการสอน” และ “การสอน” (Buch, 1973 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2555)

1. “การเรียนการสอน” เป็นการคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแตกต่างจาก “การสอน” ที่ครูถือเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

2. “การเรียนการสอน” เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เป็นแบบแผน ชัดเจน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ซึ่งถือว่ามีการใช้ศาสตร์การสอนมากกว่า “การสอน” ในอดีต

3. “การเรียนการสอน” มิใช่เพียงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล แต่ครอบคลุมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสื่อต่างๆ ในขณะที่ “การสอน” เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน

4. “การเรียนการสอน” มักเกิดขึ้นในสถานการณ์ของการเรียนการสอน แต่ “การสอน” สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

อลิซาเบธ สไตเนอร์ (Elizabeth Steiner) ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาแห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนากล่าวถึง ทฤษฎีองค์ประกอบทางการศึกษา ในหนังสือเรื่อง Methodology of Theory Building ว่า การศึกษานั้น ประกอบด้วยระบบย่อยทั้งหมด 4 ส่วน คือ 1. ครูหรือผู้สอน (Teacher) 2. นักเรียนหรือผู้เรียน (Student) 3. สาร (Content) ซึ่งสารในที่นี้ ได้แก่ ระบบการจัดการสาระหลักสูตร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและดนตรีศึกษา และ 4. การเรียนการสอน (Context or Position for Learning) หมายถึงองค์ประกอบในการเรียนรู้หรือการเรียนการสอน เช่น เทคนิควิธีสอน สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ โดยสไตเนอร์กล่าวว่า การศึกษาจะไม่สมบูรณ์หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งใน 4 องค์ประกอบสำคัญนี้ (Steiner, 1988)

อาภรณ์ ใจเที่ยง กล่าวว่า การเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ส่วนคือ

1. องค์ประกอบรวม และ 2. องค์ประกอบย่อย

1. องค์ประกอบรวม หมายถึง องค์ประกอบที่นำมารวมกันทำให้เกิดการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผู้สอน 2) นักเรียนหรือผู้เรียน และ 3) หลักสูตรหรือสิ่งที่ต้องการสอน

2. องค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดในการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรม 4) การใช้สื่อการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) ทิศนา ขัมมณี ได้อ้างถึงแนวคิดของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) นักการศึกษา ผู้อธิบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางนิเวศวิทยาเกี่ยวกับบริบททางการสอนระดับไมโคร (Micro) หรือการเรียนการสอนในระดับห้องเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ต่อไปนี้คือ 1. ผู้สอน 2. ผู้เรียน 3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ วิธีการหรือกิจกรรม การวัดและประเมินผล สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และ 4. สภาพแวดล้อม เช่น แสง สี เสียง อากาศ ขนาดห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น (Bronfenbrenner, 1997: 513-531 อ้างถึงในทิศนา ขัมมณี, 2555) เห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของบรอนเฟนเบรนเนอร์ที่อ้างโดยทิศนา ขัมมณีนั้น มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบย่อยในการจัดการเรียนการสอนของอาภรณ์ ใจเที่ยง

สรุปได้ว่า “การเรียนการสอน” หมายถึง การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยหากพิจารณาจากหลักการเรื่องทฤษฎีองค์ประกอบทางการศึกษาของสไตเนอร์และหลักการ

องค์ประกอบในการเรียนการสอนของอาภรณ์ ใจเที่ยง สามารถกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ครูหรือผู้สอน (Teachers) 2) นักเรียนหรือผู้เรียน (Students) 3) สาร (Content) และ 4) การจัดการเรียนการสอน (Context or Position for Learning) และในส่วนที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาหลักการของบรอนเฟนเบรนเนอร์ที่อ้างโดยทิตินา แชมมณี เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางนิเวศวิทยาเกี่ยวกับบริบททางการสอนระดับ ไมโคร (Micro) และหลักการของอาภรณ์ ใจเที่ยง ในส่วนขององค์ประกอบย่อยในการเรียน การสอน รวมถึงคำจำกัดความของคำว่า การจัดการเรียนการสอนของสไตเนอร์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนในระดับรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

การสอนให้ได้ผลดีนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน อันที่จะนำไปสู่วิธีการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด (ทิตินา แชมมณี, 2555) โดยตามที่บรอนเฟนเบรนเนอร์ ได้เสนอว่า การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน 2) การเลือกเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน และ 5) การวัดประเมินผล (Bronfenbrenner, 1997: 513-531 อ้างถึงใน ทิตินา แชมมณี, 2555)

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน

วัตถุประสงค์ในการสอน ถือเป็นองค์ประกอบแรกในการจัดการเรียนการสอน เปรียบเสมือนหางเสือที่ช่วยกำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการสอนที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผล (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) และเป็นการเน้นย้ำให้ผู้สอนทราบจุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างชัดเจน และดำเนินการสอนไปด้วยดี รวมถึงเป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในการเรียนมากน้อยเพียงใด (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนควรทำให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมถึงมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ควรมีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งบอกถึงการกระทำอย่างชัดเจนของนักเรียนว่า นักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง หลังจากเรียนจบและการกระทำของนักเรียนที่ระบุนั้นจะต้องสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน หากผู้สอนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนได้ จะช่วยให้ครูสามารถเลือกวิธีการสอน กิจกรรมในชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมให้แก่กันได้ (จำเนียร ศิลปวานิช, 2538) สำหรับขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ ราฟ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) บิดาแห่งการพัฒนาหลักสูตรและการสอน กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลสังคม และข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวแล้ว จึงนำข้อมูลมาตั้งจุดประสงค์ชั่วคราว จากนั้นพิจารณาข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ปรัชญา และทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเป็น

จุดประสงค์ที่แท้จริงของแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนต้องการหรือที่เรียกว่า จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Tyler, 1949)

เบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) นักการศึกษาชาวอเมริกาและคณะ ได้กล่าวถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาว่าควรกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านของผู้เรียน 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) 2) ด้านทักษะพิสัย (ทักษะ) และ 3) ด้านเจตคติ (ความพึงพอใจ) (Bloom, 1956)

1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จัดเป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความสามารถทางปัญญาสามารถแบ่งได้ 6 ชั้น โดยเรียงลำดับของการเกิดความสามารถทางปัญญาจากน้อยไปมาก ดังนี้
ระดับที่ 1 = ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำความรู้และระลึกได้เมื่อต้องการนำไปใช้

ระดับที่ 2 = ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายของเนื้อหา โดยสามารถแปลความหมาย ตีความ หรือสรุปใจความสำคัญได้

ระดับที่ 3 = การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำเนื้อหาสาระ หลักการ ความคิดรวบยอด และทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ในรูปแบบใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่

ระดับที่ 4 = การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย เพื่อค้นหาองค์ประกอบ โครงสร้าง หรือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้นๆ

ระดับที่ 5 = การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำองค์ประกอบหรือส่วนย่อยเข้ามารวมกัน เพื่อให้เกิดภาพที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจถ่ายทอดออกมาในรูปของความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย การกำหนดแผนวิธีการดำเนินงานหรือเป็นการสร้างสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปแบบใหม่ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ระดับที่ 6 = การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าต่างๆ โดยที่ผู้ตัดสินกำหนดเกณฑ์ขึ้นเองหรือเป็นเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดให้

2) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จัดเป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับทักษะในการเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย โดยมีลำดับของการเกิดทักษะจากง่ายไปยาก ดังนี้

ระดับที่ 1 = การเลียนแบบ หมายถึง ถือเป็นการกระทำที่เกิดจากแรงผลักดันภายในและการทำซ้ำ โดยเริ่มจากการกระทำที่ต้องใช้ความพยายาม จนกระทั่งถึงขั้นเลียนแบบได้อย่างคล่องแคล่ว

ระดับที่ 2 = การทำตามข้อกำหนด หมายถึง เป็นการกระทำที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนเองสนใจและพยายามทำซ้ำ จนเกิดเป็นทักษะตามที่ตนสนใจ

ระดับที่ 3 = การทำอย่างมีคุณภาพ หมายถึง เป็นการกระทำด้วยความละเอียด ประณีตสามารถทำงานได้อย่างมีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 4 = การกระทำอย่างต่อเนื่อง หมายถึง เป็นการกระทำที่ผู้เรียนปฏิบัติตามรูปแบบที่ตัดสินใจและปฏิบัติในแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่วถูกต้อง

ระดับที่ 5 = การทำอย่างเป็นธรรมชาติ หมายถึง เป็นการกระทำที่เป็นไปตามธรรมชาติอัตโนมัติ และเกิดจากความพึงพอใจของตนเอง

3) ด้านเจตคติ (Affective Domain) จัดเป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับด้านจิตใจ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง เจตคติและค่านิยม โดยกระบวนการเกิดพฤติกรรมเหล่านี้มีลำดับขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ 1 = การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม แล้วเกิดเป็นความเข้าใจ เก็บเรื่องราวได้อย่างถูกต้องเพียงพอ

ระดับที่ 2 = การตอบสนอง หมายถึง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการตอบสนองต่อประสบการณ์ด้วยความเต็มใจ ยินยอม และพอใจ

ระดับที่ 3 = การสร้างค่านิยม หมายถึง เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนเกิดเป็นความเชื่อและทัศนคติที่ดีในเรื่องนั้น

ระดับที่ 4 = การจัดรวบรวม หมายถึง เป็นกระบวนการคิด พิจารณา และหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมต่างๆ แล้วทำการจัดระบบด้วยการพิจารณาบทบาทและความสำคัญ

ระดับที่ 5 = การสร้างลักษณะนิสัยจากค่านิยม หมายถึง ค่านิยม ความรู้สึก ความคิด และค่านิยมในระดับขั้นต้น จะหล่อหลอมจนกลายเป็นความประพฤติ คุณสมบัติ และลักษณะนิสัยเฉพาะตัว

สรุปได้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการสอน ที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุและช่วยในการประเมินผลว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในการเรียนมากน้อยเพียงใด โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนควรทำให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมถึงมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ควรมีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งบอกลักษณะการกระทำอย่างชัดเจนของนักเรียนว่า นักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง หลังจากเรียนจบและการกระทำของนักเรียนที่ระบุ นั้นจะต้องสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน หากผู้สอนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนได้ จะช่วยให้ครูสามารถเลือกวิธีการสอน กิจกรรมในชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนได้

2. การเลือกเนื้อหาสาระ

อากรณ ใจเที่ยง กล่าวถึงความหมายของเนื้อหาสาระว่า เป็นการเลือกและจัดลำดับเนื้อหาในการสอน เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าสอนสิ่งใด ผู้เรียนควรทราบในเรื่องใดบ้าง ขอบเขตเท่าใดจึงจะเพียงพอและเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ โดยการกำหนดเนื้อหาสาระล่วงหน้าในการสอน จะช่วยให้การสอนมีคุณค่าและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ (อากรณ ใจเที่ยง, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวว่า เนื้อหาสาระ เปรียบเสมือนการบอกผู้เรียนและผู้สอนว่าต้องการสอนอะไร ดังนั้นผู้สอนต้องมีการคัดเลือกเนื้อหาสาระเป็นอย่างดีและเหมาะสมสำหรับการพัฒนานักเรียนในด้านนั้นๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) รวมถึง ญรุทธ์ สุทธจิตต์ กล่าวว่า ในการกำหนดเนื้อหาควรกำหนดให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย (ญรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) โดยเนื้อหาสาระสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทตามหลักเกณฑ์ของกาเย่ และบริกส์ คือ เนื้อหาที่เป็นความรู้ เจตคติ และทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดประเภทของวัตถุประสงค์ในการสอนที่แบ่งเป็น 3 ด้านเช่นกัน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ (Gagne & Briggs, 1974) การเลือกเนื้อหาสาระ ควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนและความต้องการ ความสนใจ รวมถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน

เมื่อผู้สอนสามารถเลือกเนื้อหาสาระได้แล้วต้องนำมาจัดเรียงตามลำดับความเหมาะสมและต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่การให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลังและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ

การเลือกเนื้อหาสาระมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังนี้ ไทเลอร์ (Tyler) กล่าวว่า ผู้สอนควรคัดเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน หลักการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (Tyler, 1949) นอกจากนี้ สมิต สแตนเลย์ และชอร์ กล่าวว่า หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึง 1. คุณค่าของเนื้อหาสาระและความสำคัญต่อการเรียนรู้ 2. ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมในการพัฒนาสังคม 3. เป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนมีความสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ควรเลือกในสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนโดยครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (Smith, Stanley and Shores, 1950) ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระของ วิลเลอร์ (Wheeler, 1974) ในด้านการเลือกเนื้อหาสาระต้องคำนึงถึง 1) ความสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากในปัจจุบันมีความรู้อยู่มากมาย ในการเลือกเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนควรพิจารณาถึงความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นหลัก 2) เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาสาระควรมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในระดับชั้นของผู้เรียนและเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากหลักการด้านการทำงานของสมอง พบว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีที่สุดในสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจ ดังนั้นในการคัดเลือกเนื้อหา ผู้สอนควรเข้าใจถึงธรรมชาติ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความหมายและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ช่วยสร้างความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น 4) มีความถูกต้องเชื่อถือได้ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบันมีมากขึ้น ทำให้มีการค้นพบข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังนั้น ในการเลือกเนื้อหา มาบรรจุในการเรียนการสอน จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงควรเป็นเนื้อหาใหม่ๆ ที่ทันสมัยที่สามารถเชื่อถือได้

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า เกณฑ์ของ สมิต สแตนเลย์ และชอร์ กับเกณฑ์ของวิลเลอร์นั้น มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน เพียงแต่เกณฑ์ของวิลเลอร์มีการเพิ่มเติมในด้านการคำนึงถึงความถูกต้อง เชื่อถือได้เข้ามา ดังนั้น จึงสามารถสรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระของไทเลอร์ วิลเลอร์ สมิต สแตนเลย์และชอร์ โดยครอบคลุมทั้งส่วนที่สอดคล้องกันและส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาได้ทั้งหมด 5 ข้อดังนี้

1) เนื้อหาสาระควรมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากในปัจจุบันมีความรู้อยู่มากมาย ดังนั้นในการเลือกเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนควรพิจารณาถึงความสำคัญและความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในระดับชั้นของผู้เรียน

2) ควรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมีประโยชน์กับชีวิตประจำวัน เนื้อหาสาระที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ควรมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนโดยครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

3) ควรมีความถูกต้อง ทันสมัย และสามารถเชื่อถือได้ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบันมีมากขึ้นทำให้มีการค้นพบข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังนั้น ในการเลือกเนื้อหาบรรจุในการเรียนการสอนจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงควรเป็นเนื้อหาใหม่ๆ ที่ทันสมัยและสามารถเชื่อถือได้

4) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ จากหลักการด้านการทำงานของสมอง พบว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีที่สุดในสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจ ดังนั้น ในการคัดเลือกเนื้อหา ผู้สอนควรเข้าใจถึงธรรมชาติ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความหมายและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ช่วยสร้างความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น

5) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และผู้สอนสามารถจัดให้ผู้เรียนได้ การจัดเนื้อหาวิชานั้นควรคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหา ความเหมาะสมกับวัยหรือลำดับขั้นทางการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจและสมองของผู้เรียน รวมถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการอย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง

การจัดเนื้อหาสาระ

ด้านแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระ ไทเลอร์ (Tyler) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดเนื้อหา 3 ด้าน คือ 1) ความต่อเนื่องของเนื้อหา 2) การจัดลำดับก่อนหลัง เป็นการให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ หรือปัจจัยอื่น ๆ ในการเรียนการสอน 3) การบูรณาการรวมหน่วย ถือเป็นการจัดระเบียบเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน สามารถนำไปสู่การนำเนื้อหาในบทเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Tyler, 1949) นอกจากนี้ บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้กล่าวว่าแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระควรคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) การจัดเนื้อหาตามลำดับจากเนื้อหาง่ายไปสู่ยาก 2) การจัดเนื้อหาตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง 3) การจัดเนื้อหาตามลำดับของกาลเวลา 4) การจัดเนื้อหาตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย 5) การจัดเนื้อหาตามลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม 6) การจัดเนื้อหาตามหัวข้อหรือเรื่อง 7) การจัดเนื้อหาจากสิ่งใกล้ตัวผู้เรียนไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวของผู้เรียน 8) การจัดเนื้อหาโดยมุ่งขยายความรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียน 9) การจัดเนื้อหาโดยยึดสาระความรู้ของแต่ละศาสตร์เป็นหลัก

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันของเนื้อหาทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง โดยความสัมพันธ์ต่อเนื่องของเนื้อหาในแนวนอนนั้น เป็นการจัดลำดับเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันมาสอนในช่วงเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมโยงในเนื้อหาได้ ส่วนความสัมพันธ์ต่อเนื่องของเนื้อหาในแนวตั้งนั้น เป็นการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีลำดับขั้นตอน หากผู้สอนสามารถคำนึงถึงส่วนนี้ได้ครบถ้วนจะทำให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานความรู้ ถ่ายทอดความรู้จากเรื่องหนึ่งไปอีกเรื่องหนึ่งได้ รวมถึงช่วยในการประยุกต์ใช้ความรู้และทบทวนความรู้ที่สัมพันธ์กันจากการเรียนการสอนในสาระต่างๆ ด้วย (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553)

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญของการกำหนดเนื้อหาสาระ ได้แก่ การที่ผู้สอนเลือกเนื้อหาว่าสิ่งใดเหมาะสมกับผู้เรียนและวัตถุประสงค์ในการสอน รวมถึงมีการจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหาในการสอน เพื่อให้เหมาะในการพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรแบ่ง

เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ในการคัดเลือกเนื้อหาควรเป็นสิ่งที่มีความสอดคล้องความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน มีความถูกต้องและทันสมัย รวมถึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียนด้วย โดยใช้แนวทางที่เหมาะสมในการจัดเนื้อหาสาระและมีการจัดลำดับเนื้อหาของครบถ้วนในทุกมิติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทศนิยมศุภเมธี ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนว่า เป็นการกระทำทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความหมายและได้ผลดี (ทศนิยม ศุภเมธี, 2533) ซึ่งสอดคล้องกับวไลพร คุโณทัย และ วิชัย วงษ์ใหญ่ ที่ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนว่า เป็นการจัดการประสบการณ์และการกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของผู้สอนและผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็นเทคนิค หรือกลวิธีการสอนต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงได้รับความรู้และความสนุกสนานในการเรียน (วไลพร คุโณทัย, 2530; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) และ อารมณ์ ใจเที่ยง กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน รวมถึงเนื้อหาของวิชา เพื่อผู้สอนจะได้จัดกิจกรรมและเทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสม และให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวังในที่สุด (อารมณ์ ใจเที่ยง, 2546) ในด้านของขั้นตอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ไทเลอร์ กล่าวว่าผู้สอนต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนก่อน และวิเคราะห์ถึงวิธีการที่ทำให้จุดประสงค์เหล่านั้นเกิดขึ้น หลังจากนั้น หากิจกรรมที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอนที่เรากำหนด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการอย่างสูงสุด รวมถึงได้รับความรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (Tyler, 1949)

บลูม แบ่งรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนว่า หากแบ่งตามจุดประสงค์หลักของการศึกษา สามารถแบ่งรูปแบบได้สอนเป็น 3 ด้าน คือ 1) รูปแบบกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย (มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้และความสามารถทางสติปัญญา) 2) รูปแบบกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย (มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านร่างกาย) 3) รูปแบบกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย (มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านอารมณ์และสังคม) (Bloom, 1956) ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนและเนื้อหาที่ควรกำหนดขึ้นให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านของผู้เรียนทั้งในด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ด้านทักษะพิสัย (ทักษะ) และด้านเจตคติ (ความพึงพอใจ)

หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อารมณ์ ใจเที่ยง กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้ 1) ควรมีการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม 2) ลักษณะกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน 3) ผู้เรียนได้เป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองตามความสนใจและความสามารถนั้น 4) มีการใช้วิธีการทำลายความสามารถของผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดแข่งขัน การทำละคร เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน

และได้เรียนรู้ถึงวิธีการหาความรู้ ซึ่งถือว่ามีคุณค่ามากกว่าความรู้ 5) กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างต่อเนื่องและสามารถเชื่อมโยงของเนื้อหาที่เรียนได้ และ 6) ควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) นอกจากนี้ บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนการสอน 2) กิจกรรมต้องมีความต่อเนื่องกับกิจกรรมเดิมและการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอนและเอื้อต่อการเลือกสื่อและการประเมินผลที่เหมาะสมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เช่น การเริ่มจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยากกว่า หรือจากประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนไปสู่ประสบการณ์ไกลตัว 4) มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ในการเลือกสื่อและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และ 5) กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการผสมผสานหรือบูรณาการทั้งทางด้านความรู้ ทักษะและจิตใจให้แก่ผู้เรียน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553) จะเห็นได้ว่า หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ บุญเลี้ยง ทุมทอง มีส่วนที่เพิ่มเติมจากหลักการของอาภรณ์ ใจเที่ยงในเรื่องการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนควรผสมผสานด้านความรู้ ทักษะ และจิตใจเข้าด้วยกัน

กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เป็นจัดประสบการณ์และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งเทคนิคและกลวิธีการสอนต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความหมายและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน รวมถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1) การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีทั้งหมด 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ด้านทักษะพิสัย (ทักษะ) และด้านเจตคติ (ความพึงพอใจ) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวังในที่สุด

2) ลักษณะกิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจากการที่ผู้เรียนได้เป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองตามความสนใจและความสามารถนั้น อีกทั้งมีการใช้วิธีการท้าทายความสามารถของผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดแข่งขัน การทำละคร เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนและได้เรียนรู้ถึงวิธีการหาความรู้

3) การจัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอนทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างต่อเนื่องและสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนได้ รวมถึงควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง

4. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการสอนได้รวดเร็วและชัดเจนขึ้น เพราะสื่อและอุปกรณ์เหล่านี้ ทำให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ครูต้องการสอนเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมถึงสามารถสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) ดังนั้น ผู้สอนต้องมีการเลือกสื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนว่าสื่อใน

รูปแบบใดจะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (กิดานันท์ มลิทอง, 2540) โดยธำรง บัวศรี ได้กล่าวถึง ประเภทของสื่อการเรียนการสอนและหลักในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้ สื่อการเรียนการสอนสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ เช่น สี แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย เสียง 2) สื่อการเรียนการสอนประเภทอุปกรณ์ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ และ 3) สื่อการเรียนการสอนประเภทระบบ เช่น ระบบการสอนแบบโปรแกรม เนื่องจากสื่อมีหลากหลายประเภทในการนำมาใช้ในการเรียนการสอน ต้องพิจารณาว่าสื่อการเรียนการสอนนั้นสามารถช่วยผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้หรือไม่ ลักษณะของสื่อที่เลือกใช้ควรที่จะเหมาะสมกับวัย สภาพ และพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงสามารถหาได้ง่ายและเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย (ธำรง บัวศรี, 2543) จะเห็นได้ว่า การเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนประสบการณ์เดิมและความต้องการของนักเรียน รวมถึงช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

5. การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผล ถือเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะถือเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการสอน (คิลปชัย กงตาล, 2540) การวัดผลถือเป็นกระบวนการหาปริมาณของสิ่งต่างๆ โดยผลในการวัดมักปรากฏในเชิงตัวเลข สัญลักษณ์ หรือข้อมูล ส่วนในด้านการประเมินผล จัดเป็นการตัดสินสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผล โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง (สมนึก ภัททิยธนี, 2546) และในการสอน ผู้สอนควรมีการวัดและประเมินผลทุกครั้ง เพราะผลจากการที่ได้จากการวัดและประเมินผลจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในด้านการสอนของครูต่อไป (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537)

การวัดและการประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตัดสินคุณค่าในศักยภาพการเรียนรู้และการปฏิบัติของผู้เรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้านตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956) ดังนี้คือ การวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (การวัดด้านสมอง) การวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (การวัดด้านปฏิบัติ) และการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (การวัดด้านจิตใจ) 2) การวัดและประเมินผลโดยรวม ถือเป็นกรรวบรวบหลักฐานเพื่อนำมาตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และเลือกใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553)

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่า การวัดและการประเมินผล จัดว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน เพราะถือเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการสอน โดยการวัดและประเมินผลประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยภาพรวมทั้งระบบการจัดการเรียนการสอน

1.3 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของขั้นตอนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดิก และแคเรย์ (Dick and Carey) ได้เสนอวิธีการไว้ทั้งหมด 10 ขั้นตอน (Dick, Carey, & Carey, 2009) ดังนี้

1. ประเมินและกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน (Identifying an Instructional Goal) ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการกำหนดเป้าหมายว่า ผู้สอนต้องการให้นักเรียนสามารถทำอะไรได้หลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้น ซึ่งควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรด้วย โดยพิจารณาจากรายละเอียดของเป้าหมาย ความต้องการของผู้เรียน ข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่จบไปแล้ว

2. วิเคราะห์การเรียนการสอน (Conducting an Instructional Analysis) หลักจากทราบเป้าหมายของการเรียนการสอนแล้ว ต่อมาเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียนว่า การเรียนในลักษณะใดที่นักเรียนต้องการและสามารถทำให้ผู้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยครอบคลุมทั้งในเรื่อง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

3. กำหนดพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียน (Identifying Entry Behaviors and Characteristic) เป็นการพิจารณาว่าพฤติกรรมใดที่จำเป็นต่อผู้เรียนก่อนเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาในด้านความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นต่อผู้เรียน และคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนในการดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งการกำหนดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ จัดทำในเชิงของสิ่งที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนต้องสามารถทำได้เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการสอน มิใช่เป็นเพียงสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้

4. การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Writing Performance Objectives) การเขียนวัตถุประสงค์ทางพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากบทเรียน โดยผู้เรียนอาจแสดงออกในรูปของการกระทำของงาน เงื่อนไขของงานนั้นๆ และเกณฑ์ของงานที่ผู้เรียนทำได้

5. พัฒนาเกณฑ์ในการประเมินผล (Developing Criterion-Reference Test Items) ถือเป็น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ผู้เรียนต้องทำได้หลังจบบทเรียน อาจเป็นแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบต่างๆ ที่ใช้ในบทเรียน

6. พัฒนากลยุทธ์ในการสอน (Developing an Instructional Strategy) ในขั้นของการพัฒนากลยุทธ์ในการสอน ถือเป็น การออกแบบหรือสร้างการจัดการเรียนการสอน รายละเอียดต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงพิจารณาถึงรูปแบบที่ใช้ในการสอนด้วย โดยกลยุทธ์ในการสอน ประกอบด้วย การนำเสนอเนื้อหาในบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน แบบฝึกหัด และการตรวจสอบ การทดสอบ การติดตามผลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

7. พัฒนาและเลือกวัสดุในการเรียนการสอน (Developing and Selecting Instruction) จัดเป็นการพัฒนาบทเรียนจากขั้นตอนที่ผ่านมา รวมถึงการเลือกใช้วัสดุการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย การแนะนำผู้เรียน วัตถุประสงค์ในการสอน อันได้แก่ แนวทางการสอน สื่อคอมพิวเตอร์ เว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ วิดีทัศน์ เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวัสดุในการเรียนการสอนนั้น สามารถเป็นได้ทั้งสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมและสื่อที่ต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

8. ออกแบบและดำเนินการประเมินผลระหว่างการทำเนิการ (Design and Conduct Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลของกระบวนการทั้งหมด เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุง

กระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ การประเมินผลแบบตัวต่อ (One-to-One Evaluation) การประเมินผลแบบกลุ่มย่อย (Small-Group Evaluation) และการประเมินผลภาคสนาม (Field Evaluation)

9. ปรับปรุงการเรียนการสอน (Revising Instruction) จัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่ได้และการประเมินผลระหว่างการดำเนินการ

10. ดำเนินการประเมินผลสรุป (Conducting Summative Evaluation) เป็นการสรุปและประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นทุกกระบวนการทั้ง 9 ขั้นตอนด้านบน เพื่อเป็นการประเมินถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยขั้นตอนนี้ไม่ได้จัดรวมเป็นหนึ่งในกระบวนการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ อารมณ์ ใจเที่ยง ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของบราวน์ และคณะ (Brown and other, 1977 อ้างถึงในอารมณ์ ใจเที่ยง, 2550) ซึ่งถือเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นแนวทางและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนได้มี 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์และเนื้อหา จัดเป็นขั้นแรกที่ผู้สอนต้องกำหนดว่าผู้เรียนต้องบรรลุในวัตถุประสงค์ใดบ้าง ซึ่งต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ รวมถึงต้องมีการเลือกเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อผลของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดให้แก่ผู้เรียนแต่ละคน โดยประสบการณ์มักอยู่ในรูปลักษณะกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกให้คิด การเขียน การอ่าน การฟัง เป็นต้น

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด โดยต้องคำนึงถึงผู้เรียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาในบทเรียน

4. บุคลากร ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน บุคลากร หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้สอน จึงหมายถึง ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน โดยมีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่วนบทบาทของผู้เรียนนั้น อาจหมายถึงการเป็นผู้ช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน การเตรียมกิจกรรมต่างๆ การใช้สื่อ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

5. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ จัดเป็นสิ่งที่ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึงการจัดสภาพห้องเรียนตามขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม รวมถึงมีการจัดอุปกรณ์และสื่อการสอนเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

7. การประเมินผลและปรับปรุง ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีประเมินทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้สอน โดยในส่วนของผู้เรียน เป็นการประเมินว่าเมื่อเสร็จสิ้นการ

สอน ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้หรือไม่ และส่วนของผู้สอน เป็นการประเมินว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการสอนครั้งต่อไป (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550)

ซึ่งจากรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของดิกและแคเรีย (Dick et al., 2009) และบราวน์ (Brown and other, 1977 อ้างถึงในอาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมได้เป็น 6 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน 2) วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทต่างๆในการสอน 3) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน 4) เลือกกลยุทธ์และวัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) ออกแบบเครื่องมือและจัดการประเมินผล 6) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกประยุกต์ใช้หลักการเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของบรอนเฟนเบรเนอร์ (Bronfenbrenner, 1997 ; อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555) อันประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้สื่อและอุปกรณ์ 5) การวัดและประเมินผลเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้วิจัยมุ่งศึกษาหลักพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1956) อันประกอบด้วย พฤติกรรมการณ์เรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน

2.1 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

ทักษะปฏิบัติ ถือเป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่มีความสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอน ซิมพ์สัน กล่าวว่า ทักษะปฏิบัติ เป็นความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อและร่างกายด้วยความรวดเร็ว แม่นยำ และชำนาญภายใต้การสั่งงานของสมอง โดยทักษะปฏิบัตินี้จะเกิดได้จากการฝึกฝนจนเกิดเป็นความชำนาญในเรื่องนั้นๆ (Simpson, 1972) สอดคล้องกับ กมลลา หล้าสุวรรณ และ ปรียาพร วงศ์สนุตร์โรจน์ กล่าวถึงทักษะปฏิบัติ เป็นการพัฒนาความสามารถผ่านในการทำงานประสานกันของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยเป็นการโต้ตอบทางความคิดของปัญหาได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว แม่นยำจนถูกต้องจนกลายเป็นนิสัย (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2523; ปรียาพร วงศ์สนุตร์โรจน์, 2534) โดยองค์ประกอบที่จำเป็นในการสร้างทักษะปฏิบัติขึ้น ได้แก่ วุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน แรงจูงใจ ความอดทนในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะและประโยชน์ที่ได้รับจากการมีทักษะนั้นๆ (ปรียาพร วงศ์สนุตร์โรจน์, 2534)

ซิมพ์สัน ได้เสนอกระบวนการในการสอนทักษะปฏิบัติไว้ทั้งหมด 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการรับรู้ (Perception) จัดเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้รับรู้ในสิ่งที่ต้องทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ 2) ขั้นเตรียมความพร้อม (Readiness) ถือเป็นปรับผู้เรียนให้พร้อมทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ สำหรับการแสดงทักษะนั้นๆ 3) ขั้นการตอบสนองภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ อาจเกิดจากการเลียนแบบการกระทำหรือการลองถูกลองผิดของผู้เรียนจนกระทั่งสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่

ต้องการได้อย่างถูกต้อง 4) ขั้นการลงมือกระทำจนเกิดเป็นกลไกที่ผู้เรียนสามารถทำสิ่งนั้นได้เอง (Mechanism) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในทักษะปฏิบัติ รวมถึงเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้นๆ 5) ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) ขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างคล่องแคล่ว จนกระทั่งเกิดความชำนาญโดยอัตโนมัติ 6) ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) ถือเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงทักษะปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ 7) ขั้นการคิดริเริ่ม (Origination) หลังจากผู้เรียนสามารถปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชำนาญและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้แล้ว ผู้เรียนจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ๆ ในการออกแบบกระทำไปในทิศทางที่ตนเองต้องการ (Simpson, 1972)

แนวคิดของซิมป์สันมีความสอดคล้องกับแนวคิดของพิททส์ ที่กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ขั้นทำความเข้าใจ ถือเป็นขั้นที่ผู้สอนชี้แนะถึงทักษะและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการฝึกทักษะปฏิบัติ 2) ขั้นฝึกหัดจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่คงที่ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลียนแบบการกระทำและฝึกฝนด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น 3) ขั้นปฏิบัติได้อย่างอัตโนมัติ เป็นการปฏิบัติทักษะที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นความแม่นยำและชำนาญ จนสามารถถือว่าการบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาด้านทักษะพิสัยของบลูม คือการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยในขั้นนี้ ผู้เรียนแต่ละคนอาจแสดงผลสำเร็จที่แตกต่างกัน ตามความสามารถ ความสนใจ นิสัย อารมณ์ และความขยันหมั่นเพียรส่วนบุคคลของผู้เรียน (Fitts, 1964)

เดวีส์ (Dave Davies) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสอนทักษะปฏิบัติทั้ง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสาธิตทักษะ เป็นขั้นที่ผู้สอนสาธิตทักษะในภาพรวมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งควรเป็นการสาธิตที่เป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป โดยระหว่างการสาธิตทักษะปฏิบัติ ผู้สอนควรให้คำแนะนำและชี้แนะจุดสำคัญในการสังเกตให้แก่ผู้เรียนด้วย 2) ขั้นการสาธิตพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เป็นการสอนที่ผู้สอนแตกทักษะทั้งหมดเป็นทักษะย่อย และสาธิตทักษะส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและปฏิบัติตามไปด้วยอย่างช้าๆ 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทักษะย่อยต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ ผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น และ 5) ขั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยเหล่านั้นจนเกิดความรู้สมบูรณ์ ผู้สอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะทั้งหมดจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะจนชำนาญและสมบูรณ์ (Davies, 1971)

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปเป็นกระบวนการในการสอนทักษะปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูมในด้านทักษะพิสัย แต่ส่วนประเด็นนี้ จะมีการกล่าวถึงขั้นตอนอย่างละเอียดมากขึ้น โดยแนวคิดของนักการศึกษาทั้ง 3 ท่าน สามารถสรุปในส่วนที่คล้ายคลึงกันได้ดังต่อไปนี้

1) ขั้นรับรู้และทำความเข้าใจ ประกอบด้วยการที่ผู้สอนสาธิตทักษะในภาพรวมให้แก่ผู้เรียนพร้อมทั้งชี้แนะ ทักษะและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการฝึกทักษะปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่กำลังจะปฏิบัติ

2) ขั้นการลงมือปฏิบัติและฝึกฝน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อยคือ 1. การที่ผู้สอนแตกทักษะทั้งหมดเป็นทักษะย่อยและสาธิตทักษะส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและปฏิบัติตามไปด้วยอย่างช้าๆ 2. ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลียนแบบการกระทำหรือฝึกฝนด้วยตนเอง จนสามารถปฏิบัติทักษะเหล่านั้นได้ โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือตามความจำเป็น 3. ผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

3) ขั้นการปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทักษะทั้งหมดอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะนั้นๆ ได้อย่างชำนาญและสมบูรณ์ ผู้เรียนแต่ละคนอาจแสดงผลสำเร็จที่แตกต่างกันตามความสามารถ ความสนใจ นิสัย อารมณ์ และความขยันหมั่นเพียรส่วนของบุคคลของผู้เรียน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สอดคล้องกับองค์ประกอบที่จำเป็นในการสร้างทักษะปฏิบัติดังที่ได้เสนอไว้ข้างต้น

4) ขั้นการประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะปฏิบัติในสถานการณ์อื่นๆ ได้ รวมถึงหมั่นประเมินผลตนเองเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ทักษะปฏิบัติดีขึ้นอยู่เสมอ

5) ขั้นการคิดริเริ่ม ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์และออกแบบทักษะปฏิบัติไปในทิศทางที่ตนเองต้องการได้ด้วยเทคนิคและกลวิธีต่างๆ ที่ตนเองมี

การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีที่ผู้สอนควรคำนึงถึง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทางด้านทักษะปฏิบัติดนตรีอย่างเต็มประสิทธิภาพสามารถจำแนกได้เป็น 7 ประการได้แก่ 1) การสอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ การเรียนทักษะดนตรีควรเริ่มจากการฟังเสียง เข้าใจในเสียง และจึงสอนเรื่องสัญลักษณ์ดนตรี 2) ความถูกต้องและความไพเราะ 3) ความมีดนตรีการ (Musicianship) การพัฒนาในด้านนี้แก่นักเรียนจะช่วยให้การเล่นดนตรีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 4) ทักษะการฝึกซ้อม การฝึกซ้อมอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี 5) ทักษะการแสดง การแสดงดนตรีถือเป็นเป็นการถ่ายทอดความงดงามของเสียง ดังนั้น ผู้แสดงควรคำนึงคุณภาพเป็นสำคัญ 6) การประเมินผลตนเอง นักดนตรีที่ดีต้องพึงประเมินความสามารถของตนได้อย่างตรงตามความเป็นจริง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาฝีมือตนเองต่อไปในอนาคต และ 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ ในส่วนนี้ ถือเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้ความสามารถและศักยภาพส่วนบุคคล (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ดังนั้น หากผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี โดยคำนึงถึงหลักการข้างต้นนี้ จะสามารถช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวคิดในการฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี

หากกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะปฏิบัติดนตรีให้มีประสิทธิภาพ นอกจากการทราบถึงหลักการในการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติและการสอนทักษะต่างๆ ในดนตรีแล้ว ขั้นตอนในการฝึกฝนทักษะปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้องสามารถช่วยเสริมสร้างให้การจัดการเรียนการสอนดนตรี

โดยเฉพาะในด้านทักษะปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดย อภิชัย เลี่ยมทอง ได้กล่าวถึง แนวคิดในการฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีให้เกิดผลสูงสุด ซึ่งดำเนินไปตามพัฒนาการทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) หลักการก่อนการฝึกซ้อม ประกอบด้วย การวางแผนด้านเป้าหมายและเวลาในการฝึกซ้อม รวมถึงการมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังฝึกซ้อมอะไร โดยผู้เรียนควรเริ่มจากวางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์สำหรับการฝึกซ้อม เช่น การฝึกซ้อมเพื่อแก้ไขด้านเทคนิคเฉพาะเจาะจง หรือการฝึกบทเพลงใหม่ เป็นต้น หลังจากนั้น ผู้เรียนควรวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับช่วงเวลาและระยะเวลาในการฝึกซ้อม นอกจากนี้ ผู้เรียนควรคิดประกอบการฝึกซ้อมว่าปัญหาในการฝึกซ้อมคืออะไร วิธีการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร และได้แก้ไขปัญหาลแล้วหรือไม่

2) หลักการขณะทำการฝึกซ้อม ควรเริ่มจากการนำช่วงที่ยากของบทเพลงออกมาซ้อมเฉพาะจุดและไม่ละเลยการฝึกซ้อมช่วงง่ายของบทเพลง แบ่งปัญหาที่พบออกเป็นปัญหาย่อยและแก้ไขทีละปัญหา ย้ำการฝึกซ้อมที่ถูกต้องตั้งแต่แรกโดยไม่ให้เกิดความผิดพลาด โดยควรซ้อมอย่างช้าก่อนเพื่อให้ผู้ซ้อมได้ยินและสามารถสังเกตได้ว่า สิ่งที่ยากตรงนั้นถูกต้องทั้งในด้านระดับเสียง ลักษณะจังหวะ เทคนิคการบรรเลง และการเคลื่อนไหวร่างกายให้เป็นธรรมชาติ รวมถึงให้ความสำคัญกับคุณภาพเสียงระหว่างการฝึกซ้อม โดยเริ่มจากการฝึกหัดบทเพลงใหม่ที่ผู้ฝึกซ้อมไม่คุ้นเคย รวมถึงการนำบทเพลงเก่ากลับมาฝึกหัดใหม่อีกครั้ง โดยเป็นการฝึกซ้อมด้านระดับเสียง จังหวะ เทคนิคการบรรเลง ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนดนตรีและทักษะปฏิบัติดนตรี โดยนักดนตรีที่ดีควรมีการฝึกซ้อมด้านเทคนิคอย่างต่อเนื่อง

3) หลักการหลังการฝึกซ้อม ประกอบด้วย การฝึกซ้อมโดยไม่ใช้เครื่องดนตรี โดยหัวใจสำคัญของการฝึกซ้อมลักษณะนี้คือ การฝึกให้ผู้เรียนได้ยินเสียงโน้ตภายในใจ (Inner Hearing) เป็นการศึกษาในด้านมิติของเสียงดนตรี ทั้งในด้านความดังเบา ความสั้นยาวของตัวโน้ต การสั่นของเสียง (Vibrato) เป็นต้น ซึ่งการฝึกฝนในรูปแบบนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างดนตรีที่มีมิติหลากหลายมากขึ้น ถือเป็น การเพิ่มสีสันให้แก่บทเพลง รวมถึงการฝึกฝนการตีความบทเพลง สังคีตลักษณ์ ว่าควรมีการดำเนินไปในทิศทางใด ฝึกฝนการจำบทเพลง และการฝึกการแสดงก่อนการแสดงจริง โดยสร้างสถานการณ์จำลองคล้ายการแสดงจริง เนื่องจากหากพบปัญหาในการบรรเลงจะสามารถแก้ไขได้ทันที เพื่อให้การแสดงดนตรีจริงมีความสมบูรณ์มากที่สุด (อภิชัย เลี่ยมทอง, 2012) จากข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยเลือกประยุกต์ใช้หลักการสอนทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson, 1972) ฟิตส์ (Fitts, 1964) และเดวีส์ (Davies, 1971) โดยนำมาสังเคราะห์เกิดเป็นกระบวนการสอนทักษะปฏิบัติทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังที่กล่าวไปข้างต้น รวมถึงผู้วิจัยเลือกใช้หลักในการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีของ ฌูรท์ สุทธิจิตต์ (ฌูรท์ สุทธิจิตต์, 2555) ทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน

2.2 การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน

สำหรับการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน โรเบิร์ต วอลเทอร์ (Robert Walter) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเปียโนมีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1) การสาธิต (Demonstration) ถือเป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 19 ซึ่งวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของการสอนสาธิต คือการบรรเลงซ้ำเพื่อสร้างแบบอย่างให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม รวมถึงการบันทึกเสียงเพื่อใช้ในการสอนนักเรียน โดยสำหรับนักเรียน

ในระดับเริ่มต้น ผู้สอนจะทำการสาธิตอย่างช้าๆ ในลักษณะโน้ตต่อโน้ต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ทั้งในด้านจังหวะ การประสานเสียง การเคลื่อนไหวนิ้ว และการใช้นิ้ว เป็นต้น

2) การวิจารณ์ (Criticism) การเรียนการสอนเปียโน มักมีการวิจารณ์ในด้านการทักษะปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อเป็นการประเมินผลการแสดงออกทางด้านทักษะพิสัย ในการเรียนการสอนผู้สอนไม่ควรแทรกการวิจารณ์ขึ้นมาระหว่างที่ผู้เรียนกำลังบรรเลง รวมถึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นทั้งในข้อดีและข้อด้อยในการบรรเลงเปียโนของตน หากผู้สอนต้องการจัดบันทึกคำวิจารณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกลับไปฝึกซ้อมด้วยตนเองได้นั้น ผู้สอนควรใช้สัญลักษณ์ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจดจำได้แม่นยำขึ้นหรืออาจใช้ร่วมกับอุปกรณ์บันทึกเสียงต่างๆ

3) การวิเคราะห์ (Analysis) สำหรับการเรียนการสอนเปียโน ปัญหาที่พบบ่อยๆ คือการที่ผู้เรียนไม่สามารถแยกทำนองเพลงและดนตรีประกอบออกจากกันได้และมักอ่านโน้ตผิดบ่อย ซึ่งวิธีแก้ไขในปัญหาเหล่านี้คือ ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างทำนองเพลงและดนตรีประกอบ โดยขั้นแรกคือ การฝึกแยกบทเพลงออกจากกัน หลังจากนั้น ฝึกสร้างทิศทางและรูปแบบของทำนองเพลงหรือดนตรีประกอบ รวมถึงให้ผู้เรียนสังเกตว่า บทเพลงที่บรรเลงอยู่ในกฎแฉเสียงใด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเปียโนได้ดียิ่งขึ้นและสามารถแก้ปัญหาการอ่านโน้ตผิดบ่อยด้วย เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้ ควรให้ผู้เรียนทดลองการใช้นิ้วบรรเลงว่าในลักษณะใดช่วยให้การเคลื่อนไหวเป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะในบางโอกาส การที่ผู้เรียนบรรเลงโน้ตผิด มิใช่เพราะผู้เรียนอ่านโน้ตผิด แต่เป็นเพราะเทคนิคในการใช้นิ้วบรรเลงไม่ถูกต้องและเป็นไปตามธรรมชาติ

4) การสร้างแรงบันดาลใจ เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนมีส่วนร่วมในการบรรเลงบทเพลงของผู้เรียนด้วย โดยผู้สอนอาจนับจังหวะเสียงดัง ร้อง หรือบรรเลงคลอไปกับผู้เรียน โดยวิธีนี้มีเป้าประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนฝึกฝนคือ ผู้เรียนต้องบรรเลงเพลงแต่ละท่อนได้อย่างถูกต้องตามทำนองและมีความคล่องแคล่วเพียงพอที่จะปฏิบัติตามสัญญาณของผู้สอนได้ ผู้สอนต้องพยายามสร้างจินตนาการและให้สัญญาณต่างๆ อย่างชัดเจนและสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน ซึ่งสำหรับผู้สอนที่มีประสบการณ์มักสามารถเข้าถึงวิธีการสอนเปียโนทั้ง 4 ได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงสามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และผู้เรียนแต่ละคน (Walter, 1981 อ้างถึงในนันทฤฎิภา สุนทรธนะผล, 2551)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่าการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโนนั้นมีหลากหลายรูปแบบไม่ที่จะเป็นการสาธิต การวิจารณ์ การวิเคราะห์ การสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งในการเรียนการสอนนั้นผู้สอนเลือกประยุกต์ใช้วิธีการสอนเหล่านี้ช่วยในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้หลักการเรียนการสอนเปียโนของโรเบิร์ต วอลเทอร์ เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน

ตอนที่ 3 ดนตรีสมัยนิยมกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีในศตวรรษที่ 21 (ยุคปัจจุบัน)

3.1 ความหมายและองค์ประกอบของดนตรีสมัยนิยม

ปีเตอร์ แมนนัว (Peter Manual) ได้กล่าวใน *The New Grove Dictionary of Music and Musician* ถึงความหมายของดนตรีสมัยนิยม (Popular Music) ว่าเป็นดนตรีที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนมากนักและพร้อมที่จะเข้าถึงกลุ่มคนในทุกกลุ่ม ผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าถึงดนตรีได้แม้จะไม่ได้ศึกษา

ดนตรี รวมถึง รอยด์ ชูเกอร์ (Roy Shuker) ให้ความหมายของดนตรีสมัยนิยมในพจนานุกรมดนตรีของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด ประเทศอังกฤษว่าเป็นดนตรีที่สร้างความเบิกบานใจและมีเนื้อหาของเพลงที่พูดถึงเรื่องทั่วไปในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรัก การสูญเสียคนรัก หรือการมีช่วงเวลา ที่ยากลำบากในความสัมพันธ์ ซึ่งจากเหตุผลเหล่านี้ทำให้นักร้องสมัยนิยมเป็นดนตรีที่สามารถทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมเข้าถึงดนตรีได้และเป็นดนตรีสำหรับทุกคนอย่างแท้จริง (Manuel, 1988) รอยด์ ชูเกอร์ กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ดนตรีทุกประเภทต่างก็เป็นดนตรีสมัยนิยมทั้งสิ้น เพราะไม่ว่าอย่างไร ดนตรีต้องเป็นที่นิยมสำหรับใครคนใดคนหนึ่งได้ทั้งนั้น (Shuker, 2008.) ปีเตอร์ ลามาร์ช (Peter Lamarche) ให้ความหมายของดนตรีสมัยนิยมว่า เป็นดนตรีของทุกคน (People's Music) มักเป็นดนตรีที่มีแหล่งกำเนิดพื้นฐานและกลุ่มผู้ฟังที่สามารถรับรู้ได้ มักแสดงโดยนักดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญแต่อาจไม่ได้ไม่แสดงออกทางดนตรีให้กลุ่มผู้ฟังรู้สึกเข้าใจยาก (Lamarche, 2007) สำหรับการกำเนิดของดนตรีสมัยนิยม เกลน แอปเพล และเดวิด เฮมฟิล (Glenn Appell and David Hemphill) กล่าวว่าดนตรีสมัยนิยมเกิดจากการรับวัฒนธรรมดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกาจากประเทศในฝั่งยุโรป และพัฒนาต่อเนื่องจนเกิดเป็นกระแสทางวัฒนธรรมดนตรีของตนเอง ซึ่งมุ่งเป็นดนตรีที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้สึกที่ดนตรีต้องการถ่ายทอดได้ ทั้งแนวดนตรีแจ๊ส ร็อค บลูส์ ฮิปฮอป คันทรี และป๊อป (Appell & Hemphill, 2006)

ปีเตอร์ แมนนัว (Peter Manuel) กล่าวเพิ่มเติมถึงเกณฑ์ในการจัดลักษณะของดนตรีสมัยนิยมผ่าน *The New Grove Dictionary of Music and Musician* มีทั้งหมด 3 ข้อ คือ 1) เพลงที่จะจัดว่าเป็นดนตรีสมัยนิยมสามารถวัดได้จากระดับความนิยมของดนตรีเมื่อเทียบกับระดับการทำบิโรคบทเพลงของผู้คนในสังคม โดยสามารถวัดได้จากจำนวนอัลบั้มและซีดีเพลงที่ขาย 2) ดนตรีสมัยนิยมเป็นดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการพิมพ์ในนิตการอดเสียง ระบบวิทยุ ภาพยนตร์ และ 3) ดนตรีสมัยนิยมเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความนิยมของดนตรีกับกลุ่มสังคม ทั้งในกลุ่มเป้าหมายที่ดนตรีสมัยนิยมต้องการจะตีตลาดและกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งสองกลุ่มสามารถเข้าใจและเข้าถึงดนตรีสมัยนิยมได้ (Manuel, 1988)

ดนตรีสมัยนิยมมีลักษณะที่โดดเด่นดังนี้ 1) เพลงมักมีความยาวอยู่เพียง 3-5 นาที 2) มักมีการใช้จังหวะที่คงที่และมีการใช้การลัดจังหวะดนตรี (Syncopation) เกิดขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างบทเพลง 3) ในบทเพลงมักมีการใช้คอร์ดและทำนองเพลงเดิมซ้ำไปมา 4) บทเพลงมักให้ความวูบวาบเหมือนดังละคร ยกตัวอย่างเช่น สำหรับนักเปียโนป๊อป ต้องมีการใช้เพดัลเพื่อเพิ่มสีสันของเสียงดนตรีในบทเพลงให้โดดเด่นขึ้น โดยการบรรเลงบางช่วงให้ดังขึ้นเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ที่จริงจัง เป็นต้น 5) มักมีการใช้คอร์ดเมเจอร์ คอร์ดไมเนอร์ รวมถึงคอร์ด 7th และคอร์ด 9th ที่สำคัญคือผู้บรรเลงเพลงสมัยนิยมส่วนใหญ่ เกิดการเรียนรู้โดยการฟังบทเพลงแล้วจึงเล่น และ 6) มักไม่ค่อยมีการใช้โน้ตอย่างป็นทางการแต่ยังเป็นโน้ตเพลงที่เป็นเพียงแนวทางเท่านั้น (Horvat, 2004)

จากการค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่าได้เกิดข้อถกเถียงในการจัดประเภทของบทเพลงสมัยนิยม ดังที่เวอร์เนอร์ได้กล่าวใน *The New Grove Dictionary of Music and Musician* ว่า Pop นั้นสามารถนับรวมได้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 เป็นต้นมา ซึ่งอาจหมายรวมทั้งดนตรีป๊อปและดนตรีร็อค แต่นักดนตรีวิทยาได้ออกมาคัดค้านและพูดถึงดนตรีป๊อปในแง่ของคุณค่าทางดนตรีว่ามีความด้อยค่ากว่า ไม่ว่าจะเป็นการบอกว่าดนตรีป๊อปนั้นเป็นเพียงการทำเพียงออกมาไม่กี่เพลง มักใช้การอัดเสียงและเทคโนโลยี

ต่างๆ เข้ามาช่วยให้เพลงดูสมบูรณ์แบบมากขึ้น แลดูเป็นดนตรีไม่แท้จริงและไม่มีความสำคัญ รวมถึงอายุของเพลงสั้นด้วยเมื่อเทียบกับดนตรีร็อก เหมือนกับกระแสแฟชั่นทางดนตรีที่ดนตรีป๊อบมักเปลี่ยนแปลงเรื่อย ๆ ตามกระแสสังคมแต่ดนตรีมีความคงทนและมีการพัฒนาจนเกิดเป็นการพัฒนาด้านประวัติศาสตร์ แต่ในความเป็นจริง ดนตรีทุกประเภทต่างมีคุณค่าในตัวเอง ดังเช่นที่ ลาวารี และ เลวี ได้กล่าวว่าดนตรีป๊อบมีลักษณะเด่นที่เป็นดนตรีสำหรับทุกคน เข้าถึงได้ง่าย ดังนั้นภายในเวลาไม่เกิน 5 นาที ผู้สร้างสรรค์ดนตรีจะต้องสร้างสรรค์ดนตรีและเนื้อร้องให้ไพเราะ ง่ายต่อการจดจำของผู้ฟัง และโดนใจผู้ฟังให้ได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าดนตรีป๊อบนั้นไม่ใช่เพลงลักษณะดนตรีที่แลดูง่ายแต่เป็นดนตรีที่มีความซับซ้อนมากหนึ่งประเภทหนึ่งเช่นกัน (Warner, 2003)

องค์ประกอบของดนตรีสมัยนิยม

อมรรัตน์ รัตนภาสุร กล่าวว่าดนตรีสมัยนิยมประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. เนื้อร้อง โดยเนื้อร้องของดนตรีสมัยนิยมส่วนใหญ่มักมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ด้านภาษา มักเป็นภาษาสำหรับกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ รวมถึงต้องเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้ฟังด้วย 2) ด้านถ้อยคำ มักเป็นการใช้ถ้อยคำในบทเพลงที่เหมาะสมกับศิลปิน เพื่อเป็นการแสดงออกถึงภาพลักษณ์ของศิลปินได้อย่างชัดเจน และ 3) ด้านความหมาย มักมีการสื่อความหมายที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่าย 2. ทำนองเพลง มักคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟังเป็นหลัก และหากกลุ่มผู้ฟังไม่มีความรู้ทางดนตรีมากนัก ผู้ประพันธ์มักเน้นแนวทำนองที่ฟังแล้วดึงดูดใจผู้ฟังมากกว่าการเลือกใช้แนวทำนองที่ยากต่อการเข้าถึงบทเพลง 3. จังหวะ โดยทั่วไป มักมีลักษณะเป็นไปตามประเภทของบทเพลง และ 4. เสียงประสาน มักมีทั้งเสียงประสานที่เป็นเสียงดนตรีและเสียงของนักร้อง ซึ่งในการเลือกใช้เสียงประสานนั้น มักขึ้นอยู่กับลักษณะและอารมณ์ของบทเพลง (อมรรัตน์ รัตนภาสุร, 2534)

เกลน แอปเพลและเดวิด เฮมพิล (Glenn Appell and David Hemphill) กล่าวว่า ดนตรีสมัยนิยมประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. จังหวะ 2. ทำนองเพลง 3. เนื้อร้อง 4. เสียงประสาน 5. สีสนของเสียงและองค์ประกอบของเสียง 6. การดันสด 7. รูปแบบของเพลง

1. จังหวะ (Rhythm) ถือเป็นองค์ประกอบช่วยให้ผู้ฟังสัมผัสได้ถึงพลังของดนตรีให้ความรู้สึกว่าดนตรีมีความเคลื่อนไหวที่ไปข้างหน้าตลอดเวลา สำหรับในเรื่องของความเร็วในบทเพลงนั้น (Tempo) ดนตรีสมัยนิยมมักมีความเร็วค่อนข้างคงที่ตลอดทั้งเพลงเนื่องจากโดยเริ่มแรกเป็นดนตรีที่สร้างเพื่อให้ผู้คนมาเต้นรำ สนุกสนานร่วมกัน แต่สำหรับผู้ประพันธ์เพลงบางท่าน อาจต้องการเปลี่ยนอารมณ์เพลงโดยการเปลี่ยนความเร็วของเพลงเล็กน้อย โดยมีการศัพท์ทางดนตรีเช่นเดียวกับดนตรีคลาสสิก เช่น คำว่า ritard ซึ่งเป็นภาษาอิตาเลียนที่มักพบในบทเพลงคลาสสิก ทางดนตรีสมัยนิยมก็นำมากำหนดในบทเพลงเช่นกัน โดยมีความหมายทางดนตรีเช่นเดียวกับกับเพลงคลาสสิกคือ บรรเลงช้าลงเรื่อยๆ จนกระทั่งจบเพลง รวมถึงคำว่า rubato ซึ่งเป็นคำในภาษาอิตาเลียนที่เป็นสัญลักษณ์บอกว่าให้ผู้เล่นสามารถบรรเลงยืดจังหวะได้ ให้ความรู้สึกละมุนคลายแก่ผู้ฟัง เป็นต้น

2. ทำนองเพลง (Melody) จัดเป็นหัวใจของดนตรีสมัยนิยม เพราะทำนองเพลงที่ดีจะสามารถช่วยให้ผู้ฟังสามารถจดจำบทเพลงได้ ดังที่เคยได้ยินผู้คนกล่าวถึงคำว่า ท่อนฮุค (Hook) ซึ่งหมายถึงท่อนที่มีจังหวะ ทำนองเพลง หรือเนื้อร้องที่ติดหูผู้ฟังมาก ไม่สามารถลบจากความทรงจำได้ โดย

โครงสร้างของทำนองเพลงที่ดีมักมีการนำขั้วคู่ (Intervals) มาประยุกต์ใช้ในเพลงเพื่อให้เกิดมิติของเพลง ซึ่งการนำขั้วคู่มาใส่เพิ่มเติมในเพลง มักพบในท่อนฮุคเช่นเดียวกัน

3. เนื้อร้อง (Lyrics) ถือเป็นส่วนสำคัญของเพลง สามารถที่สื่ออารมณ์ถ้อยคำในบทเพลงไปสู่ผู้ฟัง

4. เสียงประสาน (Harmony) สำหรับเสียงประสานในดนตรีสมัยนิยม สามารถแบ่งได้เป็น 3 ความหมาย ได้แก่ 1) การใช้โน้ตสองตัวหรือมากกว่านั้นในการสร้างเสียงในเวลาเดียวกัน 2) การใช้โครงสร้างคอร์ดในเพลง 3) บริบทและโครงสร้างทางดนตรีต่างๆ เช่น ประเภทหรือสไตล์ของเพลง เป็นต้น ซึ่งสำหรับเสียงประสานในที่นี้ มักเป็นไปในทิศทางของการใช้โน้ตสองตัวบรรเลงไปพร้อมกัน

5. สีสันทันของเสียงและองค์ประกอบของเสียง โดยเสียงนั้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับเสียง (Pitch) ลักษณะของเสียง (Timbre) จังหวะเวลา (Duration) และความดังเบาของเสียง (Dynamics)

6. การด้นสด (Improvisation) จัดเป็นการตอบสนองด้านความคิดทางดนตรีอย่างทันทีโดยผสมผสานระหว่างความคิดและอารมณ์เข้าด้วยกันและแสดงออกผ่านเสียงดนตรี โดยในการด้นสดนั้นมักเป็นการบรรเลงโดยตั้งอยู่พื้นฐานของคอร์ดและแนวเพลงที่บรรเลง ถือเป็นารแสดงออกของทางตัวตนของศิลปิน

7. รูปแบบของเพลง (Forms) หมายถึงการจัดวางองค์ประกอบในการแต่งเพลง โดยบทเพลงสมัยนิยมนั้น มักมีโครงสร้างทางรูปแบบของเพลงที่ไม่ซับซ้อนมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบของดนตรีคลาสสิกจากประเทศทางฝั่งยุโรป เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ (Appell & Hemphill, 2006)

สรุปได้ว่า ดนตรีสมัยนิยมนั้น ประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนองเพลง เนื้อร้อง เสียงประสาน สีสันทันของเสียงและองค์ประกอบของเสียง การด้นสด และรูปแบบของเพลง ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะองค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรีเรื่อง จังหวะ ทำนองเพลง เสียงประสาน สีสันทันของเสียงและองค์ประกอบของเสียง การด้นสด และรูปแบบของเพลงเท่านั้น

ประเภทของบทเพลงสมัยนิยม

โรบิน เดล มัวร์ (Robin Dale Moore) กล่าวผ่าน *The New Grove Dictionary of Music and Musician* ว่าดนตรีสมัยนิยมนั้นมีมากมายหลายสไตล์ โดยเริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 หรือประมาณปี ค.ศ.1950 ตั้งแต่เพลงร็อกแอนด์โรล เพลงบลูส์ เพลงแจ๊ส เพลงบัลลาด เพลงร็อก เพลงคันทรี่ ซึ่งทุกประเภทต่างก็จัดว่าเป็นเพลงสมัยนิยมทั้งสิ้น (Moore, 1993)

กมลลา ชิตช่าง กล่าวถึง ประเภทของดนตรีสมัยนิยมมีหลากหลายประเภท ดังนี้

1. ดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) หมายถึง เพลงที่ชุมชนหนึ่งๆ ได้ขับร้องหรือบรรเลงไว้ด้วยการจำสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลาหลายชั่วอายุคน ดนตรีพื้นบ้านมักไม่สามารถทราบว่ามีผู้ใดเป็นคนแต่ง ลักษณะสำคัญของดนตรีพื้นบ้านประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) มักเป็นดนตรีที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงรุ่นปัจจุบัน 2) มักมีต้นกำเนิดและเติบโตขึ้นมาจากกลุ่มชนในอดีต เช่น ชาวนา ชาวไร่ที่อาศัยอยู่ในชนบท ซึ่งเพลงเหล่านี้มักได้รับความนิยมเป็นอย่างมากแต่ไม่มีการจดบันทึกเก็บไว้ 3) ดนตรี

พื้นบ้าน อาจมีทำนองหรือเนื้อร้องที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะถือว่าเป็นการสืบทอดในลักษณะจดจำต่อกันมาทำให้เมื่อเวลาผ่านไปเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามความทรงจำ

2. ดนตรีลูกทุ่ง (Country Music) จัดเป็นบทเพลงที่มีลักษณะคล้ายเพลงพื้นบ้าน ลักษณะเด่นของดนตรีลูกทุ่ง คือมีการใช้ลูกคอหรือการระรัวเสียง (Vibrato) สำหรับเพลงลูกทุ่งของชาวอเมริกัน (Country) มักใช้กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลงบทเพลง

3. ดนตรีเบาอารมณ์ (Light Music) ถือเป็นบทเพลงยอดนิยมในหมู่คนในสังคมเมือง มักเป็นบทเพลงที่มีทั้งการร้องและการบรรเลง ใช้ฟังเพื่อผ่อนคลายในขณะที่ทำงาน คลายความเครียดและฟังเพื่อความบันเทิง ส่วนใหญ่เป็นบทเพลงที่มุ่งในความไพเราะของแนวทำนองที่นุ่มนวล นิยมใช้เครื่องสายและคีย์บอร์ด เป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลงมากกว่าเครื่องเป่าและเครื่องประกอบจังหวะต่างๆ

4. ดนตรีแจ๊ส (Jazz Music) เป็นดนตรีที่มีต้นกำเนิดจากกลุ่มคนผิวดำในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยคำว่า แจ๊ส (Jazz) พบว่ามีรากฐานจากคำว่า Jam ซึ่งหมายถึง การบรรเลงดนตรีด้วยความรู้สึก (Feeling) โดยการอาศัยศึตปฏิภาณหรือการด้นสด (Improvisation) เป็นลักษณะดนตรีที่เปิดโอกาสให้นักดนตรีมีอิสระในการบรรเลงตามความรู้สึกของตนเอง

5. ดนตรีร็อก (Rock Music) เป็นดนตรีที่ถือกำเนิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950 มักประกอบด้วยเนื้อร้องและดนตรี โดยลักษณะของดนตรีมีจังหวะที่หนักแน่น เร้าใจ (กมลลา ชิตช่วง, 2541)

สำหรับประเภทของบทเพลงสมัยนิยมที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยนั้น มิตรารภรณ์ อยู่สถาพร ได้จำแนกประเภทของบทเพลงหลักๆ ดังนี้ 1. แนวเพลงป๊อป (Pop Music) จัดเป็นบทเพลงที่มีดนตรีในแนวสากลและเนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่เกี่ยวกับความรัก 2. แนวเพลงแดนซ์ (Dance Music) จัดเป็นบทเพลงที่มีจังหวะเร็ว ท่วงทำนองน่าดึงดูดใจ เหมาะสำหรับการเต้นรำ 3. แนวเพลงร็อก (Rock Music) จัดเป็นบทเพลงที่มีจังหวะหนักแน่น ดนตรีมีลักษณะรุนแรง 4. แนวเพลงแจ๊ส (Jazz Music) จัดเป็นบทเพลงที่เน้นด้านจังหวะและการประสานเสียงของคอร์ด มักให้ความรู้สึกผ่อนคลายในการฟัง 5. แนวเพลงที่มิมแอนด์บลูส์ (Rhythm and Blues Music) จัดเป็นบทเพลงที่มีลักษณะทำนองค่อนข้างเศร้า มักแสดงออกถึงการถ่ายทอดความในใจของผู้ร้อง และ 6. แนวเพลงอัลเทอร์เนทีฟ (Alternative Music) จัดเป็นแนวเพลงที่มีจังหวะหนักแน่นและมีท่วงทำนองที่ดึงดูดใจ มักเน้นด้านความแปลกใหม่ในการนำเสนอบทเพลง (มิตรารภรณ์ อยู่สถาพร, 2539)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ดนตรีสมัยนิยม หมายถึง ดนตรีที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนมากนัก และพร้อมที่จะเข้าถึงกลุ่มคนในทุกกลุ่ม จัดเป็นดนตรีสำหรับทุกคนอย่างแท้จริง เพราะผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าถึงดนตรีได้แม้จะไม่ได้ศึกษาดนตรี เนื้อหาในบทเพลงมักเป็นเรื่องที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจและมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลงได้ง่าย มีองค์ประกอบที่โดดเด่นคือ การเปิดโอกาสให้ผู้ร้องหรือผู้บรรเลงดนตรีด้นสด เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในช่วงเวลานั้นๆ ดนตรีสมัยนิยมมีหลายประเภท เช่น ดนตรีร็อก ดนตรีป๊อป ดนตรีคันทรี ดนตรีบัลลาด ดนตรีบลูส์ ดนตรีแจ๊ส ดนตรีอัลเทอร์เนทีฟ เป็นต้น สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเทียบเคียงตามมาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนสมัยนิยมตามเกณฑ์ของสถาบัน Trinity Pop & Rock ที่ผู้เรียนในระดับเปียโนขั้นต้น ระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 ต้องสามารถปฏิบัติได้ โดยสไตล์ของดนตรีสมัยนิยมตามมาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโน

สมัยนิยมระดับขั้นต้น ครอบคลุม 6 ประเภทเท่านั้น ได้แก่ เพลงป๊อป เพลงร็อก เพลงบัลลาด เพลงเฮฟวีร็อก เพลงคันทรี่ และเพลงบลูส์

3.2 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม

การเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยม

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดของ คาโรล ซาเวีย รอดดริกส์ (Carlos Xavier Rodrigues) ที่ได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีผ่านหนังสือ Bridging the Gap: Popular music and Music education ของสมาคมดนตรีศึกษาของโลก (MENC) เกี่ยวกับความคล้ายคลึงและลักษณะเด่นของการเรียนการสอนดนตรีแต่ละประเภท ซึ่งสามารถแบ่งการพิจารณาได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนทักษะดนตรี ด้านการเรียนเกี่ยวกับตัวโน้ต ด้านการสร้างสรรคดนตรี และด้านการแสดงดนตรี

1) ด้านการเรียนทักษะดนตรีดนตรี การเรียนการสอนดนตรีที่เป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับกัน อย่างเป็นที่รู้จักกัน อย่างเป็นทางการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกจากฝั่งประเทศยุโรป ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ผู้สอนควรสอนและบรรเลงดนตรีได้หลากหลายสไตล์ มิได้จำกัดเพียงดนตรีคลาสสิกอย่างเดียว ดังนั้น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับผู้สอนที่ไม่สามารถสอนดนตรีสมัยนิยมได้ มักเกิดจากการที่ครูไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จในการดนตรีประเภทอื่นที่ไม่ใช่ดนตรีที่ตนเองถนัด รวมถึงไม่ได้เติบโตมาจากดนตรีสมัยนิยม ผู้สอนไม่ทราบวิธีการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นให้มีประสิทธิภาพ เพราะดนตรีสมัยนิยมส่วนใหญ่เกิดจากการบรรเลงร่วมกันเป็นวงดนตรีเพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยมุ่งอารมณ์ความรู้สึกสนุกสนานเป็นหลัก เช่น ให้ผู้คนเต้นรำ ออกกำลังกาย เป็นต้น ทำให้ผู้สอนไม่ทราบว่าดนตรีสมัยนิยมนั้นมีความรู้สึกร่วมทางดนตรีอย่างไร เพราะตนเองไม่เคยปฏิบัติมาก่อน

2) ด้านการเรียนเกี่ยวกับตัวโน้ต สำหรับการเรียนรู้ดนตรีทั้งสองประเภทนี้ต่างก็เป็นการเริ่มต้นเรียนรู้จากการฟังทั้งสิ้น เพียงแต่ในการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยมนั้น มักใช้การฟังเป็นหัวใจสำคัญ เพราะมักไม่มีการเขียนโน้ตไว้ให้ผู้เล่นได้อ่านอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรมากนัก และถึงแม้จะมีโน้ต ก็เป็นเพียงโน้ตที่อ่านง่าย มีเพียงแนวของทำนองหลักเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักดนตรีเท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างจากดนตรีคลาสสิกที่โน้ตเพลง มักมีการเขียนโน้ตและแสดงทุกอย่างที่ผู้ประพันธ์ต้องการไว้อย่างชัดเจนแล้ว

3) ด้านการสร้างสรรคดนตรี บันไดขั้นสูงสุดของดนตรีทั้งสองประเภทต่างก็ต้องการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของผู้เล่นผ่านดนตรีเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีสมัยนิยมนั้นมีความเหมาะสมกับเด็กมาก เนื่องจากในวัยเด็กเป็นวัยที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ ชอบการแสดงออก ชอบตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการบรรเลงบทเพลงสมัยนิยม ที่มักเต็มไปด้วยพื้นที่ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้แสดงออกความสามารถของตนเองผ่านการเต้นสด ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวงและผู้ฟัง เพราะเป็นดนตรีที่มีความเป็นกันเองและคุ้นหูทั้งกับผู้ฟังและผู้เล่น สามารถเข้าถึงคนได้ง่าย ทำให้เด็กมีความสนใจในดนตรีประเภทนี้ เด็กในระดับเริ่มต้นก็สามารถสร้างสรรค์ดนตรีสมัยนิยมในสไตล์ของตนเองได้ แต่สำหรับบทเพลงคลาสสิก มิใช่ไม่มีพื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์หรือแสดงออกถึงความเป็นตัวตนผ่านดนตรี ดังที่ทราบว่า บทเพลงคลาสสิกในระดับสูงมักมีท่อน Cadenza ที่เปรียบเหมือนการให้ผู้เล่นได้เต้นสดและแสดงความเป็นตัวตน แต่ผู้เล่นที่จะ

สามารถสร้างสรรค์ดนตรีคลาสสิกได้จนถึงระดับขั้นนี้ มักพบในการบรรเลงเปียโนในระดับขั้นสูงแล้ว ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ในระยะเริ่มต้นมักเป็นการเรียนแบบตัวต่อตัว ทำให้มิได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากนัก อาจทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายได้เพราะอาจขัดกับลักษณะนิสัยในช่วงวัยของเด็ก

4) ด้านการแสดงดนตรี ดังที่ทราบว่า บทเพลงคลาสสิกส่วนใหญ่มักมีการเขียนและเรียนรู้จากโน้ตเพลงเป็นหลัก รวมถึงในการแสดงออกทางดนตรีก็เช่นกัน เนื่องจากผู้เล่นมองว่าสิ่งที่ผู้ประพันธ์ได้สร้างสรรค์ขึ้นนั้นเปรียบเสมือนแบบที่งดงามอยู่แล้ว ในการแสดงจริง จึงเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อผ่านตัวนักแสดงในรูปแบบที่นักแสดงเป็นคนตีความ เพราะฉะนั้น นักแสดงจะต้องมีความลึกซึ้งในบทเพลงเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของประวัติเกี่ยวกับบทเพลงหรือบริบทอื่นๆ ต้องผ่านการฝึกฝนและเตรียมพร้อม วางแผนอย่างมาก ซึ่งถือว่าแตกต่างกับเพลงสมัยนิยมที่ไม่มีแบบที่งดงาม ทุกสิ่งทุกอย่างถือเป็นการทดลองและการแสดงออกทางดนตรีในรูปแบบที่ตนเองต้องการ มุ่งถ่ายทอดอารมณ์ของผู้เล่นไปสู่ผู้ฟังโดยเรื่องราวในบทเพลงมักเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ สำหรับในการแสดงจริง ดนตรีสมัยนิยมมักให้ความรู้สึกถึงการปลดปล่อย โดยพยายามเล่นเสียงให้ไม่เหมือนกับต้นฉบับ ทำให้ผู้ฟังมักเฝ้ารอการแสดงที่ไม่สามารถฟังหรือเห็นได้เพลงต้นฉบับที่อัดไว้ หรือการมองหาความสดใหม่ในการแสดงดนตรี (Rodriguez, 2004)

เห็นได้ว่า รายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมมีส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน แต่จุดมุ่งหมายของดนตรีทั้งสองประเภทต่างก็มุ่งแสดงดนตรีที่งดงาม สดใส และแปลกใหม่ตามการตีความของผู้แสดงเช่นเดียวกัน

สำหรับ ลูซี่ กรีน (Lucy Green) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยมว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ 1) ส่วนของความสามารถในการบรรเลง และ 2) ส่วนของความรู้ โดยในช่วงเริ่มต้นควรการสอนทั้งสองส่วนนี้ไปพร้อมๆ กันผ่านทักษะ 3 ด้านคือ การเล่น (พร้อมกับการร้อง) การประพันธ์เพลง (พร้อมกับการต้นสด) และการฟัง (พร้อมทั้งการได้ยิน) โดยมุ่งพัฒนาทั้ง 3 ทักษะนี้ไปจนกระทั่งผู้เรียนเกิดความเป็นดนตรีในตนเอง (Musicianship) โดยหนึ่งในปัจจัยทางการเรียนการสอนที่สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเป็นดนตรีในตนเองได้นั้น คือ การเล่นโคเวอร์ (Cover) เป็นวงดนตรี โดยให้ผู้เรียนได้นำเพลงต้นฉบับมาบรรเลงในรูปแบบของผู้เรียนเอง อาจเริ่มจากการพยายามบรรเลงให้เหมือนต้นฉบับก่อน หลังจากนั้นพยายามเปลี่ยนคีย์เพลงไปเรื่อยๆ ในที่สุดคือ คิดค้นการเล่นที่เป็นสไตล์ของตัวเองโดยยังคงความเป็นบทเพลงต้นฉบับอยู่ ซึ่งการเล่นโคเวอร์จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สึกร่วมกับบทเพลง (Feeling) และหน้าที่ของตนเองในวง (Role) เพราะในการเล่นโคเวอร์จะเป็นการเล่นพร้อมเครื่องดนตรีอื่นๆ ทำให้ต้องมีการฟังผู้อื่น เมื่อตั้งใจฟังจะได้ยินจังหวะของดนตรี (Groove) ซึ่งส่วนนี้จะช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกับบทเพลงให้กับผู้เรียน รวมถึงผู้เรียนต้องรู้หน้าที่ของตนเองเสมอว่าเมื่อใดต้องทำหน้าที่เป็นตัวประกอบ และเมื่อใดต้องทำหน้าที่เป็นตัวเด่นผ่านการต้นสด ดังนั้น ในฐานะผู้บรรเลงหรือผู้ถ่ายทอด หลักการสำคัญ 3 ส่วนที่ต้องคำนึงถึงคือ 1) ความสนุกสนานในการเล่น ผู้เล่นต้องมีความรักและความชอบในสิ่งที่กำลังเล่น เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกผ่านบทเพลงมาถึงผู้ฟังได้ 2) การเห็นคุณค่าของความเป็นดนตรี (Musicianship) ทั้งในด้านของอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับบทเพลง (Feeling) เห็นความสำคัญของผู้เล่นเพื่อนร่วมวง ผ่านการฟังและการสังเกตท่าทางของเพื่อนร่วมวง รวมถึงเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้เล่น

ต้องมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง และรู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อวงดนตรี และ 3) ผู้เล่นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีในประเภทอื่นๆ ด้วย ถือเป็นกาเปิดใจรับฟังดนตรีในประเภทอื่น เพื่อสุดท้ายอาจนำมาประยุกต์ใช้กับแนวดนตรีที่ตนตรีเองเล่นได้ โดยหลักการทั้ง 3 ข้อนี้ต้องผ่านกระบวนการของการฝึกซ้อมอย่างถูกวิธี (Green, 2002)

นอกจากนี้ ทรงวิรัตน์ สุดงาม ได้อ้างถึงหลักและวิธีการในการสอนบทเพลงสมัยนิยมของ E.H. B. Joan & I.G. ไว่ดังนี้ 1) เพลงที่นำมาสอนนักเรียนควรเป็นบทเพลงที่ผู้เรียนและผู้สอนสนใจ 2) ผู้สอนต้องรู้จักประกอบของเพลงที่ต้องการจะสอน รวมถึงสามารถร้องเพลงนั้นได้ดี 3) เหตุผลในการเลือกบทเพลงมาสอนต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการสอน และ 4) ผู้สอนควรวางแผนการเริ่มต้นการสอนและดำเนินการสอนบทเพลงนั้นได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน สำหรับตัวอย่างในการสอนหรือกิจกรรมในการเรียนการสอนบทเพลงสมัยนิยม หัวใจสำคัญ คือ ผู้สอนต้องมีการจัดลำดับการสอนให้ดี และพยายามให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนทนากับการเรียน เช่น กิจกรรมที่ให้ผู้สอนถามคำถามผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อร้องในตอนเริ่มต้น ท่อนกลาง และท่อนจบของเพลง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบเพลง หาเนื้อร้องหรือทำนองเพลงในท่อนที่ผู้เรียนชอบมากที่สุด ผู้เรียนร้องทำนองไปตามทำนองของบทเพลง ประบมือและเล่นเครื่องดนตรีให้ตรงกับจังหวะของเพลง จนกระทั่งสามารถเล่นเครื่องดนตรีประกอบการร้องเพลง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเปลี่ยนเนื้อร้องใหม่ให้เหมาะสมกับที่ตนเองต้องการ รวมถึงเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลงและเล่นคอร์ดประกอบเพลงโดยใช้เครื่องดนตรีต่างๆได้ เป็นต้น

วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์ ได้กล่าวเพิ่มเติม ถึงวิธีการในการสอนเปียโนสมัยนิยมว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลายและมีลักษณะเฉพาะตัว ดังนี้ 1) การสอนการปฏิบัติก่อนทฤษฎี 2) การสอนโดยให้ผู้เรียนเล่นแบบฝึกหัดซ้ำๆ อาจเป็นการใช้ความจำโดยไม่ต้องทำความเข้าใจ 3) การใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายประกอบกับการนับจังหวะ 4) การสอนโดยมีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน และ 5) การสอนโดยฝึกการคิดสร้างสรรค์ เช่น การสร้างสรรค์โดยการฟัง ฝึกสังเกตเมื่อเจอเสียงเพี้ยนฝึกที่จะทำการแก้ไข รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม (วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์, 2554)

ตอนที่ 4 ทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้น

4.1 ทักษะการปฏิบัติเปียโนระดับขั้นต้น

นัฏฐิกา สุนทรธนะผล กล่าวว่า การเรียนการสอนเปียโนในระดับขั้นต้น ถือเป็นขั้นที่ผู้สอนควรปลูกฝังความรู้ในแง่บวกทางความสามารถทางด้านดนตรีให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง และควรให้ผู้เรียนได้รู้จักสัญลักษณ์ทางดนตรี พื้นฐานทางดนตรีเบื้องต้น ที่สำคัญคือ ควรสร้างให้ผู้เรียนมีจินตนาการทางดนตรี (นัฏฐิกา สุนทรธนะผล, 2551) นอกจากนี้ มาร์รีน อัสเลอร์ (Marianne Uszler) แบ่งการเรียนการสอนเปียโนในระดับขั้นต้น 3 ระดับ ตามวัยและความสามารถที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่ 1. การเรียนการสอนเปียโนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน 2. การเรียนการสอนเปียโนสำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และ 3. การเรียนการสอนเปียโนสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (Uszler, 2000) เห็นได้ว่า จากหลักการของมาร์ธา เบธ ลูอิส ถึงแม้

ผู้ใหญ่ที่มีอายุ 20 ปี สามารถจัดอยู่ในระดับเปียโนขั้นต้นได้เช่นเดียวกับเด็กอายุ 11 ปี หากความสามารถในการปฏิบัติทักษะเปียโนยังคงจัดอยู่ในระดับเดียวกัน

มาร์รีน อซ์เลอร์ กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น สำหรับการเรียนการสอนเปียโนในระดับนี้ ครอบคลุมทั้งเด็กอายุ 9 - 10 ปี กลุ่มเด็กในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ใหญ่ในวัย 18 - 24 ปี ที่อยู่ในและนอกสาขาวิชาดนตรี และกลุ่มผู้ใหญ่ที่อายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปที่ต้องการเล่นดนตรีเพื่อความพึงพอใจ สำหรับผู้เรียนในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่มักเลือกเรียนเปียโนเพื่อความพึงพอใจเป็นหลัก เปรียบเหมือนการมาเรียนดนตรีเพื่อให้รางวัลแก่ตนเอง โดยเฉพาะในวัยมัธยมศึกษาหรือวัยรุ่นมักสนใจในการเล่นกีตาร์เพื่อสามารถเข้าสังคมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดนตรีกับเพื่อนๆ ในโรงเรียนได้ รวมถึงการได้เรียนในเพลงที่ตนเองชอบ เรียนเกี่ยวกับการใช้คอร์ดในการสร้างสรรค์ดนตรีต้นฉบับและเล่นประกอบเพลงที่ตนเองสนใจ ดังนั้นต้องมีการปรับความเข้าใจในการเรียนการสอนเปียโนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้ตรงกัน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรเลงสิ่งที่ตนเองต้องการพร้อมทั้งได้รับความรู้ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนด้วย การเรียนการสอนเปียโนสำหรับนักเรียนในวัยนี้สามารถมุ่งในการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเล่นดนตรีได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้เรียนมีวุฒิภาวะและพัฒนาการที่พร้อมในการเรียนรู้ ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนในลักษณะของเพื่อนร่วมงาน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันในการให้ผู้เรียนเป็นสร้างสรรค์ดนตรีด้วยตนเอง เช่น กำหนดจังหวะที่ต้องการ การเลือกใช้นิ้วให้เหมาะสม หรือการกำหนดทิศทางความตึง-เบาในบทเพลง เป็นต้น ที่สำคัญควรให้ผู้เรียนได้รู้จักดนตรีที่หลากหลายผ่านการเล่นเปียโน ไม่ว่าจะเป็นดนตรีคลาสสิก ดนตรีสมัยนิยม ดนตรีแจ๊ส ดนตรีร็อค เป็นต้น เพื่อสร้างทางเลือกให้แก่ผู้เรียนในการค้นพบแนวดนตรีที่ตนเองสนใจ (Uszler et al., 2000) ซึ่งสอดคล้องกับ มาร์ธา เบท ลูอิส (Martha Beth Lewis) ผู้เชี่ยวชาญด้านกลวิธีการสอนเปียโนระดับขั้นต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า นักเรียนระดับขั้นต้นในวัย 12 - 14 ปี มักมีความสนใจในดนตรีในกระแสสังคม เช่น ดนตรีแจ๊ส ดนตรีป๊อป ดนตรีร็อค เพลงประกอบภาพยนตร์หรือละคร เป็นต้น นักเรียนมักเรียนรู้ได้รวดเร็วจากดนตรีสมัยนิยม เพราะสามารถทำให้นักเรียนจดจำท่วงทำนองได้ง่าย ทำให้การเรียนในห้องเรียนดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ลูอิส กล่าวเพิ่มเติมในส่วนของทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกสำหรับนักเรียนในระดับขั้นต้นว่า ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ถึง 1) ลักษณะของแขน 2) ตำแหน่งการวางมือ 3) ท่าทาง 4) การใช้นิ้วมือที่ถูกต้อง 5) ด้านจังหวะและการอ่านโน้ต และ 6) การบรรเลงเทคนิคพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ เทคนิคการบรรเลงให้เสียงขาดออกจากกัน (Staccato) เทคนิคการบรรเลงเสียงต่อเนื่องกัน (Legato) การเล่นโน้ตขั้นคู่ (Interval) ทริยแอด (Triad) ทั้งในรูปแบบบล็อก (Blocked) และแบบกระจาย (Arpeggiated) การฝึกความแข็งแรงและสมดุลระหว่างมือ (Lewis., 2012)

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามทางสถาบัน Trinity London ที่ตั้งสำนักงานในประเทศไทย พบว่านักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น ส่วนใหญ่มักอยู่ในช่วงประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น นักเรียนเปียโนระดับขั้นต้นในงานวิจัยนี้ ครอบคลุมผู้เรียนอายุ 10 - 14 ปีเป็นหลัก ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนเปียโนระดับขั้นต้นของที มาร์รีน อซ์เลอร์ กล่าวว่า นักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น ครอบคลุมทั้งเด็กอายุ 9 - 10 ปี จนถึงกลุ่มเด็กในระดับมัธยมศึกษา และมาร์ธา เบท ลูอิส กล่าวว่านักเรียนระดับขั้นต้นในวัย 12 - 14 ปี จะมีความสนใจในและเรียนรู้ได้เร็วจากดนตรี

สมัยนิยม โดยในส่วนของทักษะปฏิบัติทางเปียโนคลาสสิกที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การเรียนรู้ในด้านจังหวะและการอ่านโน้ต รวมถึงการบรรเลงเทคนิคพื้นฐานต่างๆ

4.2 มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม

สำหรับการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยมนั้น ในระดับสากล หนึ่งในผู้ที่เสนอแนวคิดและขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับกลวิธีการสอนและมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมที่เป็นที่รู้จักคือ มาร์ค แฮริสัน (Mark Harrison) โดยแนวคิดในการสอนเปียโนสมัยนิยมนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) ส่วนของแนวคิด ด้านจังหวะและเสียงประสาน ประกอบด้วยเรื่องบันไดเสียง (Scale) คอร์ด (Chord) และจังหวะ (Rhythm) ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม และ 2) ส่วนของสไตล์ในการเล่นเปียโนสมัยนิยมในรูปแบบต่างๆ เช่น เพลงป๊อบบัลลาด (Pop Ballad) ป๊อบร็อก (Pop Rock) คันทรี่ (Country) เป็นต้น ตัวอย่างการสอนเปียโนในด้านการบรรเลงเพลงป๊อบบัลลาดของมาร์ค แฮริสัน ถือเป็นพื้นฐานสำหรับการบรรเลงเพลงป๊อบ โดยมีข้อชี้แจงทำหน้าที่เป็นเสียงประสานและจังหวะ ส่วนมือขวาบรรเลงทำนอง และโน้ตนอกเหนือจากทริยแอด เช่น เซเวนคอร์ด ตัวอย่างเกี่ยวกับกลวิธีการสอนเปียโนของมาร์ค แฮริสัน ในเรื่องของการบรรเลงเพลงป๊อบบัลลาด โดยการบรรเลงเพลงป๊อบบัลลาดสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธีคือ 1) วิธีการบรรเลงเพลงป๊อบแบบบรรเลงประกอบ (Pop ballad accompaniment) และ 2) วิธีการบรรเลงเพลงป๊อบแบบมีทำนองเพลง (Pop ballad melody) (Harrison, 1998)

ในบริบทของสังคมไทยเกี่ยวกับการสอนเปียโนสมัยนิยม วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์ ได้กล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องเนื้อหาสาระ แนวทาง และวิธีการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยม ผ่านงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการเรียนการสอนเปียโนป๊อบของสถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์ งามวงศ์วาน โดยในส่วนของเนื้อหาสาระทางดนตรี ผู้สอนควรมุ่งในการสอนเรื่อง 1) บันไดเสียง 2) คอร์ด 3) ตัวโน้ตและตัวหยุด 4) เครื่องหมายประจำจังหวะ 5) การสอนแบบเรียงเสียง 6) การสอนการพลิกกลับของทริยแอดและวอยซ์ลีดดิ้ง 7) การสอนการบรรเลงบทเพลงสมัยนิยมแบบบรรเลงประกอบและแบบมีทำนองเพลง และในด้านของแนวทางและวิธีการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยมให้ประสบความสำเร็จพบว่าแนวทางและวิธีการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยมนั้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมในระดับชั้น ในด้านเนื้อหาสาระนั้น ผู้เรียนควรทราบในเรื่องของจังหวะและเสียงประสาน อันประกอบด้วยเรื่องบันไดเสียง (Scale) คอร์ด (Chord) และจังหวะ (Rhythm) ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม และ 2) ส่วนของสไตล์ในการเล่นเปียโนสมัยนิยมในรูปแบบต่างๆ และการสอนทักษะการบรรเลงในด้านการบรรเลงประกอบการบรรเลงแบบมีทำนองเพลง การสอนแบบเรียงเสียง การสอนการพลิกกลับของทริยแอด

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านความเชื่อมโยงและการประยุกต์ใช้บทเพลงสมัยนิยมเข้ากับบทเพลงคลาสสิก ในประเทศสหรัฐอเมริกาของ ฮีเจอร์ แมคลัชแลน (Heather Maclachlan) เรื่อง การสอนทฤษฎีดนตรีในห้องเรียนผ่านบทเพลงสมัยนิยม ในด้านโครงสร้างทางเสียง สำหรับนักเรียนในระดับปริญญาตรี ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ปี ค.ศ. 2007 (Teaching Traditional Music Theory with Popular

Songs: Pitch Structures) ซึ่งให้เห็นว่าการสอนความคิดทางทฤษฎีดนตรีโดยใช้เพลงสมัยนิยมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาดั้งเดิมของเด็กจะช่วยทำให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีดนตรีได้มากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้เรื่องราวใหม่ ๆ ผ่านบทเพลงที่ตนเองรู้จัก รวมถึงผู้สอนพบว่า การดึงดูดความสนใจของผู้เรียนด้วยการบทเพลงสมัยนิยมที่เป็นที่รู้จักของนักเรียนจะช่วยทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจด้านทฤษฎีดนตรีได้ดียิ่งขึ้น โดยทำความเข้าใจผ่านทางเพลงสมัยนิยมก่อน หลังจากนั้นสามารถนำไปเปรียบเทียบกับบทเพลงคลาสสิกในลักษณะที่คล้ายกันได้ และในที่สุดสามารถช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจทฤษฎีทั้งในบทเพลงสมัยนิยมและบทเพลงตะวันตกเช่นเพลงคลาสสิกได้ในเวลาเดียวกัน

งานวิจัยของ เจมส์ ฮิวส์ (James R. Hughes) ในเรื่องการใช้วัฒนธรรมบทเพลงสมัยนิยมช่วยเสริมแรงในการเรียนทฤษฎีดนตรีพื้นฐานในรูปแบบการเปลี่ยนรูป (Using Pop-Culture Tools to Reinforce Learning of Basic Music Theory as Transformation) ซึ่งทำการทดสอบกับนักเรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยมีแนวคิดทำให้นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดี หากมีการใช้ตัวอย่างในรูปแบบของประสบการณ์ที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน โดยมีการเรียนรู้ในเรื่องพื้นฐานได้แก่เรื่องชิ้นคู่ ประเภทของคอร์ด และทางเดินของคอร์ด หลังจากจบคอร์สการเรียนพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่พูดตรงกันว่าเป็นเรื่องยากในการเรียนการสอนเรื่องชิ้นคู่และการแปลงรูปโน้ตแต่ถือว่าการเรียนที่มีคุณค่ามาก อีกทั้งผู้สอนพบว่า การใช้บทเพลงสมัยนิยมเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการผสมผสานทักษะทางดนตรีที่สำคัญสองด้านเข้าด้วยกัน เรื่องการผสมผสานทักษะการฟังและการวิเคราะห์รูปแบบของเพลงผ่านดนตรีสมัยนิยม (On the Integration of Aural Skills and Formal Analysis through Popular Music) โดย คีท แซลลีย์ (Keith Salley) โดยเป็นการผสมผสานการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงคลาสสิก เช่น โซนาตาฟอร์ม (Sonata form) โดยพิจารณาในด้านคอร์ด ทางเดินคอร์ด คีย์เพลง การเปลี่ยนคีย์ในเพลง สอนผ่านบทเพลงสมัยนิยมที่นักเรียนมีความคุ้นเคย เช่น แนวเพลงป๊อป แนวเพลงร็อก แนวเพลงแจ๊ส และแนวเพลงบลูส์ ผลการทดสอบพบว่า เพลงแจ๊สมาตรฐานและบทเพลงในละครเพลงสามารถช่วยในการพัฒนาทักษะด้านการฟังของนักเรียน ทำให้สามารถฟังรูปแบบและโครงสร้างของบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการสอนโดยการผสมผสานดนตรีสมัยนิยมเข้ากับการสอนดนตรีคลาสสิกเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ทักษะการฟังและวิเคราะห์เพลงที่มีลักษณะคล้ายๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Biamonte, 2011)

สำหรับในประเทศไทย พบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประยุกต์บทเพลงสมัยนิยมเข้ากับบทเพลงคลาสสิก ในเครื่องมือกีตาร์ เช่นงานวิจัยของณัฐวัฒน์ โฆษิตติชนันท์ ในเรื่องการเรียบเรียงบทเพลงไทยสมัยนิยมสำหรับกีตาร์คลาสสิกระดับชั้นกลาง โดยมีจุดมุ่งหมายในการนำเอาบทเพลงไทยสมัยนิยมมาเรียบเรียงใหม่สำหรับกีตาร์คลาสสิก เพื่อใช้ในการบรรเลงเดี่ยวประกอบการเรียนการสอนนักเรียนในระดับชั้นกลาง โดยคัดเลือกจากบทเพลงที่ได้รับความนิยมในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2550 จำนวน 10 เพลง พบว่าเมื่อนำไปทดลองใช้สอน ปรากฏว่าบทเพลงสามารถสร้างความสนใจและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนวิชากีตาร์คลาสสิกเพิ่มขึ้น รวมถึงได้สื่อการเรียนการสอนประเภทบทเพลง

สำหรับกีตาร์คลาสสิกด้วย (ณัฐวัฒน์ โฆษิตติชัยนันท์, 2551) และหากเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประยุกต์บทเพลงสมัยนิยมเข้ากับบทเพลงคลาสสิก ทั้งในด้านเนื้อสาระทางและการเล่นเครื่องดนตรีนั้น ยังไม่พบในประเทศไทย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการคัดเลือกบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมหลักสูตรกีตาร์คลาสสิกของครูโรงเรียนดนตรีสยามกลการ ของ ทรงวิรัตน์ สุดงาม งานวิจัยฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการคัดเลือกบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมหลักสูตร รวมถึงมุ่งศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขในการคัดเลือกบทเพลงของครูโรงเรียนดนตรีสยามกลการ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 15 คน และดำเนินการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การนำบทเพลงสมัยนิยมมาสอนเสริมหลักสูตรกีตาร์คลาสสิกนั้น จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้บทเพลงสมัยนิยมกับนักเรียนในระดับชั้นต้น โดยในการคัดเลือกบทเพลงควรคำนึงถึงปัจจัยด้านความเหมาะสมในการปฏิบัติ ด้านการดัดแปลงองค์ประกอบของบทเพลง และด้านการคัดเลือกบทเพลงเพื่อสร้างแรงจูงใจ (ทรงวิรัตน์ สุดงาม, 2550)

นอกจากนี้พบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาเปียโนการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยม แต่เป็นการศึกษาเพียงบริบทของดนตรีป๊อปเท่านั้น คือ งานวิจัยของวิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์ เรื่องการศึกษาการสอนวิชาเปียโนป๊อปที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสอนเปียโนป๊อปในสถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน และสังเคราะห์เป็นแนวทางในการกำหนดสาระการสอนเปียโนป๊อปในสถาบันดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า สาระการสอนเปียโนป๊อปในสถาบันดนตรีเคพีเอ็นควรประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ 1) บันไดเสียง 2) คอร์ด 3) ตัวโน้ตและตัวหยุด 4) เครื่องหมายประจำจังหวะ 5) การสอนแบบเรียงเสียง 6) การสอนการพลิกกลับของทริยแอดและวอยซ์ลีดดิ้ง 7) การสอนการบรรเลงบทเพลงสมัยนิยมแบบบรรเลงประกอบและแบบมีทำนองเพลง (วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์, 2554) รวมถึงหนึ่งในจุดประสงค์ที่ผู้สอนต้องการให้นักเรียนปฏิบัติได้ที่พบจากงานวิจัยคือ เพื่อให้นักเรียนสามารถประยุกต์เทคนิคที่มีในเพลงคลาสสิกมาใช้กับเพลงป๊อป แต่สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประยุกต์บทเพลงสมัยนิยมเข้ากับบทเพลงคลาสสิก ทั้งในด้านเนื้อสาระและการปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นยังไม่ปรากฏในประเทศไทย

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ในเรื่องการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม สร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางในการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมกับงานวิจัย โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน คือ 1. หลักพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ 2. การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน 3. ด้านเนื้อหาสาระทางดนตรี 4. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน และ 5. มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมตามหลักสูตร Trinity โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักพฤติกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1956) อันประกอบด้วย พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธรพัสัย ทักษะพัสัย และจิตพัสัย โดยในงานวิจัย ผู้วิจัยเลือก ศึกษาเฉพาะด้านพุทธรพัสัยและทักษะพัสัยเท่านั้น เนื่องจากความเป็นมาของการเลือกทำงานวิจัยชิ้นนี้ เริ่มจากความชอบและสนใจของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นหลักพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม ในด้านจิตพัสัย

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดด้านองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนของทิสนา แชมมณี ที่อ้างอิงแนวคิดของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1997 ; อ้างถึงใน ทิสนา แชมมณี, 2555) อันประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้สื่อและอุปกรณ์ และ 5) การวัดและประเมินผล

3. การพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโน ผู้วิจัยเลือกประยุกต์ทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ผู้วิจัยเลือกใช้หลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ 2) ถูกต้องและไพเราะ 3) ความมี ดนตรีการ 4) ทักษะฝึกซ้อม 5) ทักษะการแสดง 6) การประเมินตนเอง และ 7) การแก้ไขปรับปรุง และพัฒนา และผู้วิจัยมีการประยุกต์ใช้หลักการสอนทักษะปฏิบัติเปียโนของ Walter Robert ประกอบด้วยหลักการ 4 ประการคือ การสาธิต การวิจารณ์ การวิเคราะห์ และการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน ในส่วนของการเรียนการสอนดนตรี สมัยนิยมและดนตรีคลาสสิก

4. ด้านเนื้อหาสาระทางดนตรี ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาสาระทางดนตรี ของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ที่กล่าวว่า เนื้อหาสาระทางดนตรีประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) พื้นฐานความรู้ทางดนตรี อันได้แก่ วรรณคดีดนตรีและองค์ประกอบพื้นฐานของ ดนตรี และ 2) ทักษะดนตรี การจัดเนื้อหาสาระในการสอนเปียโนสมัยนิยมของมาร์ค แฮริสัน (Harrison, 1998) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) จังหวะและเสียงประสาน ได้แก่ บันไดเสียง คอร์ด จังหวะ และ 2) สไตล์ของดนตรีสมัยนิยม ด้านของเนื้อหาดนตรีที่จำเป็นในการเรียนเปียโนสมัยนิยม ของวิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์ (วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์, 2554) ประกอบด้วย 7 ประการ ได้แก่ 1) บันไดเสียง 2) คอร์ด 3) ตัวโน้ตและตัวหยุด 4) เครื่องหมายประจำจังหวะ 5) การเรียงเสียง 6) การพลิกกลับของ ทริยแอดและวอยซ์ลีดดิ้ง และ 7) การบรรเลงบทเพลงสมัยนิยมแบบบรรเลงประกอบและแบบมี ทำนองเพลง

5. มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมตามหลักสูตร Trinity

โดยครอบคลุมระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 โดยด้านทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิครอบคลุมการ สอนทั้งหมด 6 หัวข้อ ได้แก่ 1) การบรรเลงบทเพลง 2) การบรรเลงเทคนิค 3) การอ่านโน้ตฉับพลัน 4) การฟัง 5) การดันสต 6) ความรู้ทางดนตรี และในด้านทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมครอบคลุมการ สอนทั้งหมด 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) การบรรเลงเพลง 2) การดันสต 3) การบรรเลงประกอบดนตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1956)				
ด้านพุทธิพิสัย		ด้านทักษะพิสัย		
หลักในการพัฒนาทักษะเปียโน				
หลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ 2) ถูกต้องและไพเราะ 3) ความมีดนตรีการ 4) ทักษะการฝึกซ้อม 5) ทักษะการแสดง 6) การประเมินตนเอง และ 7) การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา		หลักการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน (Walter, 1990 อ้างถึงในนันทิภา สุวรรณผล, 2551) 4 ประการ ได้แก่ 1) การสาธิต 2) การวิจารณ์ 3) การวิเคราะห์ 4) การสร้างแรงบันดาลใจ		
เนื้อหาดนตรีในการเรียนการสอนเปียโน				
เนื้อหาสาระทางดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) แบ่งได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) พื้นฐานความรู้ทางดนตรี ได้แก่ วรรณคดีดนตรีและองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรี และ 2) ทักษะดนตรี	การจัดสาระการสอนเปียโนสมัยนิยมของมาร์ค แฮริสัน (Harrison, 1998) มี 2 ส่วน ได้แก่ 1) จังหวะและเสียงประสาน และ 2) สโตร์เพลง	เนื้อหาดนตรีที่จำเป็นในการเรียนเปียโนสมัยนิยม (วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์, 2554) ได้แก่ บันไดเสียง คอร์ด โน้ต และตัวหยุด เครื่องหมายกำหนด จังหวะ การสอนเรียงเสียง การสอนพลิกกลับและทริยแอด การสอนการบรรเลง		
มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity				
ทางด้านเปียโนคลาสสิก ประกอบด้วย 1) การบรรเลงเพลง 2) การบรรเลงเทคนิค 3) การอ่านโน้ตฉบับพล้น 4) การฟัง 5) การต้นสด และ 6) ความรู้ทางดนตรี		ทางด้านเปียโนสมัยนิยม ประกอบด้วย 1) การบรรเลงเพลง 2) การต้นสด และ 3) การบรรเลงประกอบดนตรี		
องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน (Bronfenbrenner, 1997 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555)				
วัตถุประสงค์	เนื้อหาสาระ	การเรียนการสอน	สื่อและอุปกรณ์	การวัดประเมินผล
แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในนักเรียนเปียโนขั้นต้น				

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยหัวข้อการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม สำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้นในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานครและนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม สำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น โดยรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบคุณภาพ สรุป อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน
2. การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน
3. ดนตรีสมัยนิยมกับการจัดการเรียนการสอนดนตรี ในศตวรรษที่ 21
4. ทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop and Rock School
2. อาจารย์เปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 23 คน ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 – 10 ปี และมีประสบการณ์ในสอนเปียโนทั้งคลาสสิกและสมัยนิยม จำนวน 5 คน
4. อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม จำนวน 3 คน
5. อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 คน
6. ศิลปินผู้มีชื่อเสียงด้านดนตรีสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 คน

<p>ขั้นที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แบบวิเคราะห์เอกสาร 2. แบบสอบถาม 3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 4. แบบสังเกตการสอน
<p>ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ในด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก การแจกแบบสอบถาม การสังเกตชั้นเรียน 2. รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop and Rock School เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา 3. สำนวจสภาพการเรียนจัดการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม 4. ดำเนินการสังเกตการสอนในชั้นเรียนแบบไม่มีส่วนร่วมด้วยตนเอง
<p>ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นแนวทาง ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้น สรุปผล อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2. ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติบรรยาย หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย จำแนกข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูล 3. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวมและสังเคราะห์แนวทาง 4. นำร่างแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข 5. สรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญจากการวิจัย และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ความหมายและองค์ประกอบของการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน และ 3) การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2. การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน ประกอบด้วย 1) การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ และ 2) การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโน

3. ดนตรีสมัยนิยมกับการจัดการเรียนการสอนดนตรี ในศตวรรษที่ 21 (ยุคปัจจุบัน) ประกอบด้วย 1) แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมและ 2) ความหมายและองค์ประกอบของดนตรีสมัยนิยม

4. ทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ประกอบด้วย 1) ทักษะการปฏิบัติเปียโนระดับขั้นต้น และ 2) มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม

ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity

2. อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 23 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน

4. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนและการบรรเลงทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม รวมถึงกลุ่มศิลปินที่มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

4.1 กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย จำนวน 3 คน

1) อาจารย์อัสยุช จำรุง

2) อาจารย์นป ประทีปะเสน

3) อาจารย์รัตนะ วงศ์สรรเสริญ

4.2 อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย จำนวน 3 คน

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวไล ตันจันทร์พงศ์

2) อาจารย์จุน โคมัตสึ

3) อาจารย์เสกข์ ทองสุวรรณ

4.3 ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 คน

- 1) อาจารย์นุ วุฒิวิชัย
- 2) คุณจักรวาล เสาธงยุติธรรม โปรติวเซอร์และนักเปียโนแจ๊ส
ร้าน Saxophone
- 3) คุณแมนลักษณ์ ทุมกานนท์ มือเปียโนแห่งวงอีทีซี (ETC)

ขั้นที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยมีดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2. กำหนดขอบเขตของประเด็นที่ต้องการศึกษา 3. กำหนดโครงสร้างและข้อความของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4. ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจคุณภาพเครื่องมือ (IOC) จำนวน 3 คน และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข 5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้นำร่อง (Pilot Study) และนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้เข้ากับสถานการณ์ ง่ายต่อการใช้งานจริง ตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพ 6. นำเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 4 ชิ้น ประกอบด้วย 1) แบบวิเคราะห์เนื้อหา 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) แบบสังเกตการสอน

1. แบบวิเคราะห์เนื้อหา ในด้าน

- 1) มาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นตามหลักสูตร Trinity โดยครอบคลุมความเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมทั้งในด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ

- 2) องค์ประกอบและลักษณะร่วมในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

2. แบบสอบถาม สำหรับอาจารย์สอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการผสมผสานเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมสำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้นในปัจจุบันของอาจารย์ ชุดคำถามประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก คือ

- 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์

- 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและการวัดประเมินผล และคำถามแสดงถึงแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม

3. แบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีความสามารถในการสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้าน

การสอนและการบรรเลงทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม รวมถึงกลุ่มศิลปินที่มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม โดยเครื่องมือประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และศิลปินผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการผสมผสานเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมสำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น ชุดคำถามประกอบด้วย 5 ประเด็นหลักคือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) สื่อและอุปกรณ์ และ 5) การวัดประเมินผล โดยใช้คำถามลักษณะกึ่งมีโครงสร้างและให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์

4. แบบสังเกตการสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่พบจากการสังเกต อาทิ สภาพการจัดการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม อันประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ วิธีการและประเมินผล

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการแจกแบบสอบถามการสัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตการสอน

2. ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม ระดับขั้นต้นของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop and Rock School ความเชื่อมโยงของเนื้อหาาระหว่างดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมทั้งในด้านทฤษฎีและทักษะ

3. ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจสภาพโดยการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามอาจารย์เปียโนเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเปียโนในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงผู้วิจัยสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์เปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนทั้งด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ศิลปิน ผู้วิจัยมีการเดินทางไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนแบบไม่มีส่วนร่วมด้วยตนเอง รวมถึงเข้าชมการแสดงสดของศิลปินที่ให้ข้อมูล

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

ตรวจสอบคุณภาพ สรุป อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

1. วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและศิลปิน โดยแบ่งตามประเภทของข้อมูลปริมาณโดยใช้สถิติบรรยาย ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบ และสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย หลังจากนั้น สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นร่างแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์

2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) สื่อและอุปกรณ์ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยอิงการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นหลักที่สำคัญ

2. นำร่างแนวทางการจัดการสอนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกกับดนตรีสมัยนิยม สำหรับนักเรียนเปียโนในระดับชั้นต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนพร้อมสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อนำผลการตรวจคุณภาพ มาปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและการบรรเลงเปียโนคลาสสิก 1 คน
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม 1 คน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา 1 คน

3. สรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญจากการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น ซึ่งประกอบด้วย 5 ประเด็นหลักคือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) สื่อและอุปกรณ์ และ 5) การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของความเรียงตารางประกอบความเรียง และแผนภูมิภาพ นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สภาพการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop and Rock School 2) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 23 ท่าน 3) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน 4) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน 5) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน และ 6) ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity London

จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม พบว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกนั้น ประกอบด้วย

1. หนังสือเพลงสอบแบ่งตามยุคสมัยและแบบฝึกหัดตามระดับเกรด พร้อมซีดี
2. หนังสือเกี่ยวกับการฝึกไ้บันไดเสียง Arperggios และ Broken Chord ทั้งในทางเมเจอร์และไมเนอร์
3. หนังสือเกี่ยวกับทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน โดยแบ่งเป็นระดับก่อนเกรด 1- เกรด 2 ระดับเกรด 3 – 5 และระดับเกรด 6 – 8
4. หนังสือเกี่ยวกับทักษะการฟัง ด้านท้ายเล่มมีการแนบซีดี
5. หนังสือเกี่ยวกับทักษะการดันสด
6. หนังสือเกี่ยวกับความรู้ทางดนตรี
7. คู่มือในการสอบ ซึ่งบอกถึงมาตรฐานทางทักษะเปียโนในด้านบทเพลงและเทคนิคที่ทางสถาบันต้องการทดสอบ
8. หนังสือคู่มือสำหรับผู้สอนที่มีการอธิบายถึงลักษณะต่างๆ ในบทเพลงแต่ละเกรด เพื่อให้ผู้สอนได้ทำความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนได้ตรงตามที่บทเพลงและทางสถาบันต้องการ

เห็นได้ว่า หลักสูตรการสอบวัดมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกของสถาบัน Trinity นั้น ถือเป็นหลักสูตรที่มีมาเป็นระยะเวลาาน ทำให้มีการจัดทำหลักสูตรและทิศทางในการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความครอบคลุมและรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะในด้านการบรรเลง การอ่านโน้ต การฟัง การดันสด และความรู้ทางดนตรี ทำให้หลักสูตร Trinity จัดเป็นหนึ่งในหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและการยอมรับในประเทศไทยเป็นอย่างมากมาเป็นเวลานาน

และจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมนั้น ประกอบด้วยหนังสือสอบแบ่งตามระดับเกรด โดยแต่ละเกรดประกอบด้วยบทเพลง 6 เพลง รวมถึงคำแนะนำในการฝึกซ้อม โดยลักษณะของบทเพลงส่วนใหญ่เป็นบทเพลงจริงตามสมัยนิยม เป็นการรวบรวมบทเพลงชื่อดังจากศิลปินต่างประเทศ และในหนังสือเพลงจะประกอบด้วย Demo และ Backing track ของทุกเพลงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกซ้อมได้ตรงตามเกณฑ์ที่ทางสถาบันกำหนด

2) ผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 3 ปีเป็นอย่างน้อย จำนวน 23 ท่าน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 30 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นจำนวน 23 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.67 โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	14	60.87
1.2 หญิง	9	39.13
อายุ		
18-23 ปี	2	8.70
24-29 ปี	10	43.48
30-35 ปี	4	17.39
36-40 ปี	6	26.09
40 ปีขึ้นไป	1	4.35
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	15	65.22
ปริญญาโท	7	30.43
สูงกว่าปริญญาโท	4	17.39
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน		
บ้าน	14	60.87
โรงเรียน	23	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสรุปรายละเอียด ได้ดังนี้ อาจารย์สอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.87 และเพศหญิง ร้อยละ 39.13 ในด้านของอายุของอาจารย์สอนเปียโนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 24 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงมาคือ ในช่วงอายุ 36 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.09 และน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 4.35 ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.22 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 30.43 และมีการจบการศึกษาสูงสุดในระดับสูงกว่าปริญญาโทจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.39 อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 3 ปีเป็นอย่างน้อย ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมดสอนที่โรงเรียน 15(2) ต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยโรงเรียนที่อาจารย์ทำงานมากที่สุดสองอันดับแรกคือ โรงเรียนดนตรีเคพีเอ็นและโรงเรียนดนตรีสยามกลการ และอาจารย์ส่วนใหญ่ สอนที่บ้านควบคู่กับการสอนที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.87

3) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปแสดงข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี

ประเภทของข้อมูล	อาจารย์คนที่ 1	อาจารย์คนที่ 2	อาจารย์คนที่ 3	อาจารย์คนที่ 4	อาจารย์คนที่ 5
เพศ	ชาย	ชาย	ชาย	หญิง	หญิง
อายุ	30 - 35 ปี	24 - 29 ปี	40 ปีขึ้นไป	24 - 29 ปี	24 - 29 ปี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางด้านการประพันธ์เพลง
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี	โบราณคดี	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท	-	-	-	-	การประพันธ์เพลง
ประกาศนียบัตรเพิ่มเติม / ประสบการณ์ที่โดดเด่น	จบระดับเกรด 8 จากสถาบัน Trinity London	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	จบระดับอนุปริญญา LTCL จากสถาบัน Trinity London	จบระดับอนุปริญญา LTCL จากสถาบัน Trinity London
ประสบการณ์ในการสอนเปียโน	5 - 9 ปี	5 - 9 ปี	10 - 15 ปี	5 - 9 ปี	5 - 9 ปี
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนดนตรี KPN/นักดนตรี	โรงเรียนดนตรี KPN/นักดนตรี	โรงเรียนดนตรี บางกอก ซิมโฟนี	- โรงเรียนดนตรี บางกอกซิมโฟนี / ผู้บรรเลงเปียโนในวง Bangkok Symphony Orchestra - สอนเปียโนที่บ้าน	โรงเรียนดนตรี บางกอกซิมโฟนี สอนเปียโนที่บ้าน

จากตารางที่ 2 พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 60% จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และอยู่ในช่วงอายุ 24-29 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านการแสดงเปียโนคลาสสิก มีเพียง 1 ท่านที่มีได้จบตรงสาขา แต่มีประกาศนียบัตรในการสอบวัดระดับทางด้านเปียโนจากสถาบัน Trinity London จนจบระดับเกรด 8 อีกทั้ง มีอาจารย์ท่านหนึ่งที่กำลังศึกษาต่อใน

ระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาการประพันธ์เพลง ซึ่งถือว่ามีระดับของวุฒิการศึกษาที่โดดเด่นหากเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเดียวกัน รวมถึงอาจารย์ผู้สอน 3 ใน 5 คน นอกจากการสอนแล้ว ได้เป็นนักดนตรีบรรเลงประกอบด้วยทั้งในทางคลาสสิกและทางสมัยนิยม ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มของอาจารย์สอนเปียโน 5 - 10 ปี นั้นมีส่วนใหญ่นั้นจบการศึกษาในสาขาวิชาการแสดงดนตรีคลาสสิก และมีประกาศนียบัตรจากการสอบทางด้านการศึกษาเปียโนจากสถาบัน Trinity London

4) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ตารางที่ 3 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม

ประเภทของข้อมูล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3
เพศ	ชาย	ชาย	ชาย
อายุ	30 - 35 ปี	36 - 40 ปี	36 - 40 ปี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท	ปริญญาโท	กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางการประพันธ์เพลง
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท	ดนตรีศึกษา	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีแจ๊ส
ประกาศนียบัตรเพิ่มเติม/ประสบการณ์ที่โดดเด่น	- เคยออกอัลบั้มเป็นศิลปินในแนวเพลงป๊อปแจ๊ส - มีการเรียนเพิ่มเติมและศึกษาด้วยตนเอง	ได้รับประกาศนียบัตรทางด้านดนตรีแจ๊ส	เป็นผู้ควบคุมวงและประพันธ์เพลงให้แก่วงดุริยางค์ทหารเรือ เป็นระยะเวลา 9 ปี
ประสบการณ์ในการสอนเปียโน	10 - 15 ปี	15 - 20 ปี	15 - 20 ปี
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย - เปิดโรงเรียนสอนเปียโนของตนเองที่บ้าน - เป็นนักดนตรีบรรเลงให้แก่ศิลปิน	- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย - เปิดโรงเรียนสอนเปียโนของตนเองที่บ้าน	- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย - เปิดสอนเปียโนที่บ้าน - สอนที่โรงเรียน New frontier

จากตารางที่ 3 พบว่าอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนสมัยนิยมนั้น เป็นเพศชายทั้งหมด อายุไม่เกิน 40 ปี และทุกท่านจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาการแสดงดนตรีคลาสสิกและจบการศึกษาในระดับปริญญาโทที่ตรงกับสาขาที่ตนเองเรียนมา และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า

อาจารย์ทั้งสามท่านมีความสนใจในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมและเปียโนแจ๊ส ทำให้ชวนชายที่จะศึกษาหาความรู้ทางด้านนั้นๆ เพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 15 ปี และในปัจจุบันต่างก็เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย รวมถึงเป็นนักดนตรีในช่วงนอกเวลาว่างด้วย จากประเด็นนี้ ทำให้เห็นว่า ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีบุคลากรทางด้านเปียโนที่สามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมเพิ่มมากขึ้นและต่างก็เป็นคนรุ่นใหม่ของวงการดนตรีในประเทศไทย

5) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน

ตารางที่ 4 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก

ประเภทของข้อมูล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3
เพศ	ชาย	หญิง	หญิง
อายุ	30-35 ปี	40 ปีขึ้นไป	36-40 ปี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท	-	การแสดงดนตรีคลาสสิก	การแสดงดนตรีคลาสสิก
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก	-	-	การแสดงดนตรีคลาสสิก
ประกาศนียบัตรเพิ่มเติม/ประสบการณ์ที่โดดเด่น	ได้รับทุนเรียนต่อทางด้าน การแสดงดนตรีคลาสสิก ณ ประเทศรัสเซียตั้งแต่อายุ 18 ปี	เป็นอาจารย์ใหญ่ของสถาบัน Trinity London ของประเทศไทย	-
ประสบการณ์ในการสอนเปียโน	10 - 15 ปี	15 - 20 ปี	15 - 20 ปี
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	- อาจารย์พิเศษวิทยาลัยดนตรี - เปิดสอนเปียโนที่บ้าน	- สถาบัน Trinity London ของประเทศไทยและนักบรรเลงเปียโนประกอบ	- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย - เปิดสอนเปียโนที่บ้านประกอบ

จากตารางที่ 4 เห็นได้ว่า อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีช่วงอายุ 36 ปีขึ้นไป โดยในกลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกนั้น ถือว่ามีความกระจายของข้อมูลทางสถานภาพมากพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องอายุ เพศ ระดับการศึกษา แต่หากลองรายละเอียดลึกๆ จะพบว่า อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ต่างในด้านการแสดงดนตรี

คลาสสิกทั้งสิ้น และมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี รวมถึงมีความโดดเด่นทางสถานภาพที่แตกต่างกัน เช่น ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ได้รับทุนเรียนต่อทางด้านดนตรีคลาสสิก ณ ประเทศรัสเซียตั้งแต่อายุ 18 ปี ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 เป็นอาจารย์ใหญ่ประจำสถาบัน Trinity London ของประเทศไทย และผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 จบศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกในสาขาการแสดงดนตรีคลาสสิกโดยตรง เป็นต้น ซึ่งจากข้อมูลตรงนี้ ทำให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมีความโดดเด่นทางด้านสถานภาพที่แตกต่างกัน ทำให้อาจได้มุมมองในการสัมภาษณ์ที่กว้างขึ้น

6) ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน

ตารางที่ 5 รายงานผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยมรวมถึงดนตรีแจ๊ส

ประเภทของข้อมูล	ศิลปินคนที่ 1	ศิลปินคนที่ 2	ศิลปินคนที่ 3
เพศ	ชาย	ชาย	ชาย
อายุ	36 - 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	40 ปีขึ้นไป
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี	การแสดงดนตรี	การแสดงดนตรี (ไวโอลิน)	ดนตรีแจ๊ส
ประสบการณ์ในการทำงาน	- มือเปียโนและมือ - คีย์บอร์ดประจำวง ETC	- นักดนตรีลูกทุ่ง - มือคีย์บอร์ดวง Funk Machine ที่โด่งดัง - โปรดิวเซอร์ให้กับศิลปิน มากมาย เช่น นภ พรชำนิ ปาน ธนพร ไททานิยม	- ร่วมวงกับ Michael Paulo - Monterey Blues Festival
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	- ศิลปินประจำวง ดนตรี ETC	- ประกอบอาชีพอิสระ เกี่ยวกับดนตรี - นักเปียโนร้าน Saxophone	- ธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับ ร้านอาหารและการ แสดงดนตรีแจ๊ส - นักเปียโนร้าน Jazz happen bar - เปิดสอนเปียโนที่บ้าน

จากตารางที่ 5 พบว่า ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊สในประเทศไทยนั้น เป็นเพศชายทั้งสิ้น และมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ศิลปินทั้งสามท่านมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยจบตรงสาขาที่ตนทำงานอยู่ มีเพียง 1 ท่านเท่านั้น ที่จบทางด้านไวโอลิน และจากประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ศิลปินทั้งสามท่านประกอบอาชีพอิสระทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็ศิลปิน นักดนตรีอิสระ หรือธุรกิจส่วนตัว มีเพียงท่านเดียวที่เปิดสอนเปียโนที่บ้านควบคู่กับการประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในเส้นทางสายศิลปินนั้น การหาประสบการณ์ในการทำงานถือว่าเป็นเรื่อง

มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น เส้นทางในการเติบโตแต่ละสายอาชีพนั้นต้องการคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ดังนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนบุคคลว่าต้องการดำเนินชีวิตและเติบโตไปในเส้นทางใดในสายดนตรี

ตอนที่ 2 สภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นในการพิจารณาสภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยข้อมูลที่ได้มาจากการแจกแบบสอบถามผู้สอนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 23 คน สัมภาษณ์ และการสังเกตการสอนผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี ที่สามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรฐานค่า แต่ละช่วงความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.00 - 3.99	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 2.99	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.99	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.99	หมายความว่า	น้อยที่สุด

โดยประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอ ประกอบด้วย 5 ด้านหลัก อันได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้การสอน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

ในด้านหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งประกอบด้วยหลักการ 3 ด้าน ได้แก่ การมุ่งจัดการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม การเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และการมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม โดยผู้วิจัยแสดงผลดังตารางแสดงค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญเกี่ยวกับหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์

ประเด็นในการพิจารณา	แบบสอบถาม (N=23)
	ค่าเฉลี่ย (M)
ด้านที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์	
1. ผู้สอนมุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเป็นโน้ตสมัยนิยม	4.60
2. มุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมแก่ผู้เรียน	4.27
3. มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม	4.00

จากตารางพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นด้วยและให้การกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการ มุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมมากที่สุด คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.60 คะแนน และในลำดับถัดมา คือการมุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.27 คะแนน และลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก อยู่ในระดับ 4.00 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตการเรียนการสอนจริง ที่ผู้สอนมุ่งปูพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นหลักก่อนที่จะเชื่อมโยงความรู้กับการบรรเลงจริง และหากดูจากคะแนนจะพบว่า ผู้สอนให้ความสำคัญกับการหลักการทั้ง 3 ข้อข้างต้นอยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนเปียโนพบว่า อาจารย์ให้ความสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนไปในทิศทางเดียวกันกับค่าเฉลี่ยในแบบสอบถาม กล่าวคือ ผู้สอนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้และทักษะปฏิบัติเปียโน เป็นสิ่งที่ผู้สอนให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

และนอกเหนือจากหลักการทั้ง 3 ข้อนี้ นั้น จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ อาจารย์ได้ชี้แจงถึงการกำหนดวัตถุประสงค์อื่นๆ นอกเหนือจากหลักการข้างต้น ได้แก่ การมุ่งสอนให้เด็กสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยทางดนตรีได้ รวมถึงการสอนเพื่อให้เด็กสามารถสอบการวัดระดับมาตรฐานทักษะปฏิบัติทางเปียโนคลาสสิก ซึ่งผู้สอนให้ข้อมูลว่า ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ต้องมุ่งตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นหลัก และผู้สอนมักมีการปรับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

หลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมที่ถือว่าได้คะแนนน้อยที่สุด จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ในประเด็น

ของการดนตรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรม ผู้สอนบางท่านมองว่าการดนตรี (Improvisation) ถือเป็นส่วนสำคัญสำหรับเด็กทุกวัย ถึงแม้จะเป็นเด็กเล็กก็ควรมีการสอนในลักษณะเบื้องต้นให้แก่เด็ก และผู้สอนหลายท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กในด้านดนตรีสมัยนิยม ในเรื่องการแต่งเพลง แกะเพลง การเปลี่ยนคีย์อีกด้วย แต่สำหรับผู้สอนส่วนใหญ่ ให้ความคิดเห็นว่า การมุ่งให้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น ยังไม่จำเป็นมากนักสำหรับนักเรียนในระดับชั้น หากเทียบกับวัตถุประสงค์ในข้ออื่น ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตการเรียนการสอนตามสภาพจริง สาเหตุที่พบว่าในการมุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ให้ความสำคัญในระดับที่น้อยที่สุดหากเทียบกับหลักการในข้ออื่น เป็นเพราะว่าในการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้นในสภาพจริงจากการสังเกต พบว่าผู้สอนยังมุ่งจัดการเรียนการสอนตามหนังสือในหลักสูตรเป็นหลัก มากกว่าการเรียนโดยอิงเนื้อหาที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งประเด็นของการมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น เป็นเพียงการฝึกให้ผู้เรียนคิดและสร้างสรรค์บทเพลงต้นฉบับเดิม อาจปรับเปลี่ยนความดังเบาของเพลงเท่านั้น แต่ยังไม่ก้าวไปสู่ระดับการดนตรี เนื่องจากผู้เรียนยังคงอยู่ในระดับขั้นต้น การพัฒนาและสร้างฐานความรู้ รวมถึงการประยุกต์และเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นกับทักษะ จัดเป็นสิ่งที่ต้องกระทำก่อนที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่ขั้นตอนของการดนตรีได้ รวมถึงต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เช่น ผู้เรียนสนใจในการสอบวัดมาตรฐานทักษะ สอบเข้ามหาวิทยาลัยทางดนตรี เล่นคอนเสิร์ตเพลงสมัยนิยมร่วมกับเพื่อน ผู้สอนมักกำหนดวัตถุประสงค์ตามความต้องการของผู้เรียนในขณะนั้น เป็นต้น

สรุปได้ว่า ในสภาพการเรียนการสอนจริง ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในด้านการมุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก

2. ด้านเนื้อหาสาระ

ในด้านของเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 เป็นผลค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระในเชิงหลักการในการจัดการเรียนการสอน ดังตารางที่ 7 และส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 ท่าน ในด้านของความถี่ในการให้ความสำคัญในเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการปฏิบัติในการกำหนดเนื้อหาสาระในเชิงหลักการในการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นในการพิจารณา	แบบสอบถาม (N=23)
	ค่าเฉลี่ย
ด้านที่ 2 การกำหนดเนื้อหาสาระ	
1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.40
2. สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงสภาพจริงที่เรียนพบในสังคม	4.10
3. เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเนื้อหาที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้	4.47
4. มีความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามลำดับได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	4.47
5. มีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้	4.60

จากตาราง พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้มากที่สุด ค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.60 ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของดนตรีสมัยนิยม มีการนำดนตรีสมัยนิยมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและการสังเกตการสอนในประเด็นนี้ เนื่องจากผู้เรียนในยุคสมัยปัจจุบัน มักกล้าบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับแนวเพลงที่ตนเองต้องการบรรเลงมากยิ่งขึ้น และแนวเพลงที่นักเรียนสนใจ นำโน้ตเพลง หรือเสนอความต้องการกับผู้สอน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความสนใจในบทเพลงและการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เป็นความต้องการของผู้เรียนเปียโนระดับขั้นต้นในปัจจุบัน

หลักในการกำหนดเนื้อหาที่ผู้สอนให้ความสำคัญในลำดับถัดมา คือการสอนเลือกสอนสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเนื้อหาที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้ ในขณะที่เดียวกัน ผู้สอนมุ่งในเรื่องความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามลำดับได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

นอกจากนี้ การจัดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนทั้งในด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนจะได้รับ ความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์ของ เนื่องจากผู้สอนมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกบทเพลงที่ตนเองสนใจในการเรียน หากบทเพลงเกินขีดความสามารถของผู้เรียน

ผู้สอนทำการปรับแก้เข้ากับความสามารถของผู้เรียน และมีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม แต่ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กในระดับต้นส่วนใหญ่มักเริ่มเรียนจากความต้องการของผู้ปกครองเป็นหลัก ซึ่งมักเริ่มจากการเรียนตามหลักสูตรของสถาบันทางด้านดนตรี ดังนั้น ผู้สอนต้องมีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการปฏิบัติหรือบรรเลงเฉพาะเพลงในบทเพลง โดยเฉพาะผู้เรียนในช่วงที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ผู้เรียนเริ่มสนใจในการบรรเลงคอร์ดตามบทเพลงสมัยนิยมมากขึ้น ซึ่งการสลับการเรียนระหว่างเพลงสมัยนิยมและเพลงคลาสสิกตามหลักสูตร สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเปียโนมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญและได้มีการนำบทเพลงสมัยนิยมมาใช้ในการเรียนการสอนจริง ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเป็นสมัยนิยม

นอกจากด้านการกำหนดเนื้อหาสาระในเชิงของหลักการแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการทักษะปฏิบัติเปียโนของสถาบัน Trinity London โดยมาตรฐานการสอบของสถาบัน Trinity London และ Trinity Pop and Rock School ซึ่งเป็นบอร์ดสอบมาตรฐานดนตรีสากลจากสหราชอาณาจักรแห่งแรกที่เข้ามาทำการสอบวิชาดนตรีในประเทศไทย (กมลลา ชิดช่วง, 2541) การสอบด้านดนตรีคลาสสิกตามหลักสูตรของ Trinity London ผู้เข้าสอบต้องสามารถปฏิบัติทักษะได้ทั้งหมด 6 ประการคือ การบรรเลงเพลง การบรรเลงเทคนิค ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะการดนตรี และความรู้ทางทฤษฎีดนตรี ส่วนการสอบดนตรีสมัยนิยมนั้นตามหลักสูตรของ Trinity Pop and Rock School ผู้สอบต้องสามารถปฏิบัติทักษะได้ทั้งหมด 3 ประการ คือ การบรรเลงเพลง การดนตรี และการเล่นเพลงประกอบดนตรี ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนของสถาบัน Trinity London และสถาบัน Trinity Pop and Rock School สำหรับนักเรียนเปียโนขั้นต้น ครอบคลุมตั้งแต่ระดับเกรด 1 - เกรด 3 เป็นหลัก ทั้งในด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

มาตรฐานการปฏิบัติเปียโนคลาสสิกในระดับขั้นต้น

ขอบเขตของทักษะปฏิบัติดนตรีที่ผู้เรียนเปียโนในระดับขั้นต้นควรปฏิบัติได้หากเทียบกับเกณฑ์ในการสอบวัดมาตรฐานของสถาบันดนตรี Trinity Guildhall ของประเทศอังกฤษ โดยทักษะปฏิบัติดนตรีสำหรับผู้เรียนเปียโนในระดับขั้นต้นในด้านเปียโนคลาสสิก เริ่มตั้งแต่ระดับ Initial ถึงระดับเกรด 3 โดยทักษะปฏิบัติที่ผู้เรียนควรสามารถบรรเลงเทคนิคพื้นฐานต่างๆ คือการบรรเลงเทคนิคการบรรเลงเชื่อมเสียง (Legato), เทคนิคการบรรเลงเสียงสั้น (Staccato), การเล่นโน้ตขั้นคู่,

การเล่นทริยแอด (Triad) รวมถึงส่วนที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักการของมาร์ธา คือผู้เรียนต้องสามารถไล่สเกลทั้งในรูปแบบไดอาโทนิค (Diatonic) และโครมาติก (Chromatic) ได้ทั้งในทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงกันข้าม และสามารถบรรเลงอาเพจจิโอ (Arpeggios) ได้ รวมถึงมีทดสอบด้วยแบบฝึกหัดย่อยที่เน้นในการพัฒนาสามด้านคือ ด้านคุณภาพเสียง การควบคุมน้ำหนักความตึง-เบา คุณภาพและความสมดุลของเสียงเปียโน การสร้างประโยคเพลงให้มีความต่อเนื่องไพเราะ ด้านการเชื่อมโยงร่างกาย ความสัมพันธ์กันของมือทั้งสองข้าง และด้านการฝึกความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของนิ้วมือ ในส่วนของเกณฑ์ในการตัดสินในทักษะปฏิบัติเปียโนในเรื่องของบทเพลงและเทคนิคของสถาบันดนตรี Trinity Guildhall ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ความถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติ (Accuracy & Fluency) พิจารณาในเรื่องความถูกต้องและจังหวะ การทำตามเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆทางดนตรี รวมถึงความต่อเนื่องในการบรรเลงด้วยอัตราจังหวะและความเร็วที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ คำนวณ 7 คะแนน 2) ความสามารถทางด้านเทคนิค (Technical Facility) พิจารณาด้านความสามารถในการควบคุมเครื่องดนตรี ความสามารถในการสร้างเสียงที่มีคุณภาพได้อย่างหลากหลาย รวมถึงการสร้างสีสันท่วงเสียงดนตรีและการใช้เฟดิล คำนวณ 7 คะแนน และ 3) การตีความและการสื่อสาร (Communication & Interpretation) พิจารณาเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารความหมายและอารมณ์ของบทเพลงไปสู่ผู้ฟังได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งความสามารถในการดึงความสนใจของผู้ฟังได้ตลอดการแสดงบทเพลง คำนวณ 8 คะแนน โดยในการสอบนั้นประกอบด้วยการบรรเลงบทเพลง 3 เพลง และเทคนิคในการเล่นเปียโน ได้แก่ การบรรเลงบันไดเสียงไดอาโทนิค (Diatonic Scale) และบันไดเสียงโครมาติก (Chromatic Scale) การบรรเลงอาเพจจิโอ, การกระจายคอร์ด (Broken Chord) และบทเพลงขนาดสั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงเทคนิคเกี่ยวกับเสียง (พิจารณาด้านการควบคุมเสียงเปียโนและความสมดุลของเสียง) การเชื่อมโยงร่างกาย (พิจารณาความสัมพันธ์ของมือทั้งสองข้าง) และการฝึกนิ้ว (พิจารณาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของนิ้วและข้อมือ) ระดับความยากของบทเพลงและเทคนิคอยู่ในระดับไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟลต

ตารางที่ 8 ตารางแสดงค่าคะแนนในการสอบทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกของสถาบัน Trinity London

หัวข้อ	เพลงที่ 1	เพลงที่ 2	เพลงที่ 3	Technical work	การสอบทักษะเพิ่มเติม 1	การสอบทักษะเพิ่มเติม 2	รวม
เกณฑ์คะแนน	22	22	22	14	10	10	100
คะแนนเต็ม		66		14	20		100

ในการสอบวัดมาตรฐานทางการปฏิบัติทักษะเปียโนคลาสสิกของสถาบันดนตรี Trinity Guildhall มิได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาทักษะทางการแสดงเปียโนเพียงอย่างเดียว แต่มีการทดสอบทักษะเพิ่มเติมด้านอื่น ๆ ด้วยและในการสอบผู้สอบต้องเลือกสอบ 2 ใน 4 หัวข้อที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้

1. การอ่านโน้ตแรกเห็น (Sight reading) โดยระดับความยากจะน้อยกว่าเกรดที่นักเรียนสอบจริงประมาณ 2 เกรด โดยระดับความยากของบทเพลงอยู่ที่ 1 ชาร์ป 1 แฟลต ทั้งทางคีย์เมเจอร์และไมเนอร์

2. การฟัง (Aural) ทดสอบโดยการให้ฟังทำนองสั้นๆ แล้วบอกว่าเป็นอัตราจังหวะ 3/4 หรือ 4/4 บอกชื่อชิ้นคู่ บอกว่า ทริยแอด (Triad) เป็น Major หรือ minor และฝึกจับผิดว่าทำนองหรือจังหวะที่เปลี่ยนแปลงไปจากเพลงต้นแบบโดยดูจากโน้ต

3. ทักษะต้นสด (Improvisation) ผู้เข้าสอบสามารถเลือกสอบ 1 ใน 3 แบบได้ ดังนี้ อาจเป็นการต้นสดตามทำนอง จังหวะ หรือรูปแบบคอร์ดที่กำหนดให้ โดยจำกัดอยู่ในคีย์ทางเมเจอร์ ไม่เกิน 1 ชาร์ป 1 แฟลต

4. ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี สามารถบอกเกี่ยวกับเครื่องหมายกำหนดจังหวะต่างๆ การบรรเลงเสียงสั้น (Staccato), การบรรเลงเชื่อมเสียง (Legato) บันไดเสียง รวมถึง Relative Major/minor ในบทเพลงที่กำหนดให้ได้ สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ปรากฏในบทเพลงเป็นการใช้เทคนิคดนตรีแบบใด เช่น บันไดเสียง (Scales) อาเพจจิโอ(Arpeggios) รูปแบบที่ซ้ำ (Patterns)

ในงานวิจัยฉบับนี้ ในส่วนเกณฑ์ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิก ผู้วิจัยมุ่งใช้มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกตามหลักสูตร Trinity โดยครอบคลุมระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 ด้านทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิก ประกอบด้วยการสอนทั้งหมด 6 หัวข้อ ได้แก่ การบรรเลงบทเพลง การบรรเลงเทคนิค การอ่านโน้ตฉบับพลัน การฟัง การต้นสด และความรู้ทางดนตรี

และหากกล่าวถึงทักษะการปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมที่ผู้เรียนเปียโนระดับขั้นต้นควรปฏิบัติได้เมื่อเทียบตามเกณฑ์ในการสอบวัดระดับเปียโนสมัยนิยมตามหลักสูตรของ Trinity Pop & Rock School การสอบวัดระดับของสถาบัน Trinity จะเน้นในด้านการวัดทักษะปฏิบัติหรือการแสดงออกทางดนตรีเป็นสำคัญ (Performance) ในการสอบทักษะปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้คือ

1. สามารถบรรเลงเปียโนหรือคีย์บอร์ดในบทเพลงสมัยนิยมไปพร้อมกับเพลงประกอบ (Backing track) ได้ ซึ่งถือเป็นการจำลองสถานการณ์ในการบรรเลงกับวงดนตรีจริงให้แก่ผู้เรียน กรณีตัวอย่างของสถาบัน Trinity ในการสอบทักษะปฏิบัติ ผู้บรรเลงต้องเลือกเพลงเพื่อใช้ในการสอบในรูปแบบของการแสดงคอนเสิร์ต จำนวน 3 เพลง ประกอบด้วย 1) การเลือกเพลงจากรายชื่อเพลงที่สถาบันกำหนด 1 เพลง (ค่าน้ำหนักคะแนน 25 คะแนน) 2) เลือกบทเพลงจากที่ใดก็ได้ อาจเป็นจากสถาบัน เพลงสมัยนิยมที่ผู้บรรเลงชื่นชอบ หรือเป็นบทเพลงที่ผู้บรรเลงแต่งด้วยตนเอง เพียงแต่มีข้อบังคับว่า ต้องมีหลักฐานเป็นโน้ตเพลงยืนยันในการเข้าสอบ (ค่าน้ำหนักคะแนน 25 คะแนนเช่นกัน) และ 3) เลือกบทเพลงที่แสดงให้เห็นด้านเทคนิคในการบรรเลง โดยเลือกจากบทเพลงในหนังสือที่ทางสถาบันกำหนด (ค่าน้ำหนักคะแนน 30 คะแนน)

สำหรับเกณฑ์ในการตัดสินคะแนนในด้านบทเพลงสามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนคือ 1) ความคล่องแคล่วทางดนตรี ครอบคลุมเรื่องความรู้สึกของชีพจรจังหวะ (Sense of pulse) ความสามารถในการเล่นพร้อมกับ backing-track (Synchronization with backing track) ความต่อเนื่องในการบรรเลง (Continuity) จังหวะ (Rhythm) ความถูกต้องของโน้ต (Notes) ความดังเบา (Dynamics) ประโยคเพลง (Phrasing) และการออกเสียง (Articulation) 2) การควบคุมด้านเทคนิค ครอบคลุมในเรื่องการควบคุมเครื่องดนตรีและความสามารถในการใช้เครื่องดนตรีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสมดุลของเสียง คุณภาพของเสียง สีสันทันของเสียง การใช้เครื่องดนตรี การใช้เพดัล การใช้นิ้ว และการใช้องค์ประกอบของคีย์ และ 3) การสื่อสารและเอกลักษณ์ ครอบคลุมในเรื่องความมั่นใจในการแสดง ความสามารถในการถ่ายทอดอารมณ์และดึงดูดผู้ชมให้อารมณ์ร่วมกับบทเพลง ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการสื่อสารด้านอารมณ์ รวมถึงความสามารถในการด้นสดและเติมแต่งในท่อนโซโล่ ในส่วนของเกณฑ์การให้คะแนนใน ด้านเทคนิคการด้นสดและการบรรเลงพร้อมใจท์

ตารางที่ 9 แสดงค่าน้ำหนักของคะแนนในการสอบเรื่องบทเพลง

หัวข้อในการพิจารณาคะแนน	ค่าคะแนนของเพลงที่ 1 และ 2	ค่าคะแนนของเพลงที่ 3
ความคล่องแคล่วทางดนตรี	8	8
การควบคุมด้านเทคนิค	8	12
การสื่อสารและเอกลักษณ์	9	10
คะแนนรวม	25	30

2. สามารถบรรเลงโดยใช้การด้นสด (Improvisation) โดยถือเป็นการพัฒนาผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ คือเป็นการให้ผู้เรียนแต่งดนตรีขึ้นมาสดๆ จากคอร์ดใน Backing Track ที่ผู้เรียนไม่เคยได้เห็นหรือได้ยินมาก่อน โดยลักษณะของเพลงจะครอบคลุมหลากหลายสไตล์ของบทเพลงสมัยนิยม สำหรับในระดับเปียนโนสมัยนิยมขั้นต้นครอบคลุมแนวเพลงป๊อปและร็อกทั่วไป เพลงบัลลาดและเพลงเฮฟวีร็อก เพลงคันทรี่ และเพลงบลูส์ คีย์เพลงไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แพลต และการใช้คอร์ดประกอบด้วยคอร์ด I, IV, V และ V7 ในการสอบ กรรมการแจกตารางคอร์ดและให้เวลาประมาณ 30 วินาทีในการศึกษาหรือลองบรรเลง หลังจากนั้นกรรมการจะเปิดดนตรีประกอบที่ประกอบด้วยการเล่นท่อนดนตรีวนไปมา (loop) สามารถเลือกที่จะเล่นเพียงเมโลดี้ กัดคอร์ดตามจังหวะอย่างเดียว หรือเล่นทั้งสองอย่างผสมกันก็ได้ สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนด้านการด้นสด ผู้เรียนต้องแสดงประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์บทเพลงพร้อมกับการเล่น backing track มีค่าน้ำหนักของคะแนน 20 คะแนน

3. สามารถบรรเลงเพลงจากใจท์ (Playback) ซึ่งถือเป็นทักษะสำคัญที่นักดนตรีสมัยนิยมระดับมืออาชีพต้องมี เปรียบเหมือนการให้ผู้เรียนฝึกแกะเพลง และบรรเลงเพลงด้วยเครื่องดนตรีของตนเองให้เหมือนกับต้นแบบมากที่สุด โดยเป็นบทเพลงที่ผู้เรียนไม่เคยได้ยินหรือไม่เคยเห็นมาก่อน จัดเป็นการฝึกฝนและพัฒนาด้านการอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight reading) และการฟัง (Aural) ในเวลา

เดียวกัน โดยในการสอบครอบคลุมบันไดเสียงไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟลต ในการสอบ กรรมการแจก ตารางโน้ตเพลงและให้เวลาประมาณ 30 วินาทีในการศึกษาหรือลองบรรเลง ผู้บรรเลงควรฟัง เสียงเพลงที่กรรมการเปิดเป็นโจทย์และพยายามเล่นให้เหมือน โดยการอ่านตารางโน้ตที่ไปพร้อมกัน เล่นได้ระหว่างบรรเลงกับบทเพลงโจทย์จริง สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนด้านการบรรเลงเพลงจาก โจทย์ ผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นถึงความเที่ยงตรงในการบรรเลงและความคล่องแคล่วในการแสดงเป็นหลัก ในส่วนนี้มีค่าน้ำหนักของคะแนน 20 คะแนน

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ในด้านพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม มุ่งใช้มาตรฐานทักษะ ปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมตามหลักสูตร Trinity โดยครอบคลุมระดับเกรด 1 ถึงเกรด 3 เป็นหลัก โดย เนื้อหาประกอบด้วยการสอนทั้งหมด 3 หัวข้อ ได้แก่ การบรรเลงเพลง การดันสต และ การบรรเลง ประกอบดนตรีในส่วนของหลักการที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเปียโน สมัยนิยม จากหลักการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เนื้อหาสาระทางดนตรีที่สอดคล้องกับการ วิเคราะห์เอกสารของ Trinity London และ Trinity Pop and Rock school ประกอบด้วย 2 เรื่อง ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระทางดนตรี อันได้แก่ วรรณคดีดนตรีและองค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี และ 2) ทักษะดนตรี อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉบับล้น ทักษะการฟัง ทักษะดันสต ทักษะการแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้สอน เปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัย นิยม จำนวน 5 ท่าน เพื่อเปรียบเทียบว่าผู้สอนเห็นว่าในการให้ความสำคัญเนื้อหาสาระเพื่อดำเนินการ สอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในสภาพจริง โดยผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงถึ ดังตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงความถี่ในการให้ความสำคัญเรื่องเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโน คลาสสิกและสมัยนิยม

ประเด็นในการพิจารณา	สัมภาษณ์ผู้สอนเปียโนจำนวน 5 คน	
	เปียโนคลาสสิก	เปียโนสมัยนิยม
องค์ความรู้พื้นฐาน		
1) วรรณคดีดนตรี		
- สไตล์เพลง	4	5
- ประวัติเพลง	4	1
2) องค์ประกอบของดนตรี		
- จังหวะ	5	5
- เสียง	5	5
- บันไดเสียง	5	5
- ชั้นคู่	2	2
- ทริยแอด	2	5
- คอร์ด	2	5
- ทางเดินคอร์ด	1	4

- รูปแบบของเพลง	4	3
- การแสดงออกต่างๆ	5	3
ทักษะปฏิบัติ		
1) การอ่านฉับพลัน	5	5
2) การฟัง	5	5
3) การค้นสด	0	4
4) การแกะเพลง	0	4
5) การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น	3	5

จากตารางที่ 10 เห็นได้ว่า พบว่า เนื้อหาที่ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดทั้งในด้านการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม คือ เรื่องจังหวะ เสียง และบันไดเสียง เนื่องจากผู้สอนมองว่า แท้จริงแล้ว ดนตรีสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลักคือ จังหวะและเสียงประสาน ซึ่งเสียงและบันไดเสียงนั้น สามารถจัดให้อยู่ในส่วนของเสียงประสานได้ และผู้สอนได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า จังหวะถือเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ง่ายที่สุด เนื่องจากไม่มีระดับเสียงสูงต่ำใดๆ และมักเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการเดิน การวิ่ง การหายใจ ต่างต้องกระทำเป็นจังหวะทั้งสิ้น โดยผู้สอนมองว่าไม่จะเป็นการเรียนเปียโนคลาสสิกหรือเปียโนสมัยนิยม ในเรื่องของจังหวะนั้น ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ในเรื่องของจังหวะพื้นฐาน ได้แก่ ค่าตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ เช่นเดียวกันกับในเรื่องของเสียง ที่ทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมต่างให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพเสียง ความดังเบา การควบคุมในการแสดงออกของเสียง

ในประเด็นของบันไดเสียง ผู้สอนกล่าวว่า หากต้องการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมและเปียโนคลาสสิกให้ได้ดีนั้น ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจในเรื่องบันไดเสียงเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในเชิงการปฏิบัติ เพื่อให้มีไหวพริบคล่องตัวและแข็งแรงและช่วยในการพัฒนาความรู้ทางทฤษฎีดนตรีอีกด้วย ซึ่งในระดับเปียโนขั้นต้นนั้น ผู้สอนให้ความคิดเห็นว่า การที่ผู้เรียนสามารถไล่บันไดเสียงและ Arpeggios ได้ถึงในระดับ 3 ชาร์ป 3 แฟลตตามที่สถาบัน Trinity London กำหนดไว้ก็ถือว่าเพียงพอแล้ว แต่มีผู้สอนท่านหนึ่ง กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถบรรเลงบันไดเสียงได้หมดทุกบันไดเสียง หากผู้สอนมีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดี เช่น สอนให้ผู้เรียนรู้จักในเรื่องของ Circle of fifth ก่อนที่จะเริ่มสอนในเรื่องบันไดเสียงแก่ผู้เรียน

ส่วนเนื้อหาที่ผู้สอนมิได้ให้ความสำคัญมากนักในการกำหนดเนื้อหาทั้งในด้านการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ เรื่องขั้นคู่ เนื่องจากผู้สอนเห็นว่า ขั้นคู่จัดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เรื่องบันไดเสียง ทริยแอด และคอร์ด จึงมีจำเป็นต้องสอนแยกออกจากกัน สำหรับเรื่องขั้นคู่นั้น ผู้สอนมองว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกขั้นคู่เสียง เนื่องจากมิใช่เรื่องยากจนเกินไปสำหรับผู้เรียนในระดับขั้นต้น

เนื้อหาที่ผู้สอนให้ความสำคัญมากในการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม รองลงมาคือ เรื่องของสไตล์บทเพลง ผู้สอนมีความเห็นว่า หลังจากทำความเข้าใจในเรื่องของพื้นฐานดนตรี อันได้แก่เรื่องของจังหวะและเสียงประสานแล้ว การถ่ายทอดบทเพลงให้สามารถแสดงออกของสไตล์ของบทเพลงนั้นๆ ได้ถือเป็นเรื่องสำคัญเช่นเดียวกัน โดยสไตล์ของบทเพลงนั้น จะมีความสอดคล้องกับจังหวะ เนื่องจากสไตล์ของเพลงที่เปลี่ยนแปลง ทำให้จังหวะเน้นหนักของบทเพลงนั้น แตกต่างกันด้วย โดยผู้สอนได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ถึงแม้เปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมจะให้ความสำคัญในเรื่องของสไตล์ของเพลงมากเช่นเดียวกัน แต่รายละเอียดในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนนั้นแตกต่างกัน กล่าวคือ ในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมนั้น สไตล์เพลงนั้นจะมีความสัมพันธ์กับจังหวะของเพลง แต่สไตล์ของบทเพลงในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกนั้น สไตล์เพลงจะมีความสัมพันธ์กับประวัติของบทเพลงและจุดมุ่งหมายของบทเพลง เช่น เพลงเต้นรำในยุคสมัยบาโรก ก็จะมีสไตล์การบรรเลงที่แตกต่างจากเพลงเต้นรำในยุคสมัยโรแมนติก เป็นต้น

ในทางตรงกันข้าม เนื้อหาในด้านองค์ความรู้พื้นฐานที่การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมให้ความสำคัญกับเนื้อหาด้านนั้นมากกว่าในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกคือ เรื่องทริล แอต คอร์ด และทางเดินคอร์ด เนื่องจากในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมนั้น ทั้งสามเรื่องนี้ จัดเป็นหนึ่งในหัวใจของการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เพราะหากผู้เรียนไม่มีความเข้าใจในสามเรื่องนี้ จะทำให้ไม่สามารถบรรเลงเปียโนสมัยนิยมด้วยตนเองได้ แต่สำหรับในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกนั้น หากผู้เรียนไม่ทราบในเรื่องทริล แอต คอร์ด และทางเดินคอร์ด มิได้ส่งผลกระทบต่อในการบรรเลงเนื่องจากผู้เรียนสามารถอ่านโน้ตได้

เนื้อหาในด้านองค์ความรู้พื้นฐานที่การบรรเลงเปียโนคลาสสิกให้ความสำคัญมากกว่าในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมคือ เรื่องประวัติของบทเพลง เนื่องจากการทราบประวัติของบทเพลง ผู้ประพันธ์ ยุคสมัยนิยมของบทเพลง สไตล์ของบทเพลงนั้นๆ จะทำให้ผู้บรรเลงสามารถเข้าถึงเบื้องลึกของบทเพลงและผู้ประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้สามารถตีความและถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารได้ดีขึ้น ซึ่งประวัติของบทเพลงจะมีความสัมพันธ์กับสไตล์ของบทเพลงด้วย

ด้านของทักษะปฏิบัติ ประเด็นที่ผู้สอนให้ความสำคัญมากที่สุดไปในทิศทางเดียวกันทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ ด้านการอ่านฉับพลันและการฟัง แต่เป็นการให้ความสำคัญในคนละแง่มุม อาจารย์กล่าวว่า ผู้เรียนจะมีทักษะการบรรเลงเปียโนคลาสสิกที่ดี ต้องมีทักษะในการอ่านโน้ตฉับพลันที่ดีและมีทักษะในการฟังจังหวะ ทำนอง ชั้นคู่ คอร์ดต่างๆ ในเชิงทฤษฎีที่ดี แต่สำหรับผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาทักษะในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมนั้น ต้องมีทักษะในการอ่านคอร์ดฉับพลันที่ดีเพื่อที่จะสามารถบรรเลงด้วยตนเองได้และควรมีทักษะในการฟังโครงสร้างต่างๆ ของบทเพลงที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทำนอง คอร์ด ทางเดินคอร์ด จังหวะ สไตล์ของเพลง เป็นต้น ดังนั้นจะ

เห็นได้ว่า ทักษะสองด้าน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนได้ดีขึ้นคือ ทักษะด้านการอ่าน นั้บพล้นและการฟัง

ส่วนประเด็นที่ผู้สอนมีความเห็นในด้านการให้ความสำคัญไปในคนละทิศทางกันระหว่างการ บรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ ทักษะการคันสดและการแกะเพลง สองทักษะนี้ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก เห็นได้จากความถี่ถึง 4 ใน 5 จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากทักษะการแกะเพลงถือเป็นหัวใจในการฟังของดนตรีสมัยนิยม ผู้เรียนจะเริ่มแกะเพลงจากสิ่งที่ชอบและกระทำซ้ำจนได้ยินเสียงในบทเพลงนั้น แล้วนำมาบรรเลงบน เปียโน หากผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะการแกะเพลงได้แล้ว ได้พัฒนาในด้านการฟังมาเป็นอย่างดี และสำหรับการคันสด อาจารย์มองว่าถือเป็นเอกลักษณ์ของบทเพลงสมัยนิยม ที่มักมีการเปิดโอกาส ให้ผู้บรรเลงได้สร้างสรรค์ในฐานะเป็นผู้ประพันธ์และแสดงออกมาในรูปแบบที่ตนเองต้องการ แต่ สำหรับในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกนั้น มิได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการคันสดและการแกะเพลง เนื่องจากในการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกมักเน้นการอ่านโน้ตและถ่ายทอดในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ ต้องการเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ประพันธ์ จึงไม่ปรากฏทักษะดังกล่าวในการจัดเนื้อหา

เห็นได้ว่า ในด้านองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรี ประเด็นที่การบรรเลงเปียโนคลาสสิกและ เปียโนสมัยนิยมต่างให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน ได้แก่ เรื่องจังหวะ เสียง บันไดเสียง และสไตล์เพลง และประเด็นที่การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ เรื่องทริยแอด คอร์ด และ ทางเดินคอร์ด ในทางกลับกัน ประเด็นที่การบรรเลงเปียโนคลาสสิกให้ความสำคัญมากกว่าการ บรรเลงเปียโนสมัยนิยม คือ เรื่องประวัติของบทเพลง ส่วนในด้านทักษะปฏิบัติ ประเด็นที่ผู้สอนให้ ความสำคัญมากที่สุดไปในทิศทางเดียวกันทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ ด้าน การอ่านนั้บพล้นและการฟัง และประเด็นที่ผู้สอนเห็นว่าในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมให้ความสำคัญ มากกว่าเปียโนคลาสสิก คือ ทักษะการคันสดและการแกะเพลง

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกันกับด้าน เนื้อสาระ โดยส่วนที่ 1 เป็นผลค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในเชิงหลักการ ดังตารางที่ 11 และส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ใน การสอน 5 - 10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 ท่าน ใน ด้านของความถี่ของวิธีสอนที่ผู้สอนใช้ในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเชิง
หลักการ

ประเด็นในการพิจารณา	แบบสอบถาม (N=23)
	ค่าเฉลี่ย
ด้านที่ 3 การกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
1. มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	4.53
2. ผู้สอนมีการวางแผนและจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้	4.33
3. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และ ความสนใจของผู้เรียน	4.73
4. ผู้สอนมีการทำทหายความสามารถของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การจัดการแข่งขัน เป็นต้น	3.67
5. ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการฝึกซ้อม พร้อมทั้งมีการวางแผนการซ้อม ให้แก่ผู้เรียน	4.27
6. ผู้สอนมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้อง กับสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ	4.27

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มักมีการเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.73 และจึงคำนึงถึงการ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ เป็นลำดับรองลงมา คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.53 ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตการสอนที่ผู้เรียนมักคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน วัยและ ความสามารถของผู้เรียนเป็นหลักก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นการช่วยในดึง ความสนใจของผู้เรียนให้อยู่กับการเรียนการสอน และเป็นการมุ่งพัฒนาในเรื่องเจตคติของผู้เรียนเป็น หลักด้วย โดยผู้สอนมักปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนให้พยายามตอบโจทย์ผู้เรียนอีก 2 ด้าน คือ ด้านทักษะและด้านความรู้ โดยใช้การสร้างเจตคติที่ดีเป็นหลัก เช่น การเริ่มเรียนจากเพลงสมัย นิยมที่ลักษณะการเล่นประกอบที่มีความคล้ายคลึงกับทางคลาสสิก เช่น บทเพลงเปียโนบรรเลงของ Yiruma นักเปียโนสัญชาติเกาหลีใต้ เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการแนะนำวิธีการซ้อม พร้อมทั้งมีการ วางแผนการซ้อมให้แก่ผู้เรียนเป็นระยะ ตามความลักษณะนิสัยของผู้เรียน เช่น หากนักเรียนคนใดที่มี วินัยในการฝึกซ้อมน้อย ผู้สอนมักจะกำหนดระยะเวลา หัวข้อเรื่อง และจำนวนครั้งในการซ้อมแต่ละ วัน บันทึกในสมุดจดการบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม พร้อมกับต้องมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเป็น

ครั้งคราว เป็นต้น ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามที่พบว่าผู้สอนมีการให้ความสำคัญในด้านการวางแผนฝึกซ้อมอยู่ในระดับมาก

และจากการสังเกต พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มักมีการเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนมากที่สุด รวมถึงมุ่งคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพจริงซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสอบถามคือ การแนะนำวิธีการซ้อม พร้อมทั้งมีการวางแผนการซ้อมให้แก่ผู้เรียนเป็นระยะ ตามความลักษณะนิสัยของผู้เรียน พร้อมทั้งต้องมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเป็นครั้งคราว

นอกจากการทราบถึงหลักการในการจัดการเรียนการสอน การทราบถึงวิธีการสอนที่ประยุกต์กับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โดยการสัมภาษณ์ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมจำนวน 5 ท่าน สำหรับวิธีการสอนในตารางที่ 6 นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนนั้นมีหลากหลายวิธี โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกมาทั้งหมด 8 วิธี ได้แก่ การสอนโดยการสาธิต การสอนโดยการวิจารณ์ การสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ การสอนโดยการสร้างแรงบันดาลใจ การสอนโดยการให้ผู้เรียนบรรเลงแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ การสอนโดยการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน และการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม โดยรายละเอียดมีดังตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ตารางแสดงความถี่ของวิธีสอนที่ผู้สอนใช้ในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม

วิธีการสอน								
ประเด็นในการพิจารณา	สาธิต	วิจารณ์	วิเคราะห์	สร้างแรงบันดาลใจ	ทำซ้ำ	เคลื่อนไหว	ง่ายไปยาก	สร้างสรรค์
องค์ความรู้พื้นฐาน								
1) วรรณคดีดนตรี								
- สไตล์เพลง	4	4	5	-	-	4	5	3
- ประวัติเพลง	4	4	5	-	-	4	5	3
2) องค์ประกอบของดนตรี								
- จังหวะ	4	4	5	-	-	4	5	3
- เสียง	5	4	-	-	-	2	5	4
- บันไดเสียง	5	-	4	4	5	-	5	-
- ชั้นคู่	5	-	4	-	5	-	5	-

- ทริยแอด	5	-	4	-	5	-	5	-
- คอร์ด	5	-	4	-	5	-	5	-
- ทางเดินคอร์ด	5	-	4	-	5	-	5	-
- รูปแบบของเพลง	4	4	5	-	-	4	5	3
- การแสดงออกต่างๆ	5	4	-	4	-	2	5	4
ทักษะปฏิบัติ								
1) การอ่านฉับพลัน	5	4	4	-	-	-	5	-
2) การฟัง	4	-	5	-	-	4	5	-
3) การดันสต	4	-	5	4	-	-	4	4
4) การแกะเพลง	4	-	-	4	-	-	4	4
5) การบรรเลงประกอบ ร่วมกับผู้อื่น	5	4	4	-	4	-	5	5

จากตารางที่ 12 ผู้วิจัยแยกพิจารณาในประเด็นของวิธีการสอนตามกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่ใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านบันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ผู้สอนส่วนใหญ่โดยการสาธิต การสอนโดยการให้ผู้เรียนบรรเลงแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียนมากที่สุด และมีสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติเป็นลำดับรองลงมา

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติและการสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียนมากที่สุด และในลำดับถัดมาเป็นการสอนโดยใช้วิธีการสาธิต การสอนโดยการวิจารณ์ และการสอนโดยการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ วิธีการสอนที่ผู้สอนใช้น้อยที่สุดหากเทียบกับวิธีอื่นคือ การสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านการออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตและการสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียนมากที่สุด ลำดับของวิธีการสอนที่มีการใช้รองลงมา คือการสอนโดยการวิจารณ์ การสอนโดยการสร้างแรงบันดาลใจ และการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม และวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้น้อยที่สุดหากเทียบกับวิธีอื่นคือ การสอนโดยการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ

กลุ่มที่สุดท้าย อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน การฟัง การดันสต การแกะเพลง การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น โดยการสอนทักษะต่างๆ นั้นผู้สอนมีการใช้วิธีการสอนจากตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ในด้านทักษะการอ่านฉับพลัน ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตและการสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน ในลำดับถัดมา ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการวิจารณ์และการวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติ

ในด้านทักษะการฟัง ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการสอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติและการสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน ในลำดับถัดมา ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตและการสอนโดยการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ

ในด้านทักษะการต้นสด ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติมากที่สุด และวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้ในลำดับถัดมา ได้แก่ การสอนโดยการสาธิต การสอนโดยการสร้างแรงบันดาลใจ การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน และการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม

ในด้านทักษะการแกะเพลง ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการสอนโดยการสาธิต การสอนโดยการสร้างแรงบันดาลใจ การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน และการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม

ในด้านทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนโดยการสาธิต การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน และการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิมมากที่สุด ในลำดับถัดมา ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการวิจารณ์ การสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับทฤษฎีกับการปฏิบัติ และการสอนโดยการให้ผู้เรียนบรรเลงแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ

ดังนั้น จากการตารางที่ 11 พบว่าลักษณะของวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้มากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ การสอนโดยการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและการสาธิต เนื่องจากการได้เห็นแบบอย่างที่ถูกต้องสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต้น ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนโดยเป็นไปตามความเหมาะสมกับผู้เรียน

4. การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

ในด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกับกับด้านเนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนที่ 1 เป็นค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามในด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ดังตารางที่ 13 และส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์

ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 – 10 ปี จำนวน 5 ท่าน และสภาพจริงจากการสังเกตการเรียนการสอนของผู้วิจัย ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการพบประเด็นในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

ประเด็นในการพิจารณา	แบบสอบถาม (N=23)
	ค่าเฉลี่ย
ด้านที่ 4 การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	
1. สื่อการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะที่นักเรียนควรได้รับ รวมถึงมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	4.20
2. ผู้สอนมีการคำนึงถึงความเหมาะสม ระดับความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้สอนก่อนการเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอน	4.20
3. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรมได้ดีขึ้น รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้แก่ผู้เรียน	4.20
4. สื่อที่ใช้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัย	4.73
5. สื่อที่ใช้สามารถหาได้ง่ายและเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย	4.47
6. ผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อที่มีการสอดแทรกหรือผสมผสานดนตรีสมัยนิยมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน	4.20

จากตารางที่ 13 พบว่า หลักการที่ผู้สอนส่วนใหญ่คำนึงถึงมากที่สุดคือ การเลือกใช้สื่อที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.73 และรองลงมาคือ ควรเป็นสื่อที่สามารถหาได้ง่ายและเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ผู้สอนเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองหลักการข้างต้นได้ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือ คือ ความรู้ของผู้สอน ซึ่งมักตอบโจทย์ทั้งในด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้ สะดวกในการจัดหา และประหยัดค่าใช้จ่าย เพียงแต่ผู้สอนอาจจะต้องมีการนำเสนอและถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้อย่างน่าสนใจ รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้แก่ผู้เรียน

โดยสื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนส่วนใหญ่เลือกประเภทหนังสือ ได้แก่ หนังสือจากหลักสูตรผ่านการยอมรับจากสถาบันต่างๆ ทั่วโลก และเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย เช่น หนังสือในหลักสูตรของอัลเฟรด (Alfred) หลักสูตรของฮอลล์ ลีโอนาร์ด (Hal Leonard) และหนังสือจากหลักสูตรของยามาฮา (Yamaha) และสื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนในปัจจุบันเลือกใช้ประกอบการใช้หนังสือตามหลักสูตร ได้แก่ คลิปวิดีโอต่างๆ ในยูทูป หรือเกมส์เกี่ยวกับตัวโน้ตในไอแพด (Ipad) หรือตารางคอร์ดเพลงสมัยนิยมต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และจากการสัมภาษณ์และสังเกต พบว่าในการเรียน

การสอนตามสภาพจริง ยังไม่พบการใช้หนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอนบทเพลงสมัยนิยมเป็นระบบ ดังเช่นการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิก พบเพียงการใช้ตารางคอร์สบทเพลงสมัยนิยมจากอินเทอร์เน็ตและความรู้ส่วนบุคคลของผู้สอนเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์และสังเกต สามารถแบ่งสื่อการสอนที่ผู้สอนใช้ตามประเภทของกลุ่มเนื้อหา และทักษะที่ต้องการพัฒนา ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านบันไดเสียง อาเพจจีโอ ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ได้แก่ หนังสือ และผู้สอน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง ได้แก่ หนังสือ ผู้สอน คลิปวิดีโอในยูทูปและความรู้จากอินเทอร์เน็ต

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ เนื้อหาสาระในด้านการออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการฝึกเทคนิคต่างๆ ผู้สอน เกมสีนไอแพด

กลุ่มที่ 4 ด้านทักษะปฏิบัติเปียโน (Skills) อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉบับพล้น การฟัง การต้นสด การแกะเพลง และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ หนังสือ ผู้สอน คลิปวิดีโอจากยูทูป ตารางคอร์ตจากอินเทอร์เน็ต

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผู้สอนส่วนใหญ่คำนึงถึงประเด็นในการเลือกใช้สื่อที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัยและสามารถจัดหาได้ง่ายและเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายมากที่สุด ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการนำเสนอความรู้ที่น่าสนใจของผู้สอนในการใช้สื่อการเรียนการสอน เนื่องจากผู้สอนวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้มากที่สุดคือการสาธิต ซึ่งสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนสาธิตได้ดีที่สุดก็คือ ตัวผู้สอน ดังนั้น ผู้สอนจึงมีความคิดเห็นว่าการนำเสนอความรู้ถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง และจากการสังเกต พบว่าผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งหนังสือ คลิปวิดีโอ จากยูทูป ตารางคอร์ตจากอินเทอร์เน็ต แต่ยังไม่พบการใช้หนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอนบทเพลงสมัยนิยมเป็นระบบดังเช่นการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิก พบเพียงการใช้ ตารางคอร์ตบทเพลงสมัยนิยมจากอินเทอร์เน็ตและความรู้ส่วนบุคคลของผู้สอนเท่านั้น

5.การวัดและประเมินผล

ในด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกันกับด้านเนื้อหา สาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเลือกสื่อและอุปกรณ์ โดยส่วนที่ 1 เป็นผลของค่าเฉลี่ยจากตอบแบบสอบถามในด้านการวัดและประเมินผลในเชิงหลักการ ดังตารางที่ 14 และส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์และสังเกตสภาพจริงจากผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 – 10 ปี โดยนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับของการพบประเด็นในการกำหนดวัดและประเมินผล

ประเด็นในการพิจารณา	แบบสอบถาม (N=23)
	ค่าเฉลี่ย
ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล	
1. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติที่นักเรียนจะได้รับ	4.47
2. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยม มิได้มุ่งแต่ดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียว	4.20

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่นักเรียนจะได้รับอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.47 โดยวิธีการวัดและประเมินผลที่ผู้สอนใช้ ส่วนใหญ่มักเป็นการสังเกตจากความเข้าใจของผู้เรียนและการแสดงออกของผู้เรียนเป็นหลัก เช่น การตอบคำถามได้อย่างฉะฉาน สามารถปฏิบัติในสิ่งที่ผู้สอนบอกได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้กับสิ่งใหม่ที่มีความคล้ายประสบการณ์เดิมได้ด้วยตนเอง การสอบวัดระดับตามสถาบันการวัดมาตรฐานทักษะปฏิบัติต่างๆ นอกจากนี้ ผู้สอนส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยมด้วย มิได้มุ่งแต่ดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียว คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.20 และผู้สอนได้ให้ความคิดเห็นในประเด็นนี้เพิ่มเติมว่า หากเป็นการวัดผลตามสถาบันการวัดมาตรฐานทักษะปฏิบัติต่างๆ มักมิได้เอื้อต่อการวัดและประเมินดนตรีทั้งสองประเภท เนื่องจากมีการแบ่งแยกการสอบระหว่างสาขาเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมอย่างชัดเจน ทำให้ผู้สอนต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในชั้นเรียนขึ้นมาด้วยตนเองตามความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละบุคคล

จากการสัมภาษณ์และสังเกต สามารถแบ่งวิธีการวัดและประเมินผลตามประเภทของกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนาได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เนื้อหาสาระในด้านบันไดเสียง อาเพจจีโอ ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด โดยผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลในด้านปฏิบัติและการวัดในด้านความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีเป็นหลัก

กลุ่มที่ 2 เนื้อหาสาระในด้านประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง โดยผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีเป็นหลัก

กลุ่มที่ 3 เนื้อหาสาระในด้านการออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) โดยผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติเป็นหลัก

กลุ่มที่ 4 ด้านทักษะปฏิบัติเปียโน (Skills) อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉบับพลัน การฟัง การดันสต การแกะเพลง และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ ผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติเป็นหลัก

สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักการในการวัดและประเมินผล กล่าวคือ ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่นักเรียนจะได้รับ และการวัดและประเมินผลในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยมด้วย มิได้มุ่งแต่ดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียว

ตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนระดับชั้นต้น

3.1 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและศิลปินในการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับชั้นต้น

หลังจากการศึกษาศาภาพการเรียนการสอนเปียโน ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการแจกแบบสอบถาม สังเกต และสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเปียโน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นจริงในการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ในระดับชั้นต้น โดยผู้วิจัยศึกษาครอบคลุม 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนต่อมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และนำมาเปรียบเทียบกับสภาพจริงโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเปียโนในประเด็นเดียวกัน คือด้านหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม 3 ด้าน ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม 2) เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโน และ 3) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม ซึ่งผู้วิจัยพบ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนระดับชั้นต้น ซึ่งพิจารณาใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์

ในด้านหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่ง

ประกอบด้วยหลักการ 3 ด้าน ได้แก่ การมุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม การเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และการมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมเช่นเดียวกันกับการถามในเรื่องสภาพการเรียนการสอนจริง

โดยผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ด้านหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยมที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน โดยผู้วิจัยนำเสนอตารางแสดงผลร้อยละของหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงผลความถี่ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในด้านหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์โดยแสดงเป็นค่าของร้อยละ

หลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		
	กลุ่มที่ 1 (N=3)	กลุ่มที่ 2 (N=3)	กลุ่มที่ 3 (N=3)
1) เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม	100%	100%	100%
2) เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโน	100%	100%	100%
3) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม	33%	33%	100%

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มมีความความคิดเห็นตรงกันอย่างเป็นเอกฉันท์ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนนั้นถือเป็นการหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานครที่ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อข้างต้นนี้มาเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

โดยกลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และอาจารย์สอนเปียโนที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เห็นว่าการพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และควรพัฒนาเป็นอันดับแรก เพื่อให้เด็กมีพื้นฐานความรู้ที่แข็งแกร่ง ทำให้ง่ายต่อการพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านคลาสสิกและสมัยนิยม ในประเด็นนี้ อาจารย์อัสยุช จำรูญ ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ได้กล่าวอ้างถึงคำพูดของ อาจารย์เด่น อยู่ประเสริฐ คณบดี วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิตถึงปณิธานของท่านคณบดีที่มีต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาดนตรีแจ๊สว่า การในเรียนดนตรีแจ๊ส ผู้เรียนควรได้รับความรู้และพื้นฐานบางส่วนจากดนตรีคลาสสิกด้วย เพราะดนตรีคลาสสิกถือเป็นพื้นฐานสำคัญทางด้านดนตรีอันหลากหลายที่นักเรียนควรเรียนรู้ รวมถึงอาจารย์ได้กล่าวเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง ขณะกำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยเบิร์คเลย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ว่านักเรียนที่เรียนสาขาดนตรีแจ๊ส ทุกคนต้องเล่นเพลงที่ใช้ทักษะการอ่านโน้ตด้วย ซึ่งทักษะนี้จัดเป็นทักษะที่โดดเด่นอย่างมากของการบรรเลงดนตรีคลาสสิก โดยทางผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า เป็นการแก้ปัญหาคำว่าที่นักเรียนสาขาวิชาแจ๊สไม่ถนัดในการอ่านโน้ตมากนัก รวมถึงเป็นการพัฒนาตนเองทางด้านเทคนิคผ่านการหาวิธีในการเล่นโน้ตต่างๆ ตามที่อ่านให้ได้ ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นทักษะที่โดดเด่นของการบรรเลงดนตรีคลาสสิกอีกเช่นกัน คือการทำความเข้าใจกับโน้ตเพลง และหาวิธีการหรือเทคนิคในการบรรเลงโน้ตต่างๆ เหล่านั้นให้ได้ ดังนั้น จากคำกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นทั้งในด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมนั้น จะเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้เรียนในอนาคตอย่างมาก

ในทางปฏิบัติ ด้านการเพิ่มพูนองค์ความรู้และการเชื่อมโยงความรู้เหล่านี้กับทักษะปฏิบัติเปียโนนั้นมีความสามารถแยกกระทำขาดออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง ดังนั้น ควรมุ่งพัฒนาควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจผ่านการปฏิบัติจริง โดยอาจารย์จุน โคมัตสึ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกจากประเทศญี่ปุ่นประจำสถาบัน Trinity London แห่งประเทศไทย กล่าวถึงประเด็นนี้ได้ที่น่าสนใจว่า ผู้สอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนทักษะ 3 ด้านไปพร้อมกันผ่านความเข้าใจทางองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรีต่างๆ เปรียบเหมือนสามเหลี่ยมด้านเท่า เพื่อให้เกิดความมีดนตรีให้แก่ผู้เรียนในที่สุด (Musicality) โดยด้านที่ 1 คือเทคนิค (พัฒนาเกี่ยวกับมือและนิ้ว) ด้านที่ 2 คือการฟัง (หู) ด้านที่ 3 คือการเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี (Brain) ทุกด้านมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้นสำหรับเด็กในระดับชั้นต้นนั้น ผู้สอนตั้งให้มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้งสามด้านนี้ให้เติบโตไปในรูปแบบสามารถเหลี่ยมด้านเท่า รวมถึงผู้สอนได้กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า ในการพัฒนาเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นพร้อมกับการสอนทักษะปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจทฤษฎีดนตรีได้ดียิ่งขึ้น เพราะเป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

และจากตารางที่ 15 เห็นได้ว่า หลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 คือมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมนั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีทิศทางในการ

ให้ความสำคัญที่แตกต่างกันตามลักษณะทางการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม โดยกลุ่มของผู้กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย 2 ใน 3 ท่านเห็นว่า สำหรับนักเรียนในระดับขั้นต้น ด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นอาจยังมีจำเป็นมากนัก เนื่องจากในระดับขั้นต้นนั้น การพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนนั้น ก็ถือว่ามากเพียงพอสำหรับนักเรียนในระดับขั้นต้นแล้ว แต่ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่ง เห็นว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์นั้นมีความจำเป็นมาก และควรปลูกฝังเด็กตั้งแต่ในระดับต้น เนื่องจากหากมอบความรู้และทฤษฎีให้แก่ผู้เรียน และรอจนกว่าผู้เรียนจะมีความพร้อมในการสร้างสรรค์ เมื่อถึงเวลานั้นผู้เรียนอาจโดนวางกรอบทางความคิดและไม่สามารถคิดสร้างสรรค์ที่มีความเป็นตัวเองได้อย่างแท้จริงอีกต่อไป และผู้สอนสามารถสร้างให้ผู้เรียนในระดับขั้นต้นเกิดทักษะในการดนตรีได้ อาจเป็นการโต้ตอบประโยคเพลงสั้นๆ ในลักษณะคำถาม คำตอบ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในวิธีการเบื้องต้นของการดนตรี รวมถึงอาจารย์ท่านเดียวกันได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ก็ได้จำกัดอยู่เพียงในด้านการดนตรีเท่านั้น แต่การฝึกให้ผู้เรียนออกแบบลักษณะทางการบรรเลงของตนเอง ได้ฝึกฝนในการสร้างสีสันในบทเพลงของตนเองก็จัดเป็นการสร้างสรรค์อีกลักษณะหนึ่งเช่นกัน

ในประเด็นของความคิดสร้างสรรค์นั้น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกได้กล่าวสนับสนุนในประเด็นนี้ว่า การทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบรรเลงเปียโนในแต่ละประเภทนั้นมีความสำคัญ อาจารย์มองว่า ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกนั้นมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในเชิงการต่อเติมบทประพันธ์ด้วยตนเองเท่ากับในดนตรีสมัยนิยม แต่เป็นการเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ตีความบทเพลงและถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารออกมาด้วยตนเองมากกว่า และจากการสัมภาษณ์ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนเปียโน 5 - 10 ปี พบว่า เมื่อครูผู้ได้ยื่นเกี่ยวกับคำว่า “ความคิดสร้างสรรค์” ผู้สอนส่วนใหญ่มักนึกถึงการดนตรีเป็นอันดับแรก ทำให้ผู้สอนมีความเห็นว่าในการมุ่งให้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนนั้น ถือว่ายากเกินไปสำหรับนักเรียนในระดับขั้นต้น แต่หากสามารถทำได้ถือว่าดีมาก แต่สำหรับผู้สอน 2 ท่านจาก 5 ท่านนั้น เห็นด้วยกับหลักการนี้ เพราะจัดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนสมัยและสามารถเริ่มทำได้ตั้งแต่ในระดับขั้นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยมทั้งสามท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่า หลักการทั้งสามข้อนั้นมีความสำคัญมากที่สุดทุกข้อ โดยในการจัดการเรียนการสอนจริงนั้น ควรเริ่มจากการพัฒนาเพิ่มพูนองค์ความรู้ พร้อมกับการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่จำเป็นกับทักษะปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ด้วยตนเองด้วย เนื่องจากในเส้นทางของการเรียนรู้ของศิลปินด้านสมัยนิยมนั้น การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ถือเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในรูปแบบ

ของการดนตรี เพราะจัดเป็นเอกลักษณ์และประเพณีนิยมของการบรรเลงเปียโนในประเภทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการจัดสอบของสถาบัน Trinity Pop and Rock School ที่การดนตรีจัดเป็นหนึ่งในหัวข้อบังคับในการสอบที่ผู้เรียนในด้านเปียโนสมัยนิยมต้องสามารถทำได้ ถึงแม้จะอยู่ในระดับขั้นต้นก็ตาม

นอกจากนี้ หลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอแล้ว กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะถึงหลักการสำคัญอีกหนึ่งประการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคือ การมุ่งให้ผู้เรียนฟังเพลงหลากหลายประเภทเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมในการซึมซับถึงสำเนียงของเพลง ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกล่าวว่า เด็กควรที่จะรู้จักดนตรีให้หลากหลายประเภท แต่หากจะเล่นได้หรือไม่ ขึ้นกับความต้องการของเด็กเป็นหลัก รวมถึงการฟังเพลงหลากหลายประเภทเป็นประจำ เปรียบเทียบคล้ายการที่ผู้ปกครองส่งลูกหลานเรียนใน International School หรือต่างประเทศ เพื่อให้เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีแต่การใช้ภาษาอังกฤษ ฟังเป็นประจำทุกวัน จนเกิดเป็นความเคยชินและเกิดเป็นการซึมซับทางด้านสำเนียง (Articulation) ในที่สุด ซึ่งหลักการนี้จัดเป็นทางเลือกหนึ่งในการช่วยให้เกิดความมีดนตรีการ (Musicality) ในตัวของผู้เรียน ซึ่งในหลักการในข้อนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม โดยผู้วิจัยจะเพิ่มเติมประเด็นนี้ในทักษะด้านการฟังและสไตล์ของบทเพลง

ดังนั้น จากตาราง ผู้วิจัยสามารถสรุปหลักการสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม สำหรับนักเรียนเปียโนในระดับขั้นต้น ได้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม
- 2) เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโน
- 3) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม

2. ด้านเนื้อหาสาระ

โดยในการศึกษาด้านเนื้อหาสาระนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นของความสำเร็จของเนื้อหาสาระในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม โดยผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในด้านหลักการของการกำหนดเนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน

โดยผู้วิจัยนำเสนอตารางแสดงความถี่ในการให้ความสำคัญเรื่องเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงความถี่ในการให้ความสำคัญเรื่องเนื้อหาสาระในการสอนระหว่างเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

ประเด็นในการพิจารณา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล			
	เปียโนคลาสสิก		เปียโนสมัยนิยม	
	(1)	(2)	(1)	(3)
องค์ความรู้พื้นฐาน				
1) วรรณคดีดนตรี				
- สไตล์เพลง	2	3	3	3
- ประวัติเพลง	3	3	2	1
2) องค์ประกอบของดนตรี				
- จังหวะ	3	3	3	3
- เสียง	3	3	3	3
- บันไดเสียง	3	3	3	3
- ชั้นคู่	1	1	3	3
- ทริยแอด	1	1	3	3
- คอร์ด	1	1	3	3
- ทางเดินคอร์ด	1	1	3	3
- รูปแบบของเพลง	3	2	2	2
- การแสดงออกต่างๆ	3	3	3	2
ทักษะปฏิบัติ				
1) การอ่านฉบับพล้น	3	3	3	3
2) การฟัง	3	3	3	3
3) การค้นสด	0	0	3	3
4) การแกะเพลง	0	0	3	3
5) การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น	3	3	3	3

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปผลจากตารางตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ด้านพื้นฐานความรู้ทางดนตรี

1.1 วรรณคดีดนตรี

- สไตล์ของเพลง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยมทั้ง 3 ท่าน กล่าวตรงกันว่าสไตล์ของเพลงจัดว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม โดยสไตล์ของเพลงนี้หมายรวมถึงสำเนียงและความหนักเบาในการบรรเลงด้วย (Articulation) เพราะสไตล์ของเพลงแต่ละประเภทต่างก็มีสำเนียงที่เน้นและให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน อาจารย์อัสยุช จำรูญ ยกตัวอย่างในกรณีของดนตรีแจ๊ส อาจารย์กล่าวว่า ดนตรีแจ๊สนั้นเปรียบเหมือนการเรียนรู้ภาษา อาจไม่จำเป็นต้องทราบทฤษฎีก่อน แต่ต้องเคยได้ยินสไตล์ของเพลงเข้าไปเข้ามาจนสามารถจับสำเนียงการเน้นดังเบาได้ ดังนั้นอาจารย์มองว่าการที่จะทำให้ได้เล่นเป็นธรรมชาติได้นั้น ต้องมีความเข้าใจในสำเนียงของสไตล์เพลงในแต่ละรูปแบบ รวมถึงอาจารย์ธนะ วงศ์สรรเสริญ ได้กล่าวเสริมในประเด็นของการเรียนรู้และซึมซับในเรื่องสไตล์เพลง จะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้เรียนและผู้สอนต้องทำการคลุกคลีอยู่ในวัฒนธรรมของสไตล์เพลงนั้นๆ โดยทำได้จากการฟังเพลงมาก ฟีกเล่นตาม จนเกิดเป็นความคุ้นชินและจะสามารถจับซับสไตล์ของดนตรีได้ ทั้งดนตรีคลาสสิกต่างก็มีรายละเอียดเกี่ยวกับสไตล์ของบทเพลงที่เหมือนกัน เพียงเป็นคนละแง่มุม

ซึ่งสอดคล้องกับที่ อาจารย์นบ ประทีปะเสน ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยมได้กล่าวว่า จากประสบการณ์ในการสอนและบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม พบว่า แท้ที่จริงแล้วดนตรีทั้งสองประเภทต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องสไตล์ของบทเพลงไม่แตกต่างกัน เพียงแต่มีรายละเอียดในส่วนที่ต้องเน้นต่างกัน หากเป็นดนตรีคลาสสิก มักมีการแบ่งสไตล์ของบทเพลงตามยุคสมัย เช่น ยุคบาโรก ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก และในแต่ละยุคก็มีสไตล์ของบทเพลงที่แยกย่อยลงอีก ยกตัวอย่างในยุคโรแมนติก มีเพลงเด่นรำหลากหลายสไตล์ ไม่ว่าจะเป็นเพลง Watz หรือเพลง Marzurka แต่เพลงทั้งสองประเภทต่างก็มีสไตล์ของบทเพลงและสไตล์ในการเล่นที่ไม่เหมือนกัน เป็นไปตาม Groove ของเพลงนั้นๆ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงดนตรีประเภทใด ผู้บรรเลงต่างต้องทำความเข้าใจและจับซับสไตล์ของบทเพลงนั้นๆ อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถบรรเลงได้ดังคนที่มีจังหวะหรือ Groove ในหัวใจ และในเรื่องของสไตล์ของบทเพลงสมัยนิยมนั้น คุณหญิง จักรวาล ศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยมได้กล่าวถึงเพิ่มเติมความสำคัญของสไตล์บทเพลง หากเป็นสไตล์ป๊อบ ก็สามารถแบ่งรายละเอียดได้ตามประเภทของสไตล์นั้น เช่น ดนตรีป๊อบ สามารถแบ่งได้เป็นดนตรีป๊อบร็อค ป๊อบลาติน ป๊อบแจ๊ส ซึ่งแต่ละสไตล์มักมีสำเนียงใน การบรรเลงที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสมัยนิยมและศิลปิน กล่าวสรุปได้ว่า ผู้เรียนเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ควรรู้จักดนตรีให้หลากหลายสไตล์ ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความสำคัญในด้านการฟังดนตรีที่หลากหลายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในช่วงของการหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในเรื่องการมุ่งให้ผู้เรียนฟังเพลงหลากหลายประเภทเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมในการซึมซับถึงสำเนียงของเพลง แต่การจะสามารถบรรเลงได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก แต่หากสามารถบรรเลงได้ครอบคลุม 3 สไตล์ต่อไปนี้ ถือว่าจัดอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้แก่

เพลงป๊อปทั่วไป (8-beats) เพลงสไตลล์บัลลาด และเพลง Rock / Disco (16-beats) แต่สำหรับในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกนั้น สไตลล์เพลงมักขึ้นอยู่กับยุคสมัยของบทเพลง อันได้แก่ ยุคบาโรก ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก ยุคศตวรรษที่ 20 และผู้เรียนก็ควรถ่ายทอดบทเพลงให้สะท้อนถึงสไตลล์ของบทเพลงตามยุคสมัยที่บทเพลงนั้น ๆ ถือกำเนิดขึ้น

-ประวัติของเพลง

ในเรื่องของประวัติของเพลง ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกให้ความสำคัญกับประเด็นของประวัติของเพลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญมองว่า การทราบถึงประวัติของเพลงนั้นหมายรวมถึง การทราบประวัติของผู้ประพันธ์ ประวัติและความหมายของบทเพลง ลักษณะนิสัยของผู้ประพันธ์ ยุคสมัยของผู้ประพันธ์ ลักษณะและขีดความสามารถของเปียโนในยุคสมัยนั้น เนื่องจากบทเพลงคลาสสิกเป็นเพลงที่มีอายุยืนยาวกว่า 100 ปี ไม่ได้อยู่ในยุคสมัยปัจจุบันของเรา ทำให้ผู้เล่นต้องทำความเข้าใจในประวัติของเพลงในทุกแง่มุม เพื่อสามารถตีความและถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในยุคสมัยที่บทเพลงนั้นถูกประพันธ์ขึ้นให้มากที่สุด และจุดมุ่งหมายในบรรเลงคือ เพื่อทำความเข้าใจและตีความถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดให้แก่ผู้ฟัง ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวของบทเพลงถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก ในทางเปียโนคลาสสิกถือว่าประวัติของบทเพลงถือเป็นตัวกำหนดเรื่องสไตลล์ของบทเพลง ดังนั้น การจะสามารถถ่ายทอดสไตลล์หรือเอกลักษณ์ของบทเพลงหนึ่งได้ดีนั้น ผู้บรรเลงต้องมีความเข้าใจถึงประวัติของเพลงเป็นอย่างดี แต่สำหรับดนตรีสมัยนิยมนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม กล่าวว่าประวัติของบทเพลงนั้นไม่ถือว่ามีสำคัญมากนักในการบรรเลงจริง เนื่องจากดนตรีสมัยนิยมมักเป็นที่นิยมอยู่ในยุคสมัยของเรา ผู้เล่นมักทำความเข้าใจในการบรรเลงได้ง่าย โครงสร้างทางดนตรีไม่ซับซ้อน มีรูปแบบของเพลงที่ซ้ำไปซ้ำมา ทำให้ไม่จำเป็นต้องใช้การตีความทางประวัติศาสตร์มากนัก แต่หากผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในประวัติของยุคสมัยของบทเพลงก็ถือเป็นเรื่องดีเช่นเดียวกัน

1.2 องค์ประกอบของดนตรี

-จังหวะ

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม ให้ความสำคัญในด้านจังหวะในรูปแบบของ Rhythm เป็นอย่างมาก กล่าวคือ รูปแบบจังหวะที่แตกต่างกัน (Rhythm) ในสไตลล์เพลงแต่ละประเภทที่มีรูปแบบซ้ำๆ อาจารย์มองว่าเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับดนตรีทั้งในระบบ Tonal และ Atonal จัดว่ามีความสำคัญมากกว่าทำนองหลัก คล้ายศัพท์ทางดนตรีของคนผิวดำคือ Groove สังเกตได้ว่า คนผิวดำมักสามารถเล่นดนตรีได้ดี ถ่ายทอดออกมาจากหัวใจและสามารถทำให้ผู้ฟังมีอารมณ์คล้อยตามได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากทุกครั้งที่ทำการเล่นดนตรี คนผิวดำมักมีจังหวะอยู่ในหัวใจ ทำให้คนฟังสามารถรับรู้ถึงรูปแบบจังหวะที่ดำเนินซ้ำไปซ้ำมาได้ จนกระทั่งสามารถจดจำและโยกศีรษะตามไปด้วยได้ ซึ่งใน

เรื่องจังหวะนี้ถือว่าต่อเนื่องจากเรื่องสไตล์ของบทเพลง เนื่องจากสไตล์เพลงต่างๆ มักมีสำเนียงในการบรรเลงและรูปแบบในการเน้นจังหวะที่แตกต่างกัน

-เสียง

ในประเด็นเรื่องของเสียงนั้น หมายถึง คุณภาพของเสียงที่ผลิตออกมา สีสัมผัสของเสียง ความดังเบาของเสียง และการสัมผัสลิ้มเปียโนเพื่อให้เกิดเสียงต่างๆ ขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม ดนตรีคลาสสิก และศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยม ต่างมีความเห็นตรงกันว่า การเรียนในรูปแบบของ Classical Training หรือผู้ที่มีการประสบการณ์ในการบรรเลงทางด้านเปียโนคลาสสิกมาก่อน พบว่า การฝึกดนตรีคลาสสิกช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างเสียงได้นุ่มนวล และหลากหลาย รวมถึงมีการฝึกในด้านเทคนิคอย่างหนักเพื่อใช้นิ้วในการบรรเลงเพื่อสร้างเสียงให้ได้ดังที่ผู้บรรเลงต้องการ รวมถึงถูกต้องตามโน้ตที่ผู้ประพันธ์กำหนด ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยมท่านหนึ่ง กล่าวว่า หากผู้เรียนได้รับการปลูกฝังในระบบ Classical training มากีจะสามารถต่อยอดไปเล่นดนตรีในแนวอื่นได้ง่ายขึ้น เนื่องจากดนตรีคลาสสิกมีการฝึกฝนและให้ความสำคัญกับน้ำหนักในการกดนิ้วแต่ละนิ้วลงบนเปียโนเพื่อให้เกิดเสียงตามที่ผู้บรรเลงต้องการ รวมถึงมีการฝึกเทคนิคนิ้วมือทั้ง 5 อย่างต่อเนื่องผ่านทางบทเพลงต่างๆ ทำให้เสียงดนตรีของผู้ที่ผ่านการฝึกในลักษณะนี้มักฟังดูละเอียด ประณีต เนียน รวมถึงนิ้วมือที่ใช้ในการเล่นก็มีความแข็งแรงเท่ากันทั้ง 5 นิ้ว ทำให้สามารถสร้างเสียงที่แตกต่างได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ใดๆ ช่วย นอกจากความเข้าใจในเครื่องดนตรีของผู้บรรเลง และสำหรับศิลปินทางด้านเปียโนสมัยนิยมท่านนั้น กล่าวว่า หากสามารถย้อนเวลากลับไปในสมัยเด็กได้ อยากฝึกฝนเทคนิคทางเปียโนคลาสสิกเพิ่มเติม เพื่อที่จะสามารถพัฒนานิ้วมือให้สร้างสรรค์เสียงที่หลากหลายมากกว่าปัจจุบันได้

-บันไดเสียง

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับบันไดเสียง ถือเป็นหัวใจสำคัญในการบรรเลงเปียโนทั้งคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม เพราะการฝึกฝนและเรียนรู้ในด้านบันไดเสียงและ Arpeggios เป็นสิ่งที่นักเปียโนทั้งคลาสสิกและสมัยนิยมต้องพึงปฏิบัติอยู่เสมอ นอกเหนือจากการฝึกเพื่อให้เกิดเทคนิคที่คล่องตัวให้แก่นิ้วมือ การเรียนรู้ในเรื่องบันไดเสียงจัดเป็นหนึ่งใน การทำความเข้าใจเรื่องทฤษฎีดนตรีในเรื่อง Key Signature สำหรับในเปียโนคลาสสิก ผู้สอนส่วนใหญ่มักมุ่งให้ผู้เรียนฝึกไล่บันไดเสียง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวของนิ้ว แต่สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกแล้ว ท่านมองว่า การฝึกไล่บันไดเสียงและ Arpeggios นั้นมีประโยชน์ในเรื่องความเข้าใจในทฤษฎีเพิ่มเติมจากเรื่องเทคนิคของนิ้วที่ผู้เรียนได้ และสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม รวมถึงศิลปิน เล็งเห็นว่า เรื่องของบันไดเสียง มีความสำคัญอย่างมาก เป็นเรื่องแรกๆ ที่ผู้เรียนที่สนใจในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมต้องคำนึงถึง เนื่องจากหากผู้เรียนมีความเข้าใจและแม่นยำในเรื่องบันไดเสียง สามารถเรียนรู้และบรรเลงเปียโนสมัยนิยมได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพราะการบรรเลงดนตรี

สมัยนิยมส่วนใหญ่ เป็นการอ่านคอร์ดมากกว่าเล่นตามโน้ต เปรียบเหมือนการเรียนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และถึงแม้ในระดับเกรด 3 ของสถาบัน Trinity London จะกำหนดไว้ว่า ผู้เรียนต้องสามารถไล่บันไดเสียงได้ในระดับ 3 ชาร์ป 3 แฟลต แต่สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอน และศิลปิน ต่างเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะจำกัดขอบเขตในการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการฝึกฝนไล่บันไดเสียง ผู้เรียนสามารถไล่บันไดเสียงได้ครบทุกคีย์ถึงแม้จะอยู่ในระดับต้นก็ตาม และเป็นสิ่งที่ควรฝึกให้แก่ผู้เรียนอย่างยิ่งตั้งแต่ในระดับต้น

-ขั้นคู่และ ทริยแอด

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนสมัยนิยม กล่าวว่า ขั้นคู่และทริยแอดจัดเป็นสาระที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยม หากผู้เรียนรู้โน้ตและบันไดเสียง ก็สามารถสร้างเป็นขั้นคู่ เพื่อเพิ่มเติมสีสันให้แก่บทเพลง และสามารถพัฒนาจากเรื่องขั้นคู่ ไปสู่ทริยแอด รวมถึงการพลิกกลับ (inversion) ทริยแอดในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างสีสันให้แก่บทเพลง และพัฒนาไปสู่การสร้างคอร์ดและพลิกกลับคอร์ด ซึ่งหากผู้เรียนเข้าใจในสาระขั้นคู่และทริยแอดแล้ว สามารถบรรเลงบทเพลงสมัยนิยมได้อย่างง่ายมากยิ่งขึ้น และในส่วนของดนตรีคลาสสิก ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคลาสสิกเห็นว่าการทราบในเรื่องขั้นคู่และทริยแอดถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เพียงแต่โดยภาพรวมการเรียนรู้ในสาระขั้นคู่และทริยแอดนั้น มักเป็นการสอนผ่านทฤษฎีดนตรี มากกว่าการพบเจอและปฏิบัติจริงจากในบทเพลง

-คอร์ด และ Arpeggios

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม และศิลปิน กล่าวว่า คอร์ดและ Arpeggios ถือเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เนื่องจากในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม ผู้บรรเลงมักต้องอ่านคอร์ดตามที่บทเพลงกำหนดหรือตามที่ตนเองได้ยิน ผู้เรียนต้องบรรเลงเรียนรู้และฝึกฝนในเรื่องคอร์ดอย่างมาก เพื่อให้เกิดความแม่นยำ และสามารถนำไปใช้ได้คล่องแคล่ว เมื่อเห็นชื่อคอร์ดหรือได้ยินเสียง ก็สามารถกดตามได้ทันทีที่ตั่งนั้น คอร์ดจึงถือเป็นหัวใจสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม นอกเหนือจากการเรื่องบันไดเสียงที่จัดเป็นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่การสร้างคอร์ด ส่วนเรื่อง Arpeggios จัดเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการบรรเลงคอร์ด เป็นการสร้างสีสันให้แก่เสียงเพลงและสามารถต่อยอดไปสู่การเลือกใช้ Voicing ที่ต้องการในการบรรเลง เพื่อสร้างสรรค์เสียงและสิ่งใหม่ให้แก่บทเพลง จัดเป็นส่วนหนึ่งของการก้าวสู่ทักษะการดันสด แต่สำหรับดนตรีคลาสสิก ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีคลาสสิก กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีคลาสสิก มิได้เน้นในเรื่องคอร์ดและ Arpeggios ในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างคอร์ดและสร้างสรรค์เสียงใหม่ๆ มากนัก ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องคอร์ดและ Arpeggios ผ่านทางการเรียนทฤษฎีดนตรีมากกว่า ไม่พบในเชิงปฏิบัติมากนัก เพราะส่วนใหญ่การเรียนรู้ทางเปียโนคลาสสิกเกิดจากทักษะการอ่านโน้ตเป็นหลัก มิได้มุ่งสร้างทักษะการอ่านคอร์ด สำหรับขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องคอร์ดที่ผู้เรียนในระดับขั้นต้นควรที่จะสามารถปฏิบัติได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า หากผู้เรียนรู้จักและสามารถ

บรรเลงคอร์ดเมเจอร์ ไมเนอร์ และ Seventh Chord ต่างๆ โดยเฉพาะคอร์ด Major Seventh และคอร์ด Dominant Seventh ที่มักสร้างความสับสนให้แก่ผู้เรียนและผู้สอนเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนสามารถทำได้ก็ถือว่าเพียงพอ เพราะในบทเพลงสมัยนิยมนั้น คอร์ดที่ผู้วิจัยกล่าวถึงมักเป็นคอร์ดที่พบเจอเป็นประจำ

-ทางเดินคอร์ด

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนสมัยนิยม กล่าวว่า ทางเดินคอร์ดจัดเป็นประเด็นที่ได้เรียนรู้ผ่านบทเพลงสมัยนิยม และมักสามารถแสดงให้ผู้เรียนเห็นได้อย่างชัดเจนผ่านทางเดินคอร์ดที่เข้าไปซ้ำในบทเพลงสมัยนิยม ศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยม กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า หากผู้เรียนสามารถจำทางเดินคอร์ดได้แม่นยำ จะสามารถเปลี่ยนคีย์ของบทเพลงได้อย่างทันที เนื่องจากบทเพลงถึงแม้จะเปลี่ยนคีย์ใหม่ (transpose) ก็ยังคงใช้ทางเดินคอร์ดเดิม หากผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เรื่องทางเดินคอร์ดบันไดเสียง และนำมาสร้างเป็นคอร์ดและบรรเลงในบทเพลงใหม่ได้ ทักษะในการเปลี่ยนคีย์นี้ ถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างมากสำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เพราะหากผู้เรียนสามารถปฏิบัติในทักษะนี้ จะสามารถเข้าไปเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ทันที (Jam) ซึ่งถือว่าเป็นความโดดเด่นอย่างหนึ่งของการบรรเลงดนตรีสมัยนิยม สำหรับในด้านเปียโนคลาสสิก ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า มีการจัดการเรียนการสอนในด้านนี้ แต่เป็นเนื้อหาสาระที่ไม่เน้นมากนัก มักพบเจอในแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการฝึกไล่บันไดเสียง และมีการสอนเรื่องทางเดินคอร์ดในเชิงทฤษฎีดนตรีเป็นหลัก

-รูปแบบของเพลง

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสมัยนิยม กล่าวว่า ในเรื่องของรูปแบบเพลงทั้งดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน เพียงแต่ดนตรีสมัยนิยมนั้นมักมีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เห็นโครงสร้างได้ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบของเพลงในดนตรีคลาสสิก ที่มีรายละเอียดและความซับซ้อนมาก มีรูปแบบต่างๆ มากมาย ตามยุคสมัย เช่น Sonata form, Rondo form เป็นต้น ดังนั้น ในการเลือกเนื้อหาสาระ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีคลาสสิกได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูต้องให้ความสำคัญในเรื่องรูปแบบของเพลงเป็นอย่างมากและสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ แต่สำหรับในดนตรีสมัยนิยมอาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้มากนัก

-เทคนิคในการแสดงออก

ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม ต่างก็ให้ความสำคัญในด้านเทคนิคการแสดงออกไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นว่าเทคนิคการแสดงออกเหล่านี้เป็นการเพิ่มเติมสีสันให้แก่เสียงดนตรีที่เราสร้างสรรค์ออกมา ซึ่งสอดคล้องกับสาระเรื่องเสียง โดยเทคนิคในการแสดงออกนั้นมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น Legato, Slur, Staccato เป็นต้น ซึ่งเทคนิคในการแสดงออกนี้ มักพบเห็นอย่างชัดเจนจากบทเพลงคลาสสิก เช่นเดียวกับที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวว่า การฝึกในการบรรเลง

ดนตรีคลาสสิกมาก่อน จะทำให้เทคนิคต่างๆ รวมถึงเทคนิคการแสดงออกเหล่านี้ชัดเจนและนุ่มนวลมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เสียงที่สร้างสรรค์ออกมามีมิติเพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 16 เห็นได้ว่ากลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย และกลุ่มของศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม ครอบคลุมถึงดนตรีแจ๊ส ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า ไม่จะเป็นการเรียนการสอนเปียโนในด้านใด ต้องพัฒนาในเรื่องของจังหวะเสียง บันไดเสียงและสไตล์เพลงทั้งสิ้น แต่สำหรับในเรื่องของประวัติเพลงนั้น ในทางเปียโนคลาสสิกจะให้ความสำคัญมากกว่า และในเรื่องของทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ในทางเปียโนสมัยนิยมสมัยนิยมจะให้ความสำคัญมากกว่า ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับการสภาพการเรียนการสอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์กลุ่มของอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

ทักษะจำเป็นในบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

ในด้านของทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโน ผู้วิจัยพบว่าทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมมีทั้งหมด 5 ด้าน ที่นอกเหนือจากทักษะการเล่น คือ การอ่านฉับพลัน (Sight reading skill) การฟัง (Ear-training) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment) สามารถแจกแจงรายละเอียดในแต่ละประเด็นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามตารางที่ 9 ได้ดังนี้

1. ทักษะการอ่านฉับพลัน (Sight reading)

ทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ต่างมุ่งพัฒนาทักษะในการอ่านฉับพลันทั้งสิ้น โดยเป็นการอ่านฉับพลันผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ ทางดนตรี โดยการบรรเลงเปียโนคลาสสิกเป็นการอ่านสัญลักษณ์ฉับพลันในรูปแบบของตัวโน้ต ในขณะที่การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมเป็นการอ่านสัญลักษณ์ฉับพลันในรูปแบบของชื่อคอร์ดหรือเลขโรมัน และจากคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และผู้สอน เห็นได้ว่าทักษะการอ่านฉับพลันถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างมากในก้าวสู่ทักษะในการบรรเลงประกอบ (accompaniment) ทั้งในด้านการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ซึ่งหากผู้เรียนคนใดมีทักษะทางด้านนี้ที่โดดเด่น สามารถสร้างอาชีพให้แก่ตนเองได้

2. ทักษะการฟัง (Aural/Ear-training)

ทักษะการฟัง ถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้และฝึกฝนดนตรีคลาสสิก โดยในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก ผู้เรียนต้องฟังในสิ่งที่ตนเองเล่นเสมอ เพื่อวิเคราะห์ถึงเสียงที่ถ่ายทอด

ออกมาว่าตรงตามสิ่งที่เราต้องการจะสื่อสารกับผู้ฟังหรือไม่ ส่วนใหญ่ในการบรรเลงดนตรีคลาสสิก มักเน้นการฟังเพื่อตีความในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า ในการฟังดนตรีคลาสสิก ควรฟังบทเพลงเดียวกัน จากศิลปินที่หลากหลาย เพื่อสังเกตว่าศิลปินเหล่านั้นตีความบทเพลงเดียวกันแตกต่างกันอย่างไร และเราต้องการจะตีความบทเพลงนั้นไปในทิศทางใด ต้องการสื่ออะไรกับตัวเองและผู้ฟัง แต่สำหรับทักษะการฟังในดนตรีสมัยนิยม เป็นการฟังเพื่อวิเคราะห์ว่าเพลงเหล่านั้น มีโครงสร้างทางดนตรีอย่างไร เพลงเหล่านี้อยู่ในบันไดเสียงใด รูปแบบของเพลงเป็นอย่างไร คอร์ดใดที่ใช้ในเพลง ทางเดินคอร์ดและรูปแบบจังหวะเป็นอย่างไร เพื่อจะได้สามารถแกะเพลงและบรรเลงตามโครงสร้างทางดนตรีได้ตามที่ตนเองยิน รวมถึงสามารถสร้างสรรค์ดนตรีในทิศทางที่ตนเองต้องการผ่านโครงสร้างทางดนตรีที่กำหนดมาได้ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงดนตรีคลาสสิกหรือดนตรีสมัยนิยม ต่างต้องเริ่มจากทักษะการฟังทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นทักษะการฟังคนละด้าน

3. ทักษะการด้นสด (Improvisation)

ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ในยุคสมัยบาโรก ดนตรีคลาสสิกมีการเปิดโอกาสให้ศิลปินได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ แต่หลังจากการตีพิมพ์เริ่มแพร่กระจาย ผู้ประพันธ์มักกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องให้ลงในบทเพลงเพิ่มมากขึ้น ทำให้การสร้างสรรค์สิ่งใหม่โดยการเพิ่มโน้ตเริ่มลดน้อยลงไปตามยุคสมัย แต่สมัยนักดนตรีหรือศิลปินทางด้านเปียโนคลาสสิกระดับโลกหลายคน มักมีลูกเล่นที่แตกต่างจากโน้ตที่ผู้ประพันธ์ตามต้นฉบับได้บันทึกไว้ รวมถึงในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก มิได้มีการห้ามไม่ให้ศิลปินแต่งเติมหรือปรับเปลี่ยนโน้ต ทำนอง และท่อนของเพลงตามเห็นสมควร เพียงแต่การทำเช่นนี้ ไม่เป็นที่นิยมกันมากนักตามประเพณีนิยมของการบรรเลงดนตรีคลาสสิก เพราะการที่ศิลปินพยายามบรรเลงและถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการออกมาให้ได้มากที่สุด เปรียบเหมือนการให้เปรียบผู้ประพันธ์ที่ได้แต่งเพลงอันมีค่าให้แก่รุ่นลูกหลานได้เรียนรู้ แต่สำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยใหม่นั้น ทักษะการด้นสดถือว่ามีค่าจำเป็น และจัดได้ว่าเป็นจุดเด่นหนึ่งของการบรรเลงดนตรีสมัยนิยม ศิลปินและผู้ฟังหลายคนต่างรอที่จะได้แสดงความเป็นตัวเองและแต่งเติมสีสันให้แก่บทเพลงผ่านการด้นสด อาจเป็นในรูปแบบของการ Improvisation แบบการ fill in ซึ่งถือเป็นหนึ่งช่องทางในการสื่อสารกับเพื่อนร่วมวงดนตรีและผู้ฟัง มักได้รับเสียงปรบมือจากบรรเลงท่อนเหล่านี้ แต่การที่จะสามารถฝึกฝนทักษะการด้นสดได้นั้น ต้องผ่านการสร้างประสบการณ์ทั้งในด้านการฟัง โดยฟังเพลงที่หลากหลาย แกะเพลงจนกระทั่งเกิดเสียงในหัว (inner voice) และด้านการบรรเลง ต้องมีการฝึกฝนความกล้าในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้แก่บทเพลง ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่า หากผู้เรียนต้องการเป็นศิลปินทางดนตรี ต้องมีความรู้สึกอยากแสดงออก อยากโชว์ความสามารถของตนเองให้แก่ผู้อื่น ต้องชอบในการบรรเลงให้คนอื่นได้ฟัง มิใช่อยากเล่นอยู่แต่เพลงในห้องเล็กๆ ฟังคนเดียว เพราะหากผู้เรียน มีความรู้สึกที่อยากแสดงออก จะทำให้จิตใจและความคิดของผู้เรียนอยู่ในสถานะของผู้ให้ จะทำให้เข้าถึงการเป็นศิลปินได้ดีขึ้น คือการให้ความสุขแก่ผู้ฟังผ่านการแสดงและเสียงดนตรีของเรา

4. ทักษะการแกะเพลง (Transcript)

ทักษะการแกะเพลง จัดว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับในบรรเลงดนตรีสมัยนิยม เนื่องจากหัวใจของการบรรเลงดนตรีสมัยนิยม ต้องเป็นการบรรเลงโดยการอ่านคอร์ดตามเพลงโดยไม่มีโน้ต ซึ่งการแกะเพลงก็เช่นเดียวกันการบรรเลงคอร์ดโดยไม่มีโน้ต โดยผู้บรรเลงต้องฟังเพื่อแกะท่อนทำนองหลักของเพลงว่าบรรเลงว่าอย่างไร เพื่อจะได้สามารถทราบถึงบันไดเสียงของเพลงนั้นๆ นอกจากนี้ ผู้บรรเลงต้องฟังเบส เพื่อแกะคอร์ดและทางเดินคอร์ดในบทเพลง และทำซ้ำไปซ้ำมาจนเกิดเป็นประสบการณ์ หากผู้บรรเลงสามารถทำทั้งสองสิ่งได้จะสามารถบรรเลงเปียโนสมัยนิยมในรูปแบบของนักดนตรีบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงร่วมกับผู้อื่นได้ แต่ในขณะเดียวกัน ด้านดนตรีคลาสสิกไม่พบทักษะนี้ แต่เป็นการแกะเพลง ผ่านการอ่านตัวโน้ตตามที่บทประพันธ์กำหนดออกมาเป็นเสียงเพลง ดังนั้น ในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เป็นการแปรจากเสียงที่ผู้บรรเลงได้ยินและตามหาเสียงนั้นบนแป้นเปียโน เห็นได้ว่า ศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยมหลายท่าน สามารถฟังผู้อื่นเล่นและสามารถบรรเลงร่วมกับวงได้ในทันที (Jam) ซึ่งทักษะนี้จะเกิดขึ้นได้ ผู้บรรเลงต้องฟังและแกะเพลงอย่างมาก เพื่อให้เกิดเสียงในหัวและคุ้นเคยกับทางเดินคอร์ดต่างๆ ที่มักพบเจอบ่อย เพื่อเมื่อพบสถานการณ์จริง ก็สามารถบรรเลงร่วมกับผู้อื่นได้ทันที แต่ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกจะดำเนินไปในทางตรงกันข้ามกัน

5. ทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment)

ทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ต่างก็ให้ความสำคัญในทักษะการบรรเลงร่วมกับผู้อื่น เพียงในดนตรีคลาสสิก มักพบการประยุกต์ใช้ทักษะนี้สำหรับผู้บรรเลงเปียโนคลาสสิกอยู่ในระดับกลางตอนปลายถึงขั้นสูง เนื่องจากผู้ที่จะสามารถบรรเลงร่วมกับผู้อื่นในทางของเปียโนคลาสสิกได้นั้น ผู้บรรเลงต้องมีทักษะในการอ่านโน้ตฉบับพลันได้ดี ขณะที่บรรเลงต้องฟังผู้อื่นตลอดเวลา มีจังหวะที่สม่ำเสมอ ไม่มีอาการเล่น ๆ หยุด ๆ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดี ซึ่งสิ่งจะสามารถเกิดขึ้นได้ ผู้บรรเลงต้องมีประสบการณ์และคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีมากพอสมควร แต่สำหรับการบรรเลงดนตรีสมัยนิยม ถึงแม้ในระดับขั้นต้น ผู้บรรเลงต้องสามารถบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่นได้แล้ว อาจเป็นการบรรเลงให้แก่ร้อง เนื่องจากในด้านดนตรีสมัยนิยมนั้น มีเพียงการเปลี่ยนคอร์ดให้ตรงตามจังหวะเพลง และใช้ทักษะในการอ่านคอร์ดฉบับพลันได้ดี ก็ถือว่าเพียงพอสำหรับการเริ่มในฐานะนักบรรเลงเปียโนประกอบ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่นนั้น ได้แก่ ทักษะการอ่านโน้ตหรืออ่านคอร์ดฉบับพลัน และการฟังผู้อื่น หากเปรียบเทียบส่วนนี้ เห็นได้ว่าในการบรรเลงเปียโนประกอบในเชิงของดนตรีคลาสสิกนั้นมีความยากและหลากหลายกว่ามากในเชิงเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลง แต่ดนตรีสมัยนิยมจะทำหายกว่าในด้านของการแต่งเติมสีสันของเสียงดนตรีใหม่ระหว่างการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

และจากการสัมภาษณ์พบว่า ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม มีการใช้ทักษะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในด้านการอ่านฉับพลัน ทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมต่างก็เป็นการอ่านผ่านสัญลักษณ์ เพียงแต่สัญลักษณ์ที่ใช้กันแตกต่างกัน ทางกรการบรรเลงเปียโนคลาสสิกจะเน้นในการอ่านสัญลักษณ์ผ่านตัวโน้ต แต่ในทางการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม จะเน้นการอ่านสัญลักษณ์ผ่านคอร์ด ในด้านการฟัง การบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ต่างเน้นในด้านการฟังเป็นอย่างมาก แต่เน้นในรายละเอียดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การบรรเลงเปียโนคลาสสิก เน้นการฟังเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอด ดีความและถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการผ่านผู้บรรเลง แต่ในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม มักเป็นการฟังเพื่อศึกษาถึงโครงสร้างคอร์ด ทางเดินคอร์ด และรูปแบบของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์แต่ง และพยายามแกะเพลง พร้อมทั้งถ่ายทอดบทเพลงนั้นออกมาในรูปแบบของตัวผู้บรรเลง สามารถเพิ่มเติมเสียงใหม่ในบทเพลงเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกับสิ่งที่ผู้ประพันธ์เคยทำไว้ และในด้านการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ต่างก็ให้ความสำคัญกับทักษะด้านนี้ แต่ในมิติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การบรรเลงเปียโนคลาสสิก มีการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ในรูปแบบของการบรรเลงตามโน้ต เพื่อให้ผู้อื่นร้องหรือบรรเลงดนตรี แต่สำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม มีการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่นในรูปแบบของการบรรเลงตามคอร์ด มักใช้การฟัง แกะเพลง และบรรเลงคอร์ดเพื่อให้ผู้อื่นร้องหรือบรรเลงดนตรี และในส่วนที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างกรการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมและเปียโนคลาสสิก คือ ด้านการดันสกดและการแกะเพลง ในดนตรีคลาสสิกไม่เน้นใน 2 ทักษะนี้แทบไม่พบในการจัดการเรียนการสอน แต่สำหรับเปียโนสมัยนิยม เน้นในทักษะทั้งสองด้านที่กล่าวไปข้างต้นเป็นอย่างมาก ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนและการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม

ดังนั้น หากสรุปภาพรวมทั้งในเรื่องพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นและทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม มีความเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็ดนตรีคลาสสิกหรือดนตรีสมัยนิยม ต่างก็ใช้ชุดขององค์ความรู้พื้นฐานเป็นชุดเดียวกัน เพียงแต่มีจุดเน้นคนละด้านกัน โดยในด้านดนตรีคลาสสิกนั้น ให้ความสำคัญเกือบทุกหัวข้อ เพียงแต่ในการเรียนเปียโนคลาสสิก มิได้เน้นในเรื่องชิ้นคู่ ทริยแอด คอร์ดและทางเดินคอร์ดมากเท่ากับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม เป็นเพียงการเรียนในด้านทฤษฎีดนตรีเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านโน้ตให้แข็งแรงขึ้น ดังนั้น ถึงแม้ผู้เรียนไม่ทราบคอร์ดก็ยังสามารถบรรเลงเพลงได้ ในการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิก นอกเหนือจากทักษะการเล่น ที่ให้ความสำคัญในด้านเทคนิคในการใช้นิ้วและสร้างเสียง ยังเน้นในเรื่องทักษะการอ่านฉับพลันในรูปแบบของโน้ต และการฟัง (Ear-training) เป็นหลัก อาจมีการให้ความสำคัญในเรื่องการบรรเลงประกอบ ในรูปแบบของการอ่านโน้ต แต่อาจยังไม่สำคัญมากในระดับเปียโนขั้นต้น

แต่ด้านความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม มีการเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องบันไดเสียง ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด ทางเดินคอร์ด และสไตล์ของเพลงเป็นพิเศษ เนื่องจากพื้นฐานเหล่านั้น ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนสมัยนิยมได้ และการรู้เกี่ยวกับสไตล์เพลง จะช่วยให้ผู้เรียนบรรเลงได้ถูกต้องตามสำเนียงของเพลงมากยิ่งขึ้น สำหรับการปูพื้นฐานองค์ความรู้นั้น ไม่เน้นในด้านประวัติเพลงมากนัก เช่นเดียวกันคือ นอกเหนือจากทักษะการเล่น ในการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม ผู้สอนมักเน้นในเรื่องของการอ่านโน้ตฉบับพลันในรูปแบบของซ็องคอร์ด ทั้งในลักษณะตัวอักษร เช่น Am, C เป็นต้น และในลักษณะเลขโรมัน เช่น I, IV, V7 เป็นต้น เน้นในเรื่องการบรรเลงประกอบ การฟัง การแกะเพลง และการคันสด ซึ่งสำหรับทักษะการคันสดนั้น ถือผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ถือเป็นความคาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถก้าวไปถึงจุดนั้นได้ แต่ทั้งนี้ ล้วนขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนเป็นหลัก

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ให้ความเห็นว่า ในการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิก ในด้านองค์ความรู้พื้นฐานเชิงการบรรเลง ผู้สอนควรพัฒนาทั้งในด้านเทคนิค อันได้แก่ การไล่บันไดเสียง ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด ทางเดินคอร์ด รูปแบบของเพลง และในด้านความเป็นดนตรี อันได้แก่ สไตล์ของเพลง ประวัติของเพลง จังหวะ เสียง และการออกเสียงและแสดงออกต่างๆ ทางดนตรี (Articulation and Expression) และมีการเน้นในเรื่องของประวัติเพลง เนื่องจากประวัติของบทเพลง ทำให้ผู้เรียนทราบถึงยุคสมัยที่เพลงเหล่านั้นก่อกำเนิดขึ้น ประวัติผู้ประพันธ์ วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีในสมัยนั้น เพื่อผู้บรรเลงจะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อในยุคสมัยของพวกเขาให้มากที่สุด ในการพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานเหล่านี้ พัฒนาผ่านทางจัดการเรียนการสอนผ่านการสอนทักษะปฏิบัติต่างๆ อันได้แก่ การอ่านโน้ตฉบับพลัน และการฟัง โดยแบ่งการจัดการเนื้อหาเพื่อพัฒนาในด้านเทคนิค (พัฒนาเกี่ยวกับมือและนิ้ว) ด้านการฟัง (หู) และด้านความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี (สมอง) ในการจัดการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิก กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า หากผู้เรียนมีสามารถหาโอกาสในการบรรเลงประกอบ ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะได้ฝึกด้านการฟังมากยิ่งขึ้น ทั้งการฟังเครื่องดนตรีของตนเองและเครื่องดนตรีของผู้อื่น รวมถึงช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านโน้ตฉบับพลันให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

กลุ่มศิลปินกล่าวว่า ในความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นครีคลาสสิกหรือดนตรีสมัยนิยม ต่างต้องใช้องค์ความรู้พื้นฐานเช่นเดียวกัน เพราะองค์ความรู้พื้นฐานถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีทั้งหมด เพียงแต่นครีสมัยนิยม มีจุดเน้นที่แตกต่างจากดนตรีคลาสสิก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่า หากเป็นดนตรีสมัยนิยม มักเน้นในเรื่องของบันไดเสียง เสียง ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด ทางเดินคอร์ด และสไตล์ของเพลงเป็นพิเศษ โดยในเรื่องของบันไดเสียง หากเป็นการไล่บันไดเสียงในสไตล์ของเพลงที่แตกต่างกัน การแสดงออกและการออกเสียงมักจะแตกต่างกัน เช่น สำหรับนักเรียน

ระดับกลางถึงสูง หากต้องการไล่นัดเสียงในแจ๊ส หรือจังหวะสวิง มักมีการเน้นผ่านจังหวะยก และจังหวะตกที่แตกต่างจากการไล่นัดเสียงในดนตรีคลาสสิก

และในด้านทักษะปฏิบัติ กลุ่มศิลปินมีความคิดเห็นว่าเป็นสำคัญสำหรับการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมในฐานะศิลปิน นอกเหนือจากทักษะการเล่น คือทักษะการอ่านฉับพลันผ่านสัญลักษณ์ เช่น ชื่อคอร์ดหรือเลขโรมัน แทนที่จะเป็นตัวโน้ต ทักษะในการฟัง ทักษะการแกะเพลง ทักษะการบรรเลงประกอบ โดยศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยม ต้องสามารถแสดงได้ทั้ง 2 บทบาท คือการเป็นนักดนตรีหลัก (Soloist) ในส่วนของตนเอง และบรรเลงประกอบ (Supporter) ซึ่งสำหรับเครื่องดนตรี อันได้แก่ เปียโนและกีตาร์นั้น ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงเสียงเบสและทำนองหลักไปในเวลาเดียวกันได้ ทำให้สามารถทำทั้งสองบทบาทข้างต้นได้ โดยทั้งสองบทบาทสามารถทำได้ทั้งการบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีอื่น หรือบรรเลงเดี่ยวก็ได้ ทักษะอีกประการหนึ่งที่ศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยม ต้องฝึกฝนและเพิ่มเติม คือทักษะในการเปลี่ยนคีย์เพลงได้ทันที โดยทักษะนี้จะเกิดขึ้นได้จากการฟังมาก และฝึกฝนการแกะเพลงบ่อยๆ หากผู้เรียนสามารถเปลี่ยนคีย์เพลงได้ทันที ทำให้สามารถเข้าไปเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ทันทีในลักษณะของการแจม (Jam)

และกลุ่มศิลปินได้มีการกล่าวเพิ่มเติมว่า ไม่ว่าผู้เรียนจะเริ่มจากการบรรเลงเปียโนคลาสสิกก่อนดนตรีสมัยนิยม หรือบรรเลงเปียโนสมัยนิยมก่อนดนตรีคลาสสิก ก็สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนก้าวไปสู่การบรรเลงเปียโนที่ดีได้เช่นเดียวกัน โดยผู้ที่เริ่มจากการบรรเลงเปียโนคลาสสิกก่อน อาจได้เปรียบในเรื่องของเทคนิคในการบรรเลง และการอ่านโน้ต โดยผู้เรียนเปียโนคลาสสิกมักมีศักยภาพและเทคนิคในใช้นิ้วมือในการบรรเลงที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นยังไม่เน้นมากนัก ในขณะที่การเริ่มจากบรรเลงเปียโนสมัยนิยม อาจช่วยพัฒนาในเรื่องการฟังและการอ่านสัญลักษณ์ทางผ่านชื่อคอร์ด บันไดเสียง คอร์ด ทางเดินคอร์ดอย่างมาก ซึ่งศิลปินและผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า อาจดีกว่าหากผู้เรียนเริ่มเรียนจากเปียโนคลาสสิกในตอนเด็ก เพื่อปูพื้นฐานทางด้านดนตรีทั้งหมด เพราะดนตรีคลาสสิกเปรียบเหมือนเบาะนุ่มขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมองค์ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบรรเลงดนตรี แล้วพัฒนามาบรรเลงเปียโนสมัยนิยมเมื่อผู้เรียนโตขึ้นแต่ยังคงอยู่ในระดับขั้นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านทักษะการฟังและการนำทฤษฎีดนตรีไปใช้จริงในเพลงที่ตนเองคุ้นเคย

กลุ่มผู้สอนมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศิลปินด้านดนตรีสมัยนิยม ในประเด็นเรื่องความเหมือนกันของชุดองค์ความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนและการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม เพียงแต่คนละแง่มุม ผู้สอนคนหนึ่ง กล่าวว่า สิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอนเปียโน ไม่ว่าจะเป็ประเภทใดก็ตามคือ บันไดเสียง หากผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของบันไดเสียงและกฎแฉประจำเสียง ไม่ว่าจะเล่นดนตรีประเภทใดก็จะง่ายขึ้น เพราะบันไดเสียงคือกฎแฉสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังบรรเลง ได้ฟังเสียงที่ถูกต้องและซึมซับเสียงเหล่านั้น

จนสามารถได้ยินเสียงในหัวของตนเอง (Inner voice) และก้าวไปสู่การสร้างสรรค์เสียงในแนวทางของตนเองได้ อาจผ่านทักษะการต้นสด หรือการประพันธ์เพลง

ในด้านทักษะปฏิบัติ สิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมต่างเน้นทักษะที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น โดยสำหรับผู้สอนบางท่าน กล่าวว่า การบรรเลงเปียโนคลาสสิก เมื่อบรรเลงผ่านการอ่านโน้ตมากๆ ผู้สอนมักสามารถมองโน้ตเหล่านั้นเป็นคอร์ดและเขียนเป็นชื่อคอร์ดคล้ายลักษณะของการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม วิธีนี้ช่วยให้การบรรเลงและต่อเพลงเป็นไป得更เร็วขึ้น เพียงแต่กว่าจะดำเนินมาถึงขั้นนี้ได้ ผู้บรรเลงต้องมีการประสบการณ์ในการอ่านโน้ตอย่างมาก อ่านจนสามารถมองเป็นคอร์ดได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสอนของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกที่มีการสอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์คอร์ดและบทเพลงก่อนการบรรเลง

และหากนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกและทางด้านเปียโนสมัยนิยมศิลปิน และผู้สอน มาสร้างเป็นแผนภูมิสามเหลี่ยมด้านเท่าตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญแนะนำถึงวิธีการพัฒนาทักษะเปียโนให้แก่เด็กเรียนในระดับขั้นต้น โดยผู้สอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนทักษะ 3 ด้านไปพร้อมกัน โดยทุกด้านส่งผลต่อกันหมด เปรียบเหมือนสามเหลี่ยมด้านเท่า เพื่อให้เกิดความมีดนตรีให้แก่ผู้เรียนในที่สุด (Musicality) โดยด้านที่ 1 คือด้านเทคนิค (พัฒนาเกี่ยวกับมือและนิ้ว) ด้านที่ 2 ด้านการฟัง (หู) และด้านสุดท้ายคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี (สมอง) ซึ่งจุดที่เชื่อมโยงกันในการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ การเรียนเปียโนคลาสสิกในระดับขั้นต้นจะพัฒนาผู้เรียนอย่างโดดเด่นในเรื่องของเทคนิคในการบรรเลงเปียโน และการฟัง ส่วนการเรียนเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างโดดเด่นในเรื่องของความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี และการฟัง ดังนั้น หากประยุกต์การสอนทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทั้งสามด้านได้อย่างครบถ้วน พร้อมกับสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน

ซึ่งจากหลักการข้างต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในการนำเนื้อหาสาระไปจัดการเรียนการสอนนั้น ควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหาและการปฏิบัติเข้าด้วยกันผ่านการจัดกลุ่มของเนื้อหาสาระ ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ทางดนตรีมาจัดเรียงกลุ่มโดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโน โดยสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง

- จังหวะ	2	3	3	3	3	3	-	-	2	-	3	2	3	3	-	2
- เสียง	3	3	2	3	-	-	3	3	-	-	2	2	3	3	3	3
- บันไดเสียง	3	3	3	3	3	3	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-
- ชั้นคู่	3	3	3	3	3	3	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-
- ทริยแอด	3	3	3	3	3	3	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-
- คอร์ด	3	3	3	3	3	3	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-
- ทางเดินคอร์ด	3	3	3	3	3	3	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-
- รูปแบบของเพลง	2	3	3	3	3	3	-	-	2	-	3	2	3	3	-	2
- การแสดงออกต่างๆ	3	3	2	3	-	-	3	3	-	-	2	2	3	3	3	3
ทักษะปฏิบัติ																
1) การอ่านฉบับพลัน	1	1	2	3	3	3	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
2) การฟัง	-	2	-	-	3	3	-	-	3	3	3	3	3	3	-	-
3) การค้นสด	3	-	3	-	3	-	3	-	2	-	2	-	3	-	1	-
4) การแกะเพลง	1	-	3	-	3	-	3	-	3	-	3	-	3	-	2	-
5) การบรรเลงประกอบ ร่วมกับผู้อื่น	2	3	3	3	3	3	-	-	1	3	-	-	3	3	2	-

จากตารางที่ 17 เห็นได้ว่า ในด้านของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางตามประเด็นในการจัดเนื้อหาสาระที่แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงทักษะปฏิบัติได้นั้น ไม่สามารถสอนเนื้อหาแยกออกจากกันดังวิธีการแบ่งในตารางที่ 17 แต่ต้องจัดการเรียนการสอนสาระบางเรื่องและบางกลุ่มไปพร้อมๆ กันด้วยวิธีเดียวกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ได้แก่ บันไดเสียง อาเปจจิโอ (Arpeggios) ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม มุ่งให้ผู้สอนพัฒนาในเรื่ององค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรีให้แก่ผู้เรียน ผ่านการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญมักใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูถึงสิ่งที่ถูกต้อง แต่จะปล่อยให้ผู้เรียนได้พยายามด้วยตนเองก่อน หากผู้เรียนไม่สามารถทำได้ ผู้สอนจึงจะสาธิตให้ดูถึงสิ่งที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนฝึกฝนแบบฝึกหัดเดิมๆ ซ้ำไปซ้ำมาจนเกิดความชำนาญ เช่น การไล่บันไดเสียง การกดคอร์ดและพลิกกลับ เชื่อมโยงการสอนระหว่างทฤษฎีกับทักษะปฏิบัติ โดยการใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ควรใช้การเล่นแบบฝึกหัดซ้ำ เช่น การไล่บันไดเสียง ฝึกกดคอร์ด แบบฝึกนิ้ว (Hanon) โดยใช้ความจำ

โดยเฉพาะในด้านทักษะด้านเทคนิค ได้แก่ บันไดเสียงและ Arpeggio ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด โดยทักษะเหล่านี้ ผู้สอนควรเชื่อมโยงการสอนระหว่างทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ โดยอาจเริ่มจากการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎีเกี่ยวกับบันไดเสียงและคอร์ด หลังจากนั้น ให้ผู้เรียนปฏิบัติสิ่งที่ตนเองเข้าใจ ผ่านการไล่บันไดเสียงและฝึกกดคอร์ดทั้งในรูปแบบ Root และพลิกกลับ

ฝึกให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจคิดและตัดสินใจในการเลือกวิธีการบรรเลงด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เลือกในการสร้างสรรค์ทางเสียงดนตรีด้วยตนเอง เพราะหากไม่ได้แตกต่างจากยุคสมัยตามประวัติของเพลงและลักษณะของผู้ประพันธ์มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากตารางที่ 17 ที่วิธีการสอนในกลุ่มเรื่องบันไดเสียง ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ดนั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับลักษณะการจัดกลุ่มเนื้อหาสาระที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

ทักษะการแกะเพลงในระดับเบื้องต้น จัดเป็นทักษะหนึ่งที่มีความต่อเนื่องวิธีการสอนและขั้นตอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำจากประสบการณ์เท่านั้น มิได้เป็นการบังคับให้กระทำตามแต่อย่างใด แต่ผู้วิจัยรวบรวมมาสังเคราะห์ขึ้น เพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางทางเลือกสำหรับผู้สนใจเรียนรู้ในด้านการแกะเพลง จากตารางข้างต้น เห็นได้ว่าการแกะเพลง เน้นในเรื่องทักษะการฟังและการเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีในเรื่องบันไดเสียง อาเพจจิโอ ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ดเป็นหลัก หากผู้เรียนสนใจในการแกะเพลง อาจเริ่มต้นจากฟังและพยายามหาว่าเพลงนั้นอยู่ในบันไดเสียงเมเจอร์ (Major) หรือไมเนอร์ (minor) โดยเริ่มจากการแกะทำนองเพลงนั้นๆ ก่อน หลังจากได้ทำนองเพลงแล้ว จึงเริ่มหาโน้ตตัวเบส มีลักษณะของจังหวะเป็นอย่างไร และพยายามบรรเลงตาม อาจบรรเลงในลักษณะของการกดเบสที่มือซ้าย และมือขวาบรรเลงทำนองหลักหรือคอร์ด โดยในการฟังผู้เรียนต้องสังเกตว่าบทเพลงนั้นมีรูปแบบของเพลงอย่างไร เพื่อให้สามารถจับระบบท่อนเพลงในการบรรเลงได้

การบรรเลงเดี่ยวและการบรรเลงประกอบผู้อื่นของเปียโนสมัยนิยม ในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมในรูปแบบของเปียโนเดี่ยวนั้น เน้นในทักษะการฟัง และความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีในเรื่องบันไดเสียงและอาเพจจิโอ ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ดเป็นหลัก ซึ่งการบรรเลงประกอบสามารถทำได้ในหลายรูปแบบแล้วแต่สไตล์ของเพลงที่ผู้เรียนต้องการ ส่วนใหญ่มักเป็นการบรรเลงตามเสียงและสไตล์เพลงของต้นฉบับ แต่สำหรับสไตล์การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมประกอบผู้อื่นนั้น ผู้วิจัยได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญและนำมาเขียนเป็นแผนที่ย่างในการทำความเข้าใจ โดยเป็นลักษณะการบรรเลงที่เหมาะสมสำหรับผู้บรรเลงในระดับขั้นต้น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เป็นการบรรเลงในลักษณะของการบรรเลงประกอบผู้อื่น โดยมีมือซ้ายบรรเลงโน้ตเบส และมือขวากดคอร์ดในรูปแบบของ Root position และหากผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญจนสามารถเปลี่ยนคอร์ดและเบสได้ตรงตามจังหวะของเพลงแล้ว สามารถพัฒนาไปในรูปแบบถัดไปได้ คือการบรรเลงในลักษณะของบัลลาด โดยมีมือซ้ายบรรเลงคอร์ดในลักษณะโน้ตตัวที่ 1, 5, 10 และมือขวาบรรเลงเป็นคอร์ดในรูปแบบ Root position เช่นเดิม

รูปแบบที่ 2 เป็นการบรรเลงในลักษณะการบรรเลงเดี่ยวของเปียโนสมัยนิยม มือขวาสามารถบรรเลงในลักษณะของทำนองหลัก และมือซ้ายอาจบรรเลงบรรเลงคอร์ดในลักษณะโน้ตตัวที่ 1, 5, 10

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ได้แก่ ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม เน้นในเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ เช่น การปรบมือผู้สอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านดนตรี อันได้แก่ เรื่องจังหวะ สไตล์ของบทเพลง ประวัติของบทเพลง เสียง และเทคนิคในการแสดงออก โดยการสอนในเรื่องเหล่านี้ มักสอนผ่านการปรบมือ ตบเท้า โยกศีรษะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์ร่วมกับบทเพลง และเข้าใจถึงสัดส่วนของจังหวะ ผู้สอนอาจมีการสาธิตให้และวิจารณ์ให้แก่ผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในตารางที่ 17 ในด้านวิธีการสอนในสาระของสไตล์เพลง ประวัติเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง

ทักษะการดนตรี จัดเป็นทักษะหนึ่งของผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ 1) การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ได้แก่ บันไดเสียง อาเพจจิโอ ชั้นคู่ ทริยแอต คอร์ด และทางเดินคอร์ด 2) การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ได้แก่ การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) 3) การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ได้แก่ ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง และ 4) ทักษะการฟัง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการดนตรีในด้านเปียโนสมัยนิยมนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระเหล่านี้เป็นหลักและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระข้างต้น

ศิลปินด้านเปียโนสมัยนิยม ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงทักษะการเปลี่ยนคีย์ของบทเพลงทันที ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นในอนาคตสำหรับผู้เรียน หากผู้เรียนต้องการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมกับผู้อื่นได้ ถึงแม้จะเป็นการพบเจอกันครั้งแรกก็ตาม โดยทักษะนี้ถือว่าเป็นทักษะที่ต้องใช้ประสบการณ์ทางด้านดนตรีอย่างมาก ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีในเรื่องบันไดเสียง และ Arpeggio ชั้นคู่ ทริยแอต คอร์ด และทางเดินคอร์ด มีทักษะการฟังที่ดี และสามารถแสดงออกทางด้านการออกเสียงและเทคนิคต่างๆ ได้ดี สำหรับวิธีการในการฝึกฝนเบื้องต้นนั้น ผู้เรียนอาจเริ่มจากการฟังและแยกแยะให้ได้ว่าทางเดินคอร์ดที่ได้ยินจากบทเพลงเป็นคอร์ดใด หลังจากนั้น ควรหาว่าบทเพลงที่ได้ยินอยู่ในบันไดเสียงใด เพื่อให้สามารถบรรเลงประกอบได้กับสถานการณ์ที่ต้องเปลี่ยนคีย์ของบทเพลงทันที และการรู้ทางเดินคอร์ดและบันไดเสียง ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงร่วมกับผู้อื่นได้ทันที

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ได้แก่ การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)

ในเรื่องของการแสดงออกนั้น ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยการสาธิต วิจารณ์ และการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก เนื่องจากในการสอนเรื่องการแสดงออกนั้น เป็นการพัฒนาในด้าน

ความเข้าใจและสร้างให้ผู้เรียนเห็นถึงแบบอย่างของการบรรเลงที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถซึมซับ และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง โดยหนึ่งในกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้ดียิ่งขึ้น คือการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลง โดยผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า หากผู้เรียน สามารถกระทำเช่นนี้ได้ จะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การสร้างสรรค์การบรรเลงในรูปแบบของตนเอง อย่างอิสระบนพื้นฐานเดิมได้ ซึ่งในเรื่องการพัฒนาด้านการแสดงออกนั้น ถือว่าสอดคล้องกับข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการสอนในตารางที่ 17 เช่นกัน เพียงแต่ในหัวข้อของเสียงนั้น ผู้เชี่ยวชาญใช้คำว่า ความดั่ง เบาแทนคำว่าเสียงในตาราง แต่ยังคงมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน

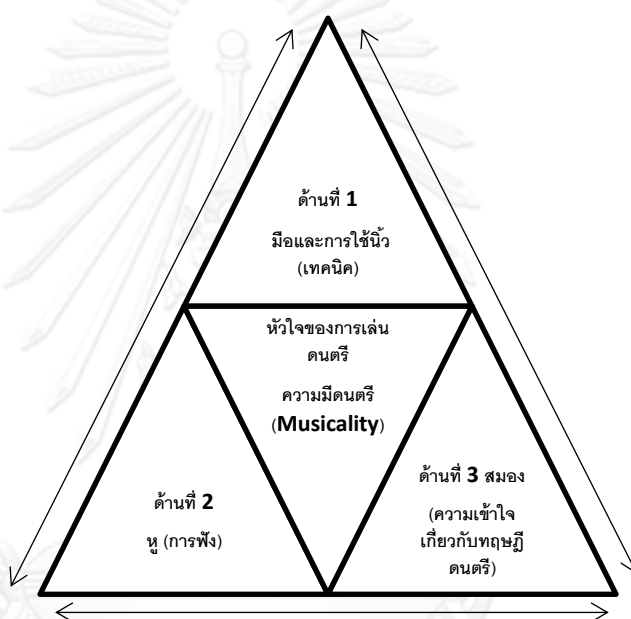
ทักษะการอ่านฉับพลันทั้งในด้านเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมนั้น ให้ความสำคัญในด้านความ เข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี อันได้แก่ บันไดเสียง อาเพจจิโอ (Arpeggios) ขึ้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และ ทางเดินคอร์ด การพัฒนาด้านการแสดงออกต่างๆ อันได้แก่ การออกเสียงและความดั่งเบา รวมถึง ความรู้เกี่ยวกับจังหวะเป็นหลัก ดังนั้น หากผู้สอนต้องการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการ อ่านฉับพลันที่ดีขึ้น ควรคำนึงถึงเนื้อหาสาระและหลักการดังข้างต้น

กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี ได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะต้นสด ทักษะการ แกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่สามารถแยกทักษะดนตรีต่างๆ ออกจากกลุ่มของเนื้อหา สาระได้อย่างสิ้นเชิง เพราะเนื้อหาสาระต่างเป็นรากฐานของทักษะดนตรี เปรียบเหมือนการนำเนื้อหา สาระและความรู้ไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ในทักษะดนตรี โดยผู้สอนท่านหนึ่ง กล่าวว่า การเรียนการ สอนทักษะดนตรีไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเปียโนคลาสสิกหรือเปียโนสมัยนิยม ต่างต้องเริ่มจากความ เข้าใจในเรื่องกฎแฉประจำเสียงและเสียงที่ถูกต้อง ไม่เพี้ยน พร้อมทั้งพัฒนาเทคนิคในการใช้นิ้วไป พร้อมๆ กัน และหลังจากนั้น ไม่ว่าผู้เรียนสนใจในเรื่องใด ก็จะช่วยต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ผู้เรียนในทางเปียโนคลาสสิก หากได้ฝึกในลักษณะนี้ จะช่วยให้การฝึกฝนทางด้านดนตรีสมัย นิยม เกี่ยวกับคอร์ดนั้นง่ายมากขึ้น

อีกทั้งมีประเด็นที่น่าสนใจสิ่งหนึ่งที่ผู้เชี่ยวชาญในด้านดนตรีสมัยนิยมและผู้สอนกล่าวแนะนำ ตรงกัน คือในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์คอร์ดในแต่ละห้องของบท เพลง และเขียนไว้ด้านบนคล้ายกับบทเพลงสมัยนิยม เนื่องจากวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนอ่านและทำความเข้าใจ โน้ตเพลงคลาสสิกได้เร็วมากขึ้น รวมถึงเป็นวิธีการช่วยให้จดจำบทเพลงได้รวดเร็วด้วย ดังที่ได้ กล่าวไปตามหัวข้อในการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าผู้สอนควรพัฒนาในด้านองค์ความรู้พื้นฐานไป พร้อมกับการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ดังนั้น เห็นได้ว่า การสอนทักษะปฏิบัติให้แก่ ผู้เรียน ไม่ว่าจะจะเป็นทักษะการบรรเลง ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ฯลฯ ต่างต้องใช้องค์ ความรู้เชื่อมโยงกันกลายเป็นทักษะต่างๆ

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากการสอนเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนตามในด้านการพัฒนาเทคนิค การพัฒนาความเป็นดนตรี และการพัฒนาการแสดงออกแล้ว ผู้สอนต้องนำเนื้อหาสาระเหล่านั้นมาเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทุกส่วน โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรพัฒนาให้เกิดทักษะทั้ง 3 ด้านไปพร้อมกัน โดยทุกด้านส่งผลต่อกันหมด เปรียบเหมือนสามเหลี่ยมด้านเท่า เพื่อให้เกิดความมีดนตรีให้แก่ผู้เรียนในที่สุด (Musicality) โดยด้านที่ 1 คือเทคนิค (พัฒนาเกี่ยวกับมือและนิ้ว) ด้านที่ 2 คือการฟัง (หู) ด้านที่ 3 คือการเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี (Brain) ดังนั้น สามารถนำทักษะปฏิบัติต่างๆ ที่นอกเหนือจากการบรรเลง (Playing) มาเปรียบเทียบให้เข้าใจง่ายมากขึ้น ดังรูปภาพต่อไปนี้

รูปภาพ 1 แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีดนตรีและทักษะปฏิบัติเปียโน

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องประพาดิตนเหมือนหมอที่ต้องรักษาให้คนไข้ให้ถูกต้องตามอาการที่เป็น ดังนั้น ผู้สอนต้องประเมินนักเรียนตลอดระยะเวลาในการสอน อาจมีหน่วยเป็นสัปดาห์ หรือเดือน สามเดือน หกเดือน หนึ่งปี เป็นต้น เพื่อเพิ่มเติมทักษะในด้านที่นักเรียนขาดให้ดีขึ้น

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำการสอนโดยการสาธิต วิचारณ วิเคราะห์ และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก รวมทั้งเชื่อมโยงการสอนระหว่างทฤษฎีกับทักษะปฏิบัติ โดยการใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ควรใช้การเล่นแบบฝึกหัดซ้ำ เช่น การไล่บันไดเสียง ฝึกกดคอร์ด แบบฝึกนิ้ว (Hanon) โดยใช้ความจำ การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ เช่น การปรบมือ ตบเท้า โยกศีรษะเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับบทเพลง และเข้าใจถึงสัดส่วนของจังหวะ และที่สำคัญคือ

ควรฝึกให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและบรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระ โดยใช้พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมี และด้านของการฝึกฝนทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศิลปิน กล่าวว่า หากจะสามารถบรรเลงเปียโนสมัยนิยมได้เป็นอย่างดี จนเกิดการพัฒนาศู่ทักษะการดนตรีสด จัดว่าไม่มีทางลัดสำหรับผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จ นอกจากการฝึกฝนซ้ำๆ โดยผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติและทำซ้ำ จนเกิดเป็นความชำนาญ แล้วจึงเริ่มนำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับหลักการในการพัฒนา

4. การเลือกสื่อการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญใช้มากที่สุด คือ ตัวผู้เชี่ยวชาญและหนังสือ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า วิธีการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนและการเลือกใช้หนังสือที่สอดคล้องกับความรู้ของผู้เรียนยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีที่สุด โดยรายละเอียดของการใช้สื่ออาจปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องกับความคิดเห็นกับสภาพการเรียนการสอนจริงในปัจจุบันที่ผู้สอนยังคงกล่าวว่า วิธีการนำเสนอความรู้จากผู้สอนเป็นหนึ่งในสื่อการเรียนการสอนที่ครอบคลุมมากที่สุด โดยผู้วิจัยแยกลักษณะของสื่อการเรียนการสอนตามกลุ่มที่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ได้แก่ บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทรียแอด คอร์ดและทางเดินคอร์ด สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ได้แก่ หนังสือ Scale and Arpeggios ของหลักสูตร Alfred หนังสือ Hanon และหนังสือ Czerny

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ได้แก่ ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ได้แก่ หนังสือบทเพลงในหลากหลายยุคเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในเรื่องประวัติของเพลงและสไตล์เพลง แบบฝึกหัดฝึกปรบมือ ตารางคอร์ดจากบทเพลงในอินเทอร์เน็ต

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ได้แก่ การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ได้แก่ หนังสือฝึกเทคนิคทาง การบรรเลงต่างๆ บทเพลง คลิปวิดีโอจากยูทูป และซีดีต้นฉบับของบทเพลงนั้นๆ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มของทักษะปฏิบัติเปียโน (Skill) เช่นเดิม ได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะ การฟัง ทักษะการดนตรีสด ทักษะการแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในทักษะการอ่านฉับพลัน ได้แก่ หนังสือ four star เพื่อ การฝึกการอ่านโน้ตฉับพลัน หนังสือเกี่ยวกับการฝึกร้อง Solfage เพื่อช่วยในเรื่องการอ่านโน้ตฉับพลัน และจังหวะ Chord Chart เพลงสมัยนิยมจาก Internet และบทเพลงที่มีความง่ายกว่าความสามารถจริงของผู้เรียนประมาณ 2 ระดับ

สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในทักษะการฟัง ได้แก่ ซีดีเกี่ยวกับการฝึกฝนเพื่อสอบวัดระดับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนของสถาบันต่างๆ หนังสือเกี่ยวกับการฝึกร้อง Solfege เพื่อช่วยในเรื่องการอ่านโน้ตฉับพลันและจังหวะ และคลิปปิดิโอต่างๆ ในยูทูป

สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในทักษะการดันสด ได้แก่ คลิปปิดิโอในยูทูป เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นการแสดงและฟังสไตล์ของบทเพลง หนังสือสำหรับการฝึกดันสดเบื้องต้น และการเข้าร่วมชมคอนเสิร์ต

สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในทักษะการแกะเพลง ได้แก่ บทเพลงต้นแบบ

สื่อการเรียนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำในทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ บทเพลงต้นแบบ และตารางคอร์สจากอินเทอร์เน็ต

ดังนั้น เห็นได้ว่า ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ทั้งจากการสังเกต สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้สอน และข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดีที่สุด คือ ตัวผู้สอนและการสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง เพราะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญ คือ วิธีการสาธิต ซึ่งสื่อที่ผู้สอนใช้เป็นตัวอย่างในการสาธิตให้ผู้เรียนดูคือ ตัวผู้สอนเอง วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเลียนแบบและจดจำในสิ่งที่ถูกต้องในระดับขั้นต้น นอกจากนี้ สื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นอย่างมากคือ การดูภาพเคลื่อนไหวจากยูทูป (youtube) แต่ผู้สอนควรทำการชี้แนะและเลือกสื่อที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน หนึ่งในสื่อการสอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนเปียโนในระดับขั้นต้น คือ หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนสำหรับการเลือกหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ควรเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านเทคนิคการบรรเลง การฟัง และความเข้าใจทางทฤษฎี โดยในการเรียนการสอน ผู้สอนควรมีหนังสือสำหรับฝึกไล่บันไดเสียง คอร์ด และทางเดินคอร์ด หนังสือสำหรับการพัฒนาทักษะการหนังสือเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี หนังสือบทเพลงในแต่ละยุคที่เข้ากับความสามารถของผู้เรียน และหากเป็นไปได้ ควรเลือกหนังสือที่มีการเขียนชื่อคอร์ดด้านบนของแต่ละห้องเพลง คล้ายกับเพลงสมัยนิยม เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมองเป็นคอร์ดตั้งแต่ในระยะต้นของการเรียนเปียโน รวมถึงควรมีการจัดให้ผู้เรียนได้แสดงคอนเสิร์ตและชมคอนเสิร์ตด้วย เพื่อเป็นการฝึกตนเองในการเป็นผู้สื่อสารและผู้ชม ซึ่งการได้มีส่วนร่วมในคอนเสิร์ตนั้นถือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีอีกชนิดหนึ่งเช่นกัน

5. การวัดและประเมินผล

โดยในการวัดและประเมินผล ควรเป็นการวัดและประเมินผลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนและความสนใจของผู้เรียน อาจสังเกตจากพัฒนาการของผู้เรียน

ในแต่ละสัปดาห์และการสอบถามความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน ในด้านการประเมินผล ควรเป็นการประเมินโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามถึงข้อข้องใจในผลคะแนน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดและประเมินตนเอง รวมถึงควรมีการจัดคอนเสิร์ต สอบวัดระดับ และการประกวดแข่งขัน เพื่อให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก กระตุ้นการฝึกซ้อม และรู้สึกถึงการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ การวัดและประเมินผลสามารถทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การสังเกตจากพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ การสอบถามความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน การแสดงออกในด้านความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงผ่านบทเพลง และความสามารถในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกท่านหนึ่งกล่าวว่า ในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าเรียนนั้น ต้องมีการสอบเข้าหรือการ Audition เพื่อเป็นการตรวจดูว่าผู้เรียนมีความถนัดทางด้านใด และต้องเพิ่มเติมทักษะในด้านใด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปได้มากที่สุด หลังจากนั้นในระหว่างการเรียนการสอน ต้องมีการสอบถามถึงความเข้าใจผู้เรียนเป็นระยะๆ จากนั้น และการวัดและประเมินผลครั้งสุดท้ายจะเกิดขึ้นในช่วงโมเมนต์ไปในการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนการสอนในด้านทักษะเปียโนนั้น ต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ทำให้ไม่สามารถวัดและประเมินผลทันทีได้ หากเป็นการประเมินผลทันทีได้นั้น เป็นเพียงในเรื่องความเข้าใจเบื้องต้นและการปฏิบัติตามความเข้าใจเท่านั้น แต่ยังมีใช้การวัดและประเมินผลทางการปฏิบัติอย่างแท้จริง

สำหรับด้านของเปียโนสมัยนิยมนั้น ผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลจาก ความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลง ความสามารถในการบรรเลง และความสามารถในการประยุกต์สิ่งที่เรียนรู้อับสิ่งใหม่ที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมมาก่อน เช่น การให้ผู้เรียนฝึกบรรเลงเพลงสมัยนิยมในบันไดเสียง C Major หลังจากนั้น ให้ผู้เรียน เลือกเพลงสมัยนิยมในบันไดเสียง C Major มาบรรเลงให้ผู้สอนฟังด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งหากผู้เรียนสามารถทำได้ ผู้สอนจะถือว่าผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ในสิ่งที่ตนเองเรียนไปสู่สิ่งใหม่ที่มีพื้นฐานคล้ายเดิมได้

วิธีการวัดและประเมินผลหลังจากจบหลักสูตร ลักษณะหนึ่งที่เป็นที่นิยมสำหรับผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ คือ การให้ผู้เรียนขึ้นแสดงคอนเสิร์ต ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า การแสดงคอนเสิร์ตถือเป็นวิธีการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักแสดง (Performer) ที่เตรียมก้าวสู่ความเป็นศิลปิน และได้ฝึกในการแก้สถานการณ์จริงในขณะนั้น เพราะบางครั้ง การบรรเลงกับผู้สอนในพื้นที่จำกัดนั้นเพียงอย่างเดียว นั้น ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกฝนทักษะในการแสดงออกอย่างแท้จริง รวมถึงจากการสัมภาษณ์ วิธีการวัดและประเมินผลหลังจากจบหลักสูตรอีกวิธีหนึ่งที่มีความนิยมมากที่สุดเช่นกัน คือ การส่งผู้เรียนสอบเกรดเพื่อวัดระดับ เนื่องจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ให้ความคิดเห็นว่า การให้

ผู้เรียนเรียนตามหลักสูตรและส่งเสริมเกรดเพื่อวัดระดับเป็นระยะๆ นั้น สามารถเห็นพัฒนาการในระยะยาวของผู้เรียนได้มากที่สุด และช่วยให้การเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายมากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งวิธีนี้ พบแต่ในการวัดและประเมินผลทางด้านดนตรีคลาสสิก เนื่องจากในทางดนตรีสมัยนิยมนั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ยังมีทราบดีว่ามีสถาบันที่เปิดให้สอบวัดระดับทางด้านดนตรีสมัยนิยมในประเทศไทยแล้ว ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับการส่งผู้เรียนสอบเกรดเพื่อวัดระดับ โดยเกณฑ์ในการพิจารณาในการวัดและประเมินผลนั้น ผู้เชี่ยวชาญและผู้สอนต่างใช้เดียวกันกับหลักในการพิจารณาด้านทักษะในการบรรเลงดนตรี หรือทักษะในการแสดงออกของสถาบัน Trinity London ที่ประกอบด้วยเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความสามารถในการบรรเลงได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วได้เป็นปกติ
- 2) ความสามารถในการบรรเลงได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย
- 3) การตีความและการสื่อสาร โดยผู้วิจัยนำเสนอวิธีการวัดประเมินผลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์โดยแบ่งกลุ่มตามลักษณะของเนื้อหาและทักษะที่ต้องการจะพัฒนา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ได้แก่ เนื้อหาสาระเรื่อง บันไดเสียง Arpeggios ขึ้นคู่ ทริยแอด คอร์ดและทางเดินคอร์ด วิธีการวัดและประเมินผล ทำได้โดยการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติหรือไม่ มีการสอบถามถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีกับผู้เรียนเสมอก่อนบรรเลงเพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิด มิใช่บรรเลงจากความจำของกล้ามเนื้อเพียงอย่างเดียว และเมื่อผู้เรียนเห็นคอร์ดนั้นๆ สามารถบรรเลงได้ทันทีหรือไม่ (ความสามารถในการบรรเลงได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วได้เป็นปกติเป็นเกณฑ์)

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ได้แก่ เนื้อหาสาระเรื่อง ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง วิธีการวัดและประเมินผล ทำได้โดยการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถตีความและสื่อสารบทเพลงในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการได้หรือไม่ และผู้เรียนสามารถบรรเลงจังหวะ เช่น การเน้นหนัก-เบา ได้ถูกต้องตามสไตล์ของบทเพลงนั้นๆ หรือไม่ และหากผู้เรียนพบบทเพลงใหม่ที่มีรูปแบบของเพลง รูปแบบจังหวะ และสไตล์เพลงตามประสบการณ์เดิม ผู้เรียนสามารถบรรเลงด้วยตนเองได้หรือไม่ (การตีความและการสื่อสารเป็นเกณฑ์)

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ได้แก่ เนื้อหาสาระเรื่อง การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) วิธีการวัดและประเมินผล ทำได้โดยการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงในเรื่องของการออกเสียง (Articulation) ได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลายหรือไม่ สอบถามว่าชื่อของการออกเสียง (Articulation) ต่างๆ นั้นมีชื่ออย่างไร หมายความว่าอย่างไร และให้บรรเลงให้ดู ในเรื่องของความดัง – เบา ก็เช่นเดียวกัน ผู้สอนจะสังเกตถึงคุณภาพของเสียงที่ผู้เรียน

บรรเลงออกมาเป็นหลัก พร้อมทั้งถามความเข้าใจว่า เหตุใดจึงเลือกที่ใช้ให้ความดัง – เบาในการบรรเลงนั้นๆ (ความสามารถในการบรรเลงได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลายเป็นเกณฑ์)

กลุ่มที่ 4 กลุ่มของทักษะปฏิบัติเปียโน (Skills) เช่นเดิม อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะการต้นสด ทักษะการแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

ทักษะการอ่านฉับพลัน ผู้สอนมีวิธีในการวัดและประเมินผลโดยสังเกตระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการอ่านและการบรรเลง ว่ามีความต่อเนื่องในการบรรเลงหรือไม่ สามารถบรรเลงได้เป็นบทเพลงอย่างไม่ติดขัดหรือไม่ สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้หรือไม่ เปลี่ยนคอร์ดได้ทันตามจังหวะของเพลงหรือไม่

ทักษะการฟัง ผู้สอนมีวิธีในการวัดและประเมินผลโดยสังเกตว่าผู้เรียนสามารถฟังโน้ต ฟังคอร์ด และฟังโครงสร้างของบทเพลงได้ถูกต้องหรือไม่

ทักษะการต้นสด ผู้สอนมีวิธีในการวัดและประเมินผลโดยสังเกตระยะเวลาและการตอบสนองของผู้เรียนในการทำถาม – ตอบ (Answer-Question) ของผู้เรียนในการสร้างสรรค์

ทักษะการแกะเพลง ผู้สอนมีวิธีในการวัดและประเมินผลโดยการฟังว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้เหมือนกับต้นฉบับได้มากน้อยเพียงใด และมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงหรือไม่ เนื่องจากในระดับขั้นต้นนั้น เพียงแค่การแกะเพลงให้เหมือนกับต้นฉบับนั้น ถือว่ายากสำหรับผู้เรียนแล้ว หากผู้เรียนสามารถทำได้ ผู้สอนจะให้ผ่านไปในการบรรเลงในลักษณะอื่นๆ

ทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น ผู้สอนมีวิธีในการวัดและประเมินผลโดยสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบได้ตรงตามจังหวะของบทเพลงหรือไม่ และหากต้องไปเล่นร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนรู้หน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ตนเองเล่นหรือไม่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาความรู้ทางดนตรีและทักษะดนตรีแต่ละด้านนั้น ต่างมีวิธีการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่เห็นได้ว่า วิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การสังเกตความเข้าใจ และการแสดงออกทางการบรรเลงของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสอบถามถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเล่นเสมอ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์มิใช่การบรรเลงจากความจำของกล้ามเนื้อเพียงอย่างเดียว ที่สำคัญคือ ไม่ว่าจะเป็นผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใด จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สอนมีการเคารพผู้เรียนเสมอ โดยมีการสังเกตและสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในแต่ละคนเป็นระยะๆ เพื่อปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเปียโน โดยได้รับความรู้ที่จำเป็นไปด้วย

หลักจากผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและศิลปิน รวมถึงสภาพการเรียนการสอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานครมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับชั้น โดยแนวทางนั้นจะพิจารณาครอบคลุม

ทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล

3.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีนั้น สิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ 1) หลักการ ทฤษฎีทางด้านดนตรีที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับ ขั้นต้น และ 2) สภาพการเรียนการสอนเปียโน ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้ต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาเป็นกรอบในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรี คลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้นต่อไป โดยรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วยข้อมูลจาก 3 ส่วนคือ

1. หลักการ ทฤษฎีทางด้านดนตรี ที่เกี่ยวกับช่องทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามครูเปียโนสภาพการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรี คลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร การสัมภาษณ์และสังเกตการสอน ผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโน สมัยนิยม

โดยผลการศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนของนักเรียนในระดับขั้นต้น ในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพิจารณาใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหา สาระ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 5) ด้านการวัดและ ประเมินผล

3. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นของข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการ สอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้นโดยการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน หลังจากนั้น วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากทุกส่วนและนำเสนอแนวทางการ จัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับ ขั้นต้น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมใน ระดับขั้นต้น มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้สอนเปียโน ตระหนักว่า ในความเป็นจริงดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยมนั้นในแง่ของการบรรเลงเปียโน ไม่ได้เป็นเรื่องที่แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิง และ หากผู้สอนสามารถชี้ให้เห็นความสำคัญของดนตรีทั้งประเภทและถ่ายทอดวิธีการบรรเลงให้แก่ผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการบรรเลงเปียโนไม่ว่าประเภทใดก็ตามได้ดีขึ้น โดยผู้เรียนจะ

ได้รับความรู้อย่างครบถ้วนทั้งในด้านองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรี และทักษะการปฏิบัติเปียโนที่มีใช้เพียงการเล่น แต่เป็นทักษะเสริมด้านอื่น ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการบรรเลงของผู้เรียน อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะการดนตรีสด ทักษะแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางนี้จะเป็นหนึ่งในเลือกที่จะช่วยผลิตนักเปียโนรุ่นใหม่ที่มีความเป็นนักดนตรี เห็นคุณค่าของดนตรีทุกประเภท และสามารถมอบความความบันเทิงให้แก่ตัวผู้บรรเลงและผู้ฟังเพิ่มมากขึ้น

ในการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ตัวแปรสำคัญ คือผู้สอนต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยผู้สอนหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาตนเองให้สามารถบรรเลงและสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้นั้น ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ด้านนี้ ได้แก่

1) ผู้สอนต้องมีใจที่มุ่งมั่นในการฝึกซ้อมและเรียนรู้สิ่งใหม่เป็นประจำ อาจมีการเรียนเพิ่มเติมอย่างจริงจัง สอบถามผู้รู้ และฝึกฝนด้วยตนเอง

2) ผู้สอนควรเป็นทั้งนักดนตรีและครูสอนดนตรี เนื่องจากการสอนเพียงอย่างเดียวนั้น อาจทำให้ผู้สอนขาดความเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติจริง และการที่ผู้สอนสามารถทำได้ทั้งสองด้าน จะช่วยให้มีความรอบรู้และรอบด้านมากยิ่งขึ้น

3) ผู้สอนควรฟังเพลงให้หลากหลายสไตล์ มิใช่เฉพาะสไตล์ดนตรีที่ตนเองบรรเลงหรือถนัดเท่านั้น รวมถึงผู้สอนควรมีการคลุกคลีกับดนตรีสมัยนิยม เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสไตล์สำเนียง ลักษณะเฉพาะและเทคนิคของดนตรีในสไตล์นั้นๆ ซึ่งช่วยให้สามารถบรรเลงและถ่ายทอดบทเพลงออกมาได้ดียิ่งขึ้น

โดยแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 18 ตารางแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะ เปียโนระดับขั้นต้น	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ตำรา	แนวคิด/ทฤษฎี	แหล่งอ้างอิงที่มา *(ชื่อผู้แบบสอบถาม/ตอนที่) *(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์/ชื่อหนังสือ/ ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อรูปแบบ)
<p>1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้เรียนสอนควรมีการกำหนด วัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่</p> <p>1) มุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโน คลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมให้แก่ ผู้เรียน</p> <p>2) เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับ ทักษะปฏิบัติเปียโนผ่านการลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>3) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิด สร้างสรรค์ทั้งในการบรรเลงเปียโน คลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม</p>	✓	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถาม</u> ตอนที่ 2 ข้อ 2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์</p> <p><u>แบบสัมภาษณ์</u> ตอนที่ 2 ข้อ 2.1 หลักในการกำหนด วัตถุประสงค์</p> <p><u>ตำรา</u> Harrison, M. 1998. <i>The Pop Piano Book</i>. USA: Hal Leonard Cooperation.</p> <p><u>แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง</u> Davies, I.K. 1971. <i>The Management of Learning</i>. London: McGraw-Hill.</p> <p>Fitts, P. M. 1964. <i>Perceptual-motor skill learning</i>. In A. W. Melton (Ed.), <i>Categories of human learning</i> : London: Academic Press.</p> <p>Simpson. E. 1972. <i>The classification of educational objectives in the psychomotor domain: The psychomotor domain</i>. Vol. 3. Washington, DC: Gryphon House</p>

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะ เปียโนระดับขั้นต้น	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ตำรา	แนวคิด/ทฤษฎี	แหล่งอ้างอิงที่มา *(ชื่อผู้แบบสอบถาม/ตอนที่) *(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์/ชื่อหนังสือ/ ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อรูปแบบ)
<p>2. ด้านเนื้อหาสาระ</p> <p>สามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่</p> <p>1) กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วยบันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด</p> <p>2) กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วยประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง</p> <p>3) กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)</p> <p>4) กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉับพลัน (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping)</p>	✓	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถาม</u></p> <p>ตอนที่ 2 ข้อ 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ</p> <p><u>แบบสัมภาษณ์</u></p> <p>ตอนที่ 2 ข้อ 2.1 หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ</p> <p><u>ตำรา</u></p> <p>เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity <u>แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง</u></p> <p>ณรุทธ์ สุทนต์. 2555. ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.</p>

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะ เปียโนระดับขั้นต้น	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ตำรา	แนวคิด/ทฤษฎี	แหล่งอ้างอิงที่มา *(ชื่อผู้แบบสอบถาม/ตอนที่) *(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์/ชื่อหนังสือ/ ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อรูปแบบ)
<p>3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>1) ผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้และรู้สึกสนุกกับการเรียนการสอน</p> <p>2) ผู้สอนมีการจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างเป็นขั้นตอน</p> <p>3) ผู้สอนมีการความท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากฝึกซ้อมเพิ่มขึ้น</p> <p>4) ผู้สอนต้องมีการวางแผนการฝึกซ้อมที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เพื่อประหยัดเวลาในการซ้อมและต่อบทเพลงใหม่ ซึ่งเป็นหนึ่งวิธีที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการฝึกซ้อม</p> <p>5) วิธีสอนของเนื้อหาสาระในเรื่องการพัฒนาทางด้านเทคนิค การพัฒนาความเป็นดนตรี การพัฒนาด้านการแสดงออก และทักษะดนตรี</p>	✓	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถาม</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p><u>แบบสัมภาษณ์</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p><u>ตำรา</u> เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity <u>แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง</u> บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2553. <i>การพัฒนาหลักสูตร(Curriculum Development)</i>. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิจัย วงษ์ใหญ่. 2537. <i>กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ</i>. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์ วิชญ์ศักดิ์ ปัทมพงศ์. 2554. <i>การศึกษาเกี่ยวกับการสอนเปียโน ป๊อบที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน</i>. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.</p>

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะ เปียโนระดับขั้นต้น	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ตำรา	แนวคิด/ทฤษฎี	แหล่งอ้างอิงที่มา *(ชื่อผู้แบบสอบถาม/ตอนที่) *(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์/ชื่อหนังสือ/ ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อรูปแบบ)
<p>4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</p> <p>1) ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาความรู้และทักษะที่นักเรียนควรได้รับ</p> <p>2) ควรเป็นสื่อที่มีเนื้อหาสาระ มีความน่าสนใจ เหมาะแก่นักเรียนแต่ละคน มีการคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนเลือกใช้สื่อ</p> <p>3) สื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนในปัจจุบันเลือกใช้ ได้แก่ คลิปวิดีโอต่างๆ ใน Youtube หรือเกมส์เกี่ยวกับตัวโน้ตใน Ipad หรือ Chord Chart เพลงสมัยนิยมต่างๆ จาก Internet เป็นต้น</p> <p>4) สื่อการสอนที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนคือความรู้และการสาธิตของผู้สอนที่ถูกต้องและถูกเวลา</p>	✓	✓		✓	<p><u>แบบสอบถาม</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน</p> <p><u>แบบสัมภาษณ์</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการเลือกใช้สื่อแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง</p> <p>กิตานันท์ มลิทอง. 2540. <i>เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย</i>. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.</p> <p>จ่าง บัวศรี. 2543. <i>ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา</i>. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.</p>

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและ ดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะ เปียโนระดับขั้นต้น	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ตำรา	แนวคิด/ทฤษฎี	แหล่งอ้างอิงที่มา *(ชื่อผู้แบบสอบถาม/ตอนที่) *(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์/ชื่อหนังสือ/ ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อรูปแบบ)
<p>5. ด้านการวัดและประเมินผล</p> <p>1) การวัดและประเมินผลที่ผู้สอน จัดสรรมาต้องสอดคล้องกับหลักการ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละ บุคคล รวมถึงสถานการณ์ ณ ขณะนั้น</p> <p>2) การวัดประเมินผลที่ใช้ควรมีทั้ง การวัดประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างการเรียนการสอน และ หลังจากการเรียนการสอน และมี การวัดและประเมินผลหลังจากจบ หลักสูตร</p> <p>3) วิธีการวัดและประเมินผลของ เนื้อหาสาระในเรื่องการพัฒนา ทางด้านเทคนิค การพัฒนาความ เป็นดนตรี การพัฒนาด้านการ แสดงออก และทักษะดนตรี</p>	✓	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถาม</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการวัดและ ประเมินผล</p> <p><u>แบบสัมภาษณ์</u> ตอนที่ 2.2 หลักในการวัดและ ประเมินผล</p> <p><u>ตำรา</u> เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะ ปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัย นิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity <u>แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง</u> บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2553. <i>การพัฒนา หลักสูตร (Curriculum Development)</i>. พิมพ์ครั้งที่ 2.: กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.</p>

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น

คำชี้แจง

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับชั้นต้น มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้สอนเปียโน ตระหนักว่า ในความเป็นจริงดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมนั้นในแง่ของการบรรเลงเปียโน ไม่ได้เป็นเรื่องที่แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิง และหากผู้สอนสามารถชี้ให้เห็นความสำคัญของดนตรีทั้งประเภทและถ่ายทอดวิธีการบรรเลงให้แก่ผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการบรรเลงเปียโนไม่ว่าประเภทใดก็ตามได้ดีขึ้น โดยผู้เรียนจะได้รับความรู้อย่างครบถ้วนทั้งในด้านองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรี และทักษะการปฏิบัติเปียโนที่มีใช้เพียงการเล่น แต่เป็นทักษะเสริมด้านอื่น ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการบรรเลงของผู้เรียน อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉบับพล้น ทักษะการฟัง ทักษะการค้นสด ทักษะแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางนี้จะเป็นหนึ่งในเลือกที่จะช่วยผลิตนักเปียโนรุ่นใหม่ที่มีความเป็นนักดนตรี เห็นคุณค่าของดนตรีทุกประเภท และสามารถมอบความความบันเทิงให้แก่ตัวผู้บรรเลงและผู้ฟังเพิ่มมากขึ้น

ในการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับชั้นต้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ตัวแปรสำคัญ คือผู้สอนต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยผู้สอนหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาตนเองให้สามารถบรรเลงและสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้นั้น ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ด้านนี้ ได้แก่

- 1) ผู้สอนต้องมีใจที่มุ่งมั่นในการฝึกซ้อมและเรียนรู้สิ่งใหม่เป็นประจำ อาจมีการเรียนเพิ่มเติมอย่างจริงจัง สอบถามผู้รู้ และฝึกฝนด้วยตนเอง
- 2) ผู้สอนควรเป็นทั้งนักดนตรีและครูสอนดนตรี เนื่องจากการสอนเพียงอย่างเดียวนั้น อาจทำให้ผู้สอนขาดความเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติจริง และการที่ผู้สอนสามารถทำได้ทั้งสองด้าน จะช่วยให้มีความรอบรู้และรอบด้านมากยิ่งขึ้น
- 3) ผู้สอนควรฟังเพลงให้หลากหลายสไตล์ มิใช่เฉพาะสไตล์ดนตรีที่ตนเองบรรเลงหรือถนัดเท่านั้น รวมถึงผู้สอนควรมีการคลุกคลีกับดนตรีสมัยนิยม เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสไตล์สำเนียง ลักษณะเฉพาะและเทคนิคของดนตรีในสไตล์นั้นๆ ซึ่งช่วยให้สามารถบรรเลงและถ่ายทอดบทเพลงออกมาได้ดียิ่งขึ้น

รายละเอียดของแนวทางและวิธีการนำไปใช้

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

ในการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมนั้น ผู้เรียนสอนควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- 1) มุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมให้แก่ผู้เรียน
- 2) เชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
- 3) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

2. ด้านเนื้อหาสาระ

ในการกำหนดเนื้อหาสาระที่จำเป็นในการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นได้นั้น ผู้วิจัยนำองค์ความรู้ทางดนตรีมาจัดเรียงกลุ่มโดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโน โดยสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)

กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉบับพล้น (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping)

ผู้สอนจะต้องสอนเนื้อหาทั้ง 4 กลุ่มให้แก่ผู้เรียน โดยมีการเน้นความสำคัญที่แตกต่างกันตามประเภทของการบรรเลง แต่สองกลุ่มที่ทั้งด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมต่างใช้องค์ความรู้เดียวกันในการบรรเลงคือ กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค และกลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการ

แสดงออก โดยในการนำเนื้อหาสาระและทักษะทั้ง 4 กลุ่มด้านบนไปใช้สอนนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึง ศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล ความสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนและ สภาพจริงที่ผู้เรียนพบในสังคม ความจำเป็นและความมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนใน ช่วงเวลานั้น และ ที่สำคัญคือ ความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่ผู้สอนในการกำหนดเนื้อหาสาระ ในแต่ละกลุ่ม แต่ละหัวข้อ ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของเนื้อหาสาระจาก 4 กลุ่มด้านบน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ตารางแสดงรายละเอียดของเนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระ	ประเภทของดนตรี	
	เปียโนคลาสสิก	เปียโนสมัยนิยม
กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic)		
บันไดเสียง Arpeggios	ครอบคลุมทุกบันไดเสียง ทั้งเมเจอร์และไมเนอร์	
ขั้นคู่	ขั้นคู่ 2 nd , 3 rd , 6 th , 7 th Major, minor, ขั้นคู่ 4 th , 5 th perfect, 8 th Octave	
ทริแอด คอร์ด	ผู้เรียนสามารถทำ Broken chord ได้ทุกครบทุกคีย์ตามการฝึกไล่บันไดเสียง และเรียนรู้เกี่ยวกับคอร์ดเมเจอร์ ไมเนอร์ Root position, Inversion ต่างในคอร์ด Broken Chord และ Seventh Chord ต่างๆ อาจเป็นเพียง Major7 และ Dominant7	
ทางเดินคอร์ด	ผู้เรียนควรฝึกควบคู่กับการไล่บันไดเสียง และฝึกทุกคีย์เช่นเดียวกับการไล่บันไดเสียง เช่น ทางเดินคอร์ด ii, V, I หรือ IV, V, I เป็นต้น	
กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality)		
ประวัติของบทเพลง	ควรทราบอย่างลึกซึ้ง โดยบทเพลงที่ให้ผู้เรียนบรรเลง ครอบคลุมตั้งแต่ยุคบาโรก คลาสสิก โรแมนติก และยุคศตวรรษที่ 20 และในทางเปียโนสมัยนิยม ผู้เรียนควรทราบถึงประวัติของบทเพลงที่ตนเองบรรเลงว่าจัดอยู่ในช่วงพัฒนาการของวงการดนตรีสมัยนิยม เพื่อให้สามารถถ่ายทอดทางดนตรีและเข้าถึงอารมณ์ของบทเพลงนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น แต่มีค่อนเน้นเท่ากับด้านดนตรีคลาสสิก	
สไตล์ของบทเพลง	ขึ้นอยู่กับยุคสมัยของบทเพลง	ควรให้ผู้เรียนรู้จักสไตล์เพลงสมัยนิยมที่หลากหลาย แต่ในการปฏิบัติ อาจเริ่มจาก 3 สไตล์หลักดังต่อไปนี้ ก่อน ได้แก่ สไตล์จังหวะ 8-beats สไตล์บัลลาด และ สไตล์จังหวะ 16-beats
จังหวะ	ผู้เรียนควรรู้จักในเรื่องของค่าตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 3/4, 4/4, 2/4 (เพลงสมัยนิยมส่วนใหญ่มีอยู่ในรูปแบบจังหวะ 4/4)	

รูปแบบของเพลง	รูปแบบของเพลงมีความซับซ้อนตามยุคสมัยยุคสมัย รูปแบบของเพลงที่โดดเด่นที่ผู้เรียนควรรู้จัก ได้แก่ Sonata Form	รูปแบบของ AABA เป็นรูปแบบของเพลงที่พบมากที่สุดในบทเพลงสมัยนิยม
กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression)		
การออกเสียง (Articulation)	Accent, Staccato, Slur, Legato แต่อาจขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสไตล์ของเพลง	
ความดังเบา (Dynamics)	ให้ความสำคัญกับเรื่องของสีสันของเสียงเช่นเดียวกัน โดยพิจารณาในเรื่องระดับของเสียง ความดังเบาของเสียง ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกถึงความแตกต่างของเสียงตั้งแต่ระดับเบาถึงดังได้	
กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill)		
การอ่านฉับพลัน (Sight reading)	เน้นการอ่านฉับพลันผ่านสัญลักษณ์ : ตัวโน้ต ความซับซ้อนไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟลต	เน้นการอ่านฉับพลันผ่านสัญลักษณ์ : ชื่อคอร์ด/เลขโรมัน ในบันไดเสียงพื้นฐาน ไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟลต
การฟัง (Aural)	<ul style="list-style-type: none"> -เน้นการฟังในเชิงวิเคราะห์ โดยบอกถึงชั้นคู่เสียงหรือคอร์ดที่ได้ยิน -เครื่องหมายกำหนดจังหวะที่ใช้ พร้อมทำเคลื่อนไหวร่างกายประกอบ -เน้นการฟังเพื่อตีความบทเพลง เช่น ฟังว่าบทเพลงนั้นมีการตีความว่าอย่างไร -เน้นการฟังเพื่อศึกษาโครงสร้างทางดนตรี ทั้งคอร์ดและทำนองหลัก แล้วบรรเลงตามเสียงที่ได้ยิน จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง -เน้นการฟังเพลงที่หลากหลายสไตล์ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนซึมซับถึงสำเนียงของบทเพลงในสไตล์ต่างๆ 	
การต้นสด (Improvisation)	ถือเป็นหนึ่งในจุดเด่นของดนตรีสมัยนิยม อาจอยู่ในรูปของการเติมท่วงทำนองเพียง 8 ห้องในบทเพลง ในบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ ไม่เกิน 3 ชาร์ป 3 แฟลต ตามสไตล์เพลงที่หลากหลาย	
การแกะเพลง (Transcript)	เพลงที่ผู้เรียนคุ้นหู ควรอยู่ในบันไดเสียงบันไดเสียงพื้นฐาน ไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟลต ความยาวไม่เกิน 12 ห้อง	
การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping)	<ul style="list-style-type: none"> -ฝึกให้ผู้เรียนการบรรเลงผ่านการอ่านโน้ต แต่บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีอื่น -ฝึกให้ผู้เรียนบรรเลงประกอบผ่านการอ่านชื่อคอร์ดฉับพลันหรือใช้การฟังทางเดินคอร์ด -ฝึกให้ผู้เรียนบรรเลงร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การบรรเลงทั้งสองแบบข้างต้น 	

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในภาพรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้และรู้สึกสนุกกับการเรียนการสอน อาจเริ่มจากเพลงสมัยนิยมที่ลักษณะการเล่นประกอบที่มีความคล้ายคลึงกับทางคลาสสิก เช่น บทเพลงเปียโนบรรเลงของ Yiruma นักเปียโนสัญชาติเกาหลีใต้ เป็นต้น ผู้สอนมีการจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างเป็นขั้นตอน ผู้สอนมีการทบทวนความสามารถของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การส่งนักเรียนเข้าสอบวัดระดับมาตรฐานตามสถาบันดนตรีต่างๆ การจัดคอนเสิร์ต หรือส่งนักเรียนเข้าแข่งเปียโน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากฝึกซ้อมเพิ่มขึ้น ที่สำคัญคือ ผู้สอนต้องมีการวางแผนการฝึกซ้อมที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เพื่อประหยัดเวลาในการซ้อมและต่อบทเพลงใหม่ ซึ่งเป็นหนึ่งวิธีที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการฝึกซ้อม

และในเชิงรายละเอียดในเนื้อหาแต่ละกลุ่ม แต่ละหัวข้อนั้น มีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ผู้วิจัยรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้สอนในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนควรได้ ดังนี้

แนวทางวิธีสอนของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic)
ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ได้แก่

1) ผู้สอนควรเชื่อมโยงการสอนระหว่างทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ อธิบายถึงที่ของการปฏิบัติ

2) ใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูถึงสิ่งที่ถูกต้อง แต่จะปล่อยให้ผู้เรียนได้พยายามด้วยตนเองก่อน หากผู้เรียนไม่สามารถทำได้ ผู้สอนจึงจะสาธิตให้ดูถึงสิ่งที่ถูกต้อง

3) ให้ผู้เรียนฝึกฝนแบบฝึกหัดเดิมๆ ซ้ำไปซ้ำมาจนเกิดความชำนาญ

แนวทางวิธีสอนของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality)
ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง ได้แก่

1) เน้นในเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ เช่น การปรบมือผู้สอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านดนตรี

2) ผู้สอนอาจมีการสาธิตให้และวิจารณ์ให้แก่ผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

แนวทางวิธีสอนของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression)
ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ได้แก่

1) ใช้วิธีสอนโดยการสาธิต วิจารณ์ และการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก เนื่องจากในการสอนเรื่องการแสดงออกนั้น เป็นการพัฒนาในด้านความเข้าใจและสร้างให้ผู้เรียนเห็นถึงแบบอย่างของการบรรเลงที่ถูกต้อง

2) หนึ่งในกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้ดียิ่งขึ้น คือการเคลื่อนไหว ประกอบจังหวะและมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลง

แนวทางวิธีสอนของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉับพลัน (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) การอ่านฉับพลัน (Sight reading) ใช้วิธีการสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ การสาธิตและการวิจารณ์

2) การฟัง (Aural) ใช้วิธีการสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ การให้ผู้เรียนบรรเลงแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ การสาธิต และการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ

3) การด้นสด (Improvisation) ใช้วิธีการสอนโดยการสาธิต การวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎี อาจเป็นการให้ผู้สอนและผู้เรียนบรรเลงโต้ตอบกันในลักษณะของท่อนเพลงสั้นๆ ไม่เกิน 8 ห้อง คล้ายกับการเล่นเกม-ตอบ

4) การแกะเพลง (Transcript) ควรเริ่มจากการแกะทำนองเพลงนั้นๆ ก่อน หลังจากได้ทำนองเพลงแล้ว ควรพยายามหาว่าเพลงนั้นอยู่ในบันไดเสียงเมเจอร์หรือไมเนอร์ และหาโน้ตตัวเบส เครื่องหมายกำหนดจังหวะ และพยายามบรรเลงตามให้ได้ โดยเริ่มจากการทำให้ได้ตั้งต้นฉบับก่อน

5) การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) ใช้วิธีการสอนโดยการวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ โดยสามารถกระทำได้ใน 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงโน้ตเบส และมือขวาคอร์ดในรูปแบบของ Root position และหากผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญจนสามารถเปลี่ยนคอร์ดและเบสได้ตรงตามจังหวะของเพลงแล้ว สามารถพัฒนาไปในรูปแบบถัดไปได้ คือ การบรรเลงในลักษณะของบัลลาด โดยมือซ้ายบรรเลงคอร์ดในลักษณะโน้ตตัวที่ 1, 5, 10 และมือขวาบรรเลงเป็นคอร์ดในรูปแบบ Root position เช่นเดิม

4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาความรู้และทักษะที่นักเรียนควรได้รับ ควรเป็นสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่มีความน่าสนใจ เหมาะแก่นักเรียนแต่ละคน มีการคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนเลือกใช้สื่อ สื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนในปัจจุบันเลือกใช้ ได้แก่ คลิปวิดีโอต่างๆ ในยูทูป หรือเกมส์เกี่ยวกับตัวโน้ตใน Ipad หรือ ตารางคอร์ด

เพลงสมัยนิยมต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่สื่อการสอนที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียน คือความรู้และการสาธิตของผู้สอนที่ถูกต้องและถูกเวลา เนื่องจากผู้เรียนในระดับขั้นต้นจะเป็นอยู่ในขั้นของการเลียนแบบและกระทำตาม ดังนั้น การได้รับคำแนะนำและตัวอย่างที่ถูกต้องถือเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้เรียนในระดับขั้นต้น โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและวิธีการสอน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 แสดงแนวทางการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระ	สื่อการเรียนการสอน
กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic)	
บันไดเสียง Arpeggios ขั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด ทางเดินคอร์ด	ความรู้จากผู้สอน หนังสือ Scale and Arpeggios ของหลักรัฐ Alfred หนังสือ Hanon และหนังสือ Czerny
กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality)	
ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง	ความรู้จากผู้สอน หนังสือบทเพลงในหลากหลายยุคเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ในเรื่องประวัติของเพลงและสไตล์เพลง แบบฝึกหัดฝึกปรือมือต่างๆ Chord Chart จากบทเพลงต่างๆ ใน Internet
กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression)	
การออกเสียง (Articulation)	ความรู้จากผู้สอน หนังสือฝึกเทคนิคทางการบรรเลงต่างๆ บทเพลง คลิป วิดีโอในยูทูป ซีดีต้นฉบับของบทเพลงนั้นๆ
ความดังเบา (Dynamics)	
กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill)	
การอ่านฉบับพลัน (Sight reading)	ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หนังสือ Four Star เพื่อการฝึกการอ่านโน้ตฉบับพลัน หนังสือเกี่ยวกับการฝึกร้อง Solfage เพื่อช่วยในเรื่องการอ่านโน้ตฉบับพลัน และจังหวะ Chord Chart เพลงสมัยนิยมจาก Internet และบทเพลงที่มี ความง่ายกว่าความสามารถจริงของผู้เรียนประมาณ 2 ระดับ
การฟัง (Aural)	ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ซีดีเกี่ยวกับการฝึกฝนเพื่อสอบวัดระดับมาตรฐาน ทักษะปฏิบัติเปียโนของสถาบันต่างๆ หนังสือเกี่ยวกับการฝึกร้อง Solfage เพื่อช่วยในเรื่องการอ่านโน้ตฉบับพลันและจังหวะ และคลิปวิดีโอต่างๆ ใน Youtube
การด้นสด (Improvisation)	ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ คลิปวิดีโอในยูทูป เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นการแสดง และฟังสไตล์ของบทเพลง หนังสือสำหรับการฝึกด้นสดเบื้องต้น และการเข้า

	ร่วมชมคอนเสิร์ต
การแกะเพลง (Transcript)	ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และบทเพลงต้นแบบ
การบรรเลงประกอบ ร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/ Comping)	ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ บทเพลงต้นแบบ และตารางคอร์ดจากอินเทอร์เน็ต

5. ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ผู้สอนจัดสรรมาต้องสอดคล้องกับหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์และความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล รวมถึงสถานการณ์ ณ ขณะนั้น ตัวอย่างของรูปแบบในการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกตจากพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ การสอบถามความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน การแสดงออกในด้านความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงผ่านบทเพลง และความสามารถในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น การวัดประเมินผลที่ใช้ทั้งการวัดประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังจากการเรียนการสอน และมีการวัดและประเมินผลหลังจากจบหลักสูตร โดยการส่งนักเรียนสอบวัดระดับมาตรฐานและการให้นักเรียนบรรเลงคอนเสิร์ต โดยเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลสำหรับเนื้อหาสาระใน 3 กลุ่มแรก อันได้แก่ การพัฒนาทางด้านเทคนิค การพัฒนาความเป็นดนตรี และการพัฒนาด้านการแสดงออก ใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินเดียวกับหลักเกณฑ์ในการประเมินผลด้านทักษะการบรรเลงทั้งในด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการบรรเลงได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติ ความสามารถในการบรรเลงได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย และความสามารถในการตีความและการสื่อสาร โดยสามารถแสดงรายละเอียดของแนวทางในการวัดประเมินผลให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละกลุ่มได้ ดังนี้

แนวทางวิธีวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ขึ้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ได้แก่

- 1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติหรือไม่
- 2) ใช้วิธีการสอบถามถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีกับผู้เรียนเสมอก่อนบรรเลง
- 3) ใช้วิธีการทดสอบว่าเมื่อผู้เรียนเห็นคอร์ดนั้นๆ สามารถบรรเลงได้ทันทีหรือไม่

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง ได้แก่

1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถตีความและสื่อสารบทเพลงในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการได้หรือไม่ และผู้เรียนสามารถบรรเลงจังหวะ เช่น การเน้น หนัก-เบา ได้ถูกต้องตามสไตล์ของบทเพลงนั้นๆ หรือไม่หากผู้เรียนพบบทเพลงใหม่ ที่มีรูปแบบของเพลง รูปแบบจังหวะ และสไตล์เพลงตามประสบการณ์เดิม ผู้เรียนสามารถบรรเลงด้วยตนเองได้หรือไม่

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ได้แก่

1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงในเรื่องของการออกเสียง (Articulation) ได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลายหรือไม่

2) ใช้วิธีสอบถามว่าชื่อของการออกเสียง (Articulation) ต่างๆ นั้นมีชื่ออะไรบ้าง หมายความว่าอย่างไร และให้บรรเลงให้ดู ในเรื่องของความดัง - เบา

3) ใช้วิธีการสังเกตถึงคุณภาพของเสียงที่ผู้เรียนบรรเลงออกมาเป็นหลัก พร้อมทั้งถามความเข้าใจว่า เหตุใดจึงเลือกใช้ให้ความดัง - เบาในการบรรเลงนั้นๆ

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉับพลัน (Sight reading) การฟัง (Aural) การต้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) การอ่านฉับพลัน (Sight reading) ใช้วิธีการสังเกตระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการอ่านและการบรรเลง ว่ามีความต่อเนื่องในการบรรเลงหรือไม่ สามารถบรรเลงได้เป็นบทเพลงอย่างไม่ติดขัดหรือไม่ สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้หรือไม่ เปลี่ยนคอร์ดได้ทันตามจังหวะของเพลงหรือไม่

2) การฟัง (Aural) ใช้วิธีสังเกตว่าผู้เรียนสามารถฟังโน้ต ฟังคอร์ด และฟังโครงสร้างของบทเพลงได้ถูกต้องหรือไม่

3) การต้นสด (Improvisation) ใช้วิธีการสังเกตระยะเวลาและการตอบสนองของผู้เรียนในการทำ Answer-Question ของผู้เรียนในการสร้างสรรค์

4) การแกะเพลง (Transcript) ใช้วิธีการฟังว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้เหมือนกับต้นฉบับได้มากน้อยเพียงใด และมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงหรือไม่

5) การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) ใช้วิธีการว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบได้ตรงตามจังหวะของบทเพลงหรือไม่ และหากต้องไปเล่นร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนรู้หน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ตนเองเล่นหรือไม่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัย เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนระดับชั้นต้น มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับชั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย หลังจากนั้น ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับชั้นต้นของหลักสูตร Trinity 2) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 3 - 5 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 23 ท่าน 3) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมจำนวน 5 คน 4) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม รวมถึงศิลปินทางด้านเปียโนสมัยนิยม จำนวน 9 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการสอน

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนจริงและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน โดยแบ่งตามประเภทของข้อมูล กล่าวคือ ข้อมูลปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบ และสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย หลังจากนั้น สังเคราะห์ข้อมูลและสร้างเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 5 ประเด็นหลักคือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยนำแนวทางให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมก่อน และสุดท้าย ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผล และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity 2) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 23 ท่าน 3) อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน 4) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน 5) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน 6) ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นของหลักสูตร Trinity London

เอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมมีจัดทำหลักสูตรที่ครอบคลุมทักษะดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะในการบรรเลง การอ่านฉับพลัน การฟัง การตัดสินใจ ความรู้ทางดนตรี การแกะเพลง การบรรเลงประกอบผู้อื่น รวมถึงในหนังสือบทเพลงสอบ มักมีซีดีบทเพลงต้นฉบับให้ผู้เรียนได้ฟังสำหรับการสอบเปียโนทางด้านคลาสสิก และซีดีดนตรีประกอบ (Backing Track) เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจสอบในด้านเปียโนสมัยนิยมสามารถฝึกซ้อมได้ตรงตามเกณฑ์

2. ผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 3 ปีเป็นอย่างน้อย จำนวน 23 ท่าน ในเขตกรุงเทพมหานคร

อาจารย์สอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือในระดับปริญญาโท อาจารย์ส่วนใหญ่เปิดสอนที่บ้านควบคู่กับการสอนที่โรงเรียนนอกระบบ 15(2) โดยโรงเรียนนอกระบบ 15 (2) ที่อาจารย์ทำงานมากที่สุดสองอันดับแรกคือ โรงเรียนดนตรีเคพีเอ็นและโรงเรียนดนตรีสยามกลการ

3. อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน

อาจารย์สอนเปียโนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการแสดงเปียโนคลาสสิกและมีประกาศนียบัตรในการสอบวัดระดับทางด้านเปียโนคลาสสิกจากสถาบัน Trinity London รวมถึงมีอาจารย์ท่านหนึ่งกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางด้านดนตรี

4. อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาการแสดงดนตรีคลาสสิก และจบการศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาดนตรี อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่ต่ำกว่า 15 ปี และปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษทางด้านเปียโนในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย

5. อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก จำนวน 3 ท่าน

อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาการแสดงดนตรีคลาสสิกทั้งสิ้น แต่ละท่านมีความโดดเด่นทางสถานภาพที่น่าสนใจ คือได้รับทุนศึกษาต่อด้านการแสดงดนตรีคลาสสิก ณ ประเทศรัสเซีย, เป็นอาจารย์ใหญ่ประจำสถาบัน Trinity London ของประเทศไทยและจบการศึกษาทางด้านการแสดงดนตรีคลาสสิกตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

6. ศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน

ศิลปินส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านดนตรี โดยทุกท่านประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับดนตรี ได้แก่ ศิลปิน นักดนตรีอิสระ นักแต่งเพลง ชูรกิจส่วนตัว เปิดสอนดนตรีที่บ้าน

ตอนที่ 2 สภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประเด็นในการพิจารณาสภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยข้อมูลที่ได้มาจากการแจกแบบสอบถาม จากผู้สอนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 23 คน สัมภาษณ์ และการสังเกตการสอนผู้สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี และสามารถสอนได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 ท่าน

โดยประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอ ประกอบด้วย 5 ด้านหลัก อันได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

ในสภาพการเรียนรู้การสอนจริง ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ในด้านการมุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโนที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และลำดับสุดท้ายคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิก และการกำหนดวัตถุประสงค์อื่นๆ นอกเหนือจากหลักการข้างต้นที่ผู้สอนกล่าวเพิ่มเติม ได้แก่ การมุ่งสอนให้เด็กสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยทางดนตรีได้ รวมถึงการสอน

เพื่อให้เด็กสามารถสอบการวัดระดับมาตรฐานทักษะปฏิบัติทางเปียโนคลาสสิก ซึ่งผู้สอนให้ข้อมูลว่า ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ต้องมุ่งตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นหลัก และผู้สอน มักมีการปรับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

2) ด้านเนื้อหาสาระ

สภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระในเชิงหลักการ พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญและได้มีการนำบทเพลงสมัยนิยมมาใช้ในการเรียน การสอนจริง ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเป็นสมัยนิยม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้สอนเพิ่มเติมในประเด็นของเปรียบเทียบว่าผู้สอนเห็นว่าการให้ความสำคัญเนื้อหาสาระเพื่อดำเนินการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในสภาพจริง ในด้านองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรี ประเด็นที่การบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมต่างให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน ได้แก่ เรื่องจังหวะ เสียง บันไดเสียง และสไตล์เพลง และประเด็นที่การบรรเลงเปียโนสมัยนิยมให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ เรื่องทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ในทางกลับกัน ประเด็นที่การบรรเลงเปียโนคลาสสิกให้ความสำคัญมากกว่าการบรรเลงเปียโนสมัยนิยม คือ เรื่องประวัติของบทเพลง ส่วนในด้านทักษะปฏิบัติ ประเด็นที่ผู้สอนให้ความสำคัญมากที่สุดไปในทิศทางเดียวกันทั้งการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ ด้านการอ่านฉับพลันและการฟัง และประเด็นที่ผู้สอนเห็นว่าการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมให้ความสำคัญมากกว่าเปียโนคลาสสิก คือ ทักษะการดันสัดและการแกะเพลง

3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอนส่วนใหญ่มักมีการเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนมากที่สุด รวมถึงมุ่งคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพจริงคือ การแนะนำวิธีการซ้อม พร้อมทั้งมีการวางแผนการซ้อมให้แก่ผู้เรียนเป็นระยะ ตามความลักษณะนิสัยของผู้เรียน พร้อมทั้งต้องมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเป็นครั้งคราว

นอกจากการทราบถึงหลักการในการจัดการเรียนการสอน การทราบถึงวิธีการสอนที่ประยุกต์กับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โดยลักษณะของวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้มากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ การสอนโดยการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและการสาธิต เนื่องจากการได้เห็นแบบอย่างที่ถูกต้องสำหรับผู้เรียนในระดับ

ขั้นต้น ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนโดยเป็นไปตามความเหมาะสมกับผู้เรียน

4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้สอนส่วนใหญ่คำนึงถึง ประเด็นในการเลือกใช้สื่อที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัยและสามารถจัดหาได้ง่ายและเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายมากที่สุด ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การนำเสนอความรู้ที่น่าสนใจของผู้สอน ในการใช้สื่อการเรียนการสอน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งหนังสือ คลิปวิดีโอจากยูทูป ตารางคอร์สจากอินเทอร์เน็ต และในการเรียนการสอนเปียโนสมัยนิยม ยังไม่พบการใช้หนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอนบทเพลงสมัยนิยมเป็นระบบดังเช่นการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิก พบเพียงการใช้ตารางคอร์สบทเพลงสมัยนิยมจากอินเทอร์เน็ตและความรู้ส่วนบุคคลของผู้สอนเท่านั้น

5) ด้านการวัดและประเมินผล

ผู้สอนส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักการในการวัดและประเมินผล กล่าวคือ ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่นักเรียนจะได้รับ และการวัดและประเมินผลในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยมด้วย มิได้มุ่งแต่ดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียว

ตอนที่ 3 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

ตอนที่ 3.1 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและศิลปินในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม สำหรับนักเรียนเปียโนในระดับขั้นต้น ได้ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม

2. มุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีกับทักษะปฏิบัติเปียโน

3. มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะถึงหลักการสำคัญอีกหนึ่งประการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคือ การมุ่งให้ผู้เรียนฟังเพลงหลากหลายประเภทเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมในการซึมซับถึงสำเนียงของเพลง ซึ่งในหลักการในข้อนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์

ข้อที่ 1 คือ เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางดนตรีที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยม โดยผู้วิจัยจะเพิ่มเติมประเด็นนี้ในทักษะด้านการฟังและสไตล์ของบทเพลง

2) ด้านเนื้อหาสาระ

กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนคลาสสิก ที่มีประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิก มีคุณวุฒิและเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีของประเทศไทย และกลุ่มของศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม ครอบคลุมถึงดนตรีแจ๊ส ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่า ไม่จะเป็นการเรียนการสอนเปียโนในด้านใด ต้องพัฒนาในเรื่องของจังหวะ เสียง บันไดเสียงและสไตล์เพลงทั้งสิ้น แต่สำหรับในเรื่องของประวัติเพลงนั้น ในทางเปียโนคลาสสิกจะให้ความสำคัญมากกว่า และในเรื่องของทรีแอต คอร์ด และทางเดินคอร์ด ในทางเปียโนสมัยนิยมสมัยนิยมจะให้ความสำคัญมากกว่า ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับการสภาพการเรียนการสอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์กลุ่มของอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม

และในการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะในการบรรเลงเปียโนสมัยนิยมนั้น ผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย สามารถจัดกลุ่มของเนื้อหาในด้านพื้นฐานความรู้ทางดนตรีและองค์ประกอบดนตรี โดยแยกตามจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทักษะปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ได้แก่ เนื้อหาสาระในเรื่อง บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทรีแอต คอร์ดและทางเดินคอร์ด

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ได้แก่ เนื้อหาสาระในเรื่อง ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ และรูปแบบของเพลง

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ได้แก่ เนื้อหาสาระการออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)

กลุ่มที่ 4 ยังคงเป็นกลุ่มของทักษะปฏิบัติเปียโน (Skills) เช่นเดิม อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะการค้นสด ทักษะการแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

และในการนำเนื้อหาสาระทั้ง 4 กลุ่มไปใช้ ควรต้องอยู่บนหลักการของสามเหลี่ยมด้านเท่าเพื่อให้เกิดความมีดนตรีให้แก่ผู้เรียนในที่สุด (Musicality) โดยด้านที่ 1 คือเทคนิค (พัฒนาเกี่ยวกับมือและนิ้ว) ด้านที่ 2 คือการฟัง (หู) ด้านที่ 3 คือการเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี (Brain) ซึ่งจุดที่เชื่อมโยงกันในด้านการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมคือ การเรียนเปียโนคลาสสิกในระดับ

ขั้นต้นจะพัฒนาผู้เรียนอย่างโดดเด่นในเรื่องของเทคนิคในการบรรเลงเปียโน และการฟัง ส่วนการเรียนเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างโดดเด่นในเรื่องของความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี และการฟัง ดังนั้น หากประยุกต์การสอนทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทั้งสามด้านได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน

3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำการสอนโดยการสาธิต วิจาร์ณ วิเคราะห์ และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็ก รวมทั้งเชื่อมโยงการสอนระหว่างทฤษฎีกับทักษะปฏิบัติ โดยการใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ควรใช้การเล่นแบบฝึกหัดซ้ำ เช่น การไล่บันไดเสียง ฝึกกดคอร์ด แบบฝึกนิ้ว (Hanon) โดยใช้ความจำ การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ เช่น การปรบมือ ตบเท้า โยกศีรษะเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับบทเพลง และเข้าใจถึงสัดส่วนของจังหวะ และที่สำคัญคือ ควรฝึกให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและบรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระ โดยใช้พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมี และด้านของการฝึกฝนทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศิลปิน กล่าวว่า หากจะสามารถบรรเลงเปียโนสมัยนิยมได้เป็นอย่างดี จนเกิดการพัฒนาศักยภาพการดนตรี จัดว่าไม่มีทางลัดสำหรับผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จ นอกจากการฝึกฝนซ้ำๆ โดยผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติและทำซ้ำ จนเกิดเป็นความชำนาญ แล้วจึงเริ่มนำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ส่วนในด้านการฝึกซ้อม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญในด้านการวางแผนการฝึกซ้อมแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก ต้องมีการวางแผนก่อนฝึกซ้อม ระหว่างการฝึกซ้อม และหลังจากการฝึกซ้อม

4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ทั้งจากการสังเกต สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้สอน และข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดีที่สุด คือ ผู้สอนและการสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง เพราะผู้เรียนจะเกิดการเลียนแบบและจดจำในสิ่งที่ถูกต้องในระดับขั้นต้น นอกจากนี้ สื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นอย่างมากคือ การดูภาพเคลื่อนไหวจากยูทูป (youtube) แต่ผู้สอนควรทำการชี้แนะและเลือกสื่อที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน หนึ่งในสื่อการสอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนเปียโนในระดับขั้นต้น คือ หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน สำหรับการเลือกหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ควรเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านเทคนิคการบรรเลง การฟัง และความเข้าใจทางทฤษฎี โดยในการเรียนการสอน ผู้สอนควรมีหนังสือสำหรับฝึกไล่บันไดเสียง คอร์ด และทางเดินคอร์ด หนังสือสำหรับการพัฒนาทักษะการหนังสือเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี หนังสือบทเพลงในแต่ละยุคที่เข้ากับความสามารถของผู้เรียน และหากเป็นไปได้ ควรเลือกหนังสือที่มีการเขียนชื่อคอร์ดด้านบนของแต่ละห้องเพลง

คล้ายกับเพลงสมัยนิยม เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมองเป็นคอร์คตั้งแต่ในระยะต้นของการเรียนเปียโน รวมถึงควรมีการจัดให้ผู้เรียนได้แสดงคอนเสิร์ตและชมคอนเสิร์ตด้วย เพื่อเป็นการฝึกตนเองในการเป็นผู้สื่อสารและผู้ชม ซึ่งการได้มีส่วนร่วมในคอนเสิร์ตนั้นก็ถือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีอีกชนิดหนึ่งเช่นกัน

5) ด้านการวัดและประเมินผล

ในการพัฒนาความรู้ทางดนตรีและทักษะดนตรีแต่ละด้านนั้น ต่างมีวิธีการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่เห็นได้ว่า วิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การสังเกตความรู้ ความเข้าใจ และการแสดงออกทางการบรรเลงของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสอบถามถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเล่นเสมอ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หมีใช่การบรรเลงจากความจำของกล้ามเนื้อเพียงอย่างเดียว ที่สำคัญคือ ไม่ว่าจะเป็นผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใด จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ผู้สอนมีการเคารพผู้เรียนเสมอ โดยมีการสังเกตและสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในแต่ละคนเป็นระยะๆ เพื่อปรับวิธีการสอนให้เหมาะกับผู้เรียนและให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเปียโน โดยได้รับความรู้ที่จำเป็นไปด้วย

ตอนที่ 3.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้สอนเปียโน ตระหนักว่า ในความเป็นจริงดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมนั้นในแง่มุมมองของการบรรเลงเปียโน ไม่ได้เป็นเรื่องที่แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิง และหากผู้สอนสามารถชี้ให้เห็นความสำคัญของดนตรีทั้งประเภทและถ่ายทอดวิธีการบรรเลงให้แก่ผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการบรรเลงเปียโนไม่ว่าประเภทใดก็ตามได้ดีขึ้น โดยผู้เรียนจะได้รับความรู้อย่างครบถ้วนทั้งในด้านองค์ความรู้พื้นฐานทางดนตรี และทักษะการปฏิบัติเปียโนที่มีใช่เพียงการเล่น แต่เป็นทักษะเสริมด้านอื่น ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการบรรเลงของผู้เรียน อันได้แก่ ทักษะการอ่านฉับพลัน ทักษะการฟัง ทักษะการดนตรีสด ทักษะแกะเพลง และทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

หลักการสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ผู้สอนควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน หลังจากนั้น ควรเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้น เข้ากับการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง และสุดท้ายคือ ต้องหมั่นปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงเปียโนด้วยตนเองทั้งในด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ซึ่งในระยะเวลาในการบ่มเพาะ

ให้ผู้เรียนก้าวไปถึงจุดหมายนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ด้วย อาทิเช่น ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ศักยภาพของผู้สอน ความต่อเนื่องในการเรียน เป็นต้น

2) ด้านเนื้อหาสาระ

ในการกำหนดเนื้อหาสาระนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงผู้เรียนแต่ละบุคคล ในด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ความสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนและสภาพจริงที่ผู้เรียนพบในสังคม ความจำเป็นและความมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในช่วงเวลานั้น และที่สำคัญคือ ความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยในการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมในระดับขั้นต้นได้นั้น ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ขั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)

กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉบับพล้น (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping)

โดยในการนำเนื้อหาสาระเหล่านี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถแยกสอนเป็นความรู้และทักษะแยกออกจากกันได้ ควรพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้และรู้สึกสนุกกับการเรียนการสอน อาจเริ่มจากเพลงสมัยนิยมที่ลักษณะการเล่นประกอบที่มีความคล้ายคลึงกับทางคลาสสิก ผู้สอนมีการจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างเป็นขั้นตอน ผู้สอนมีการท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การส่งนักเรียนเข้าสอบวัดระดับมาตรฐานตามสถาบันดนตรีต่างๆ การจัดคอนเสิร์ต หรือส่งนักเรียนเข้าแข่งเปียโน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากฝึกซ้อมเพิ่มขึ้น ที่สำคัญคือ ผู้สอนต้องมีการวางแผนการฝึกซ้อมที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เพื่อประหยัดเวลาในการซ้อมและต่อบทเพลงใหม่ ซึ่งเป็นหนึ่งวิธีที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการฝึกซ้อม

วิธีสอนที่ช่วยในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมนั้นมีหลายหลาย ได้แก่ การสอนโดยการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน เช่น การวิเคราะห์คอร์ต และรูปแบบของเพลง เป็นต้น การสอนโดยได้สาธิตถึงรูปแบบที่ถูกต้อง การสอนโดยการวิจารณ์โดยผู้สอน และฝึกให้ผู้เรียนวิจารณ์ให้คะแนนการเล่นของตนเอง การสอนโดยการเชื่อมโยงทฤษฎีกับปฏิบัติผ่านการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง การให้ผู้เรียนเล่นแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ ต้องเป็นการฝึกที่ถูกวิธีด้วย การสอนให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การสอนให้ผู้เรียนฝึกคิดสร้างสรรค์ทั้งด้านเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานของประสบการณ์เดิม ทั้งในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องประพฤติตนเหมือนคุณหมอที่ต้องรักษาให้คนไข้ให้ถูกต้องตามอาการที่เป็น ดังนั้น ผู้สอนต้องประเมินนักเรียนตลอดระยะเวลาในการสอน เพื่อเพิ่มเติมทักษะในด้านที่นักเรียนขาดให้ดีขึ้น

4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้พัฒนาความรู้และทักษะที่นักเรียนควรได้รับ ควรเป็นสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่มีความน่าสนใจ เหมาะแก่นักเรียนแต่ละคน มีการคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนเลือกใช้สื่อ สื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนในปัจจุบันเลือกใช้ ได้แก่ คลิปวิดีโอต่างๆ ในจากยูทูป หรือเกมส์เกี่ยวกับตัวโน้ตใน Ipad ตารางคอร์ต เพลงสมัยนิยมต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่สื่อการสอนที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียน คือความรู้และการสาธิตของผู้สอนที่ถูกต้องและถูกเวลา เนื่องจากผู้เรียนในระดับขั้นต้นจะเป็นอยู่ในขั้นของการเลียนแบบและกระทำตาม ดังนั้น การได้รับคำแนะนำและตัวอย่างที่ถูกต้องถือเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้เรียนในระดับขั้นต้น

5) ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ผู้สอนจัดสรรมาต้องสอดคล้องกับหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์และความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล รวมถึงสถานการณ์ ณ ขณะนั้น การวัดและประเมินผลสามารถทำได้หลายรูปแบบ การประเมินผล ได้แก่ การสังเกตจากพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ การสอบถามความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน การแสดงออกในด้านความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงผ่านบทเพลง และความสามารถในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง เป็นต้น การวัดประเมินผลที่ใช้มีทั้งการวัดประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังจากการเรียนการสอน และมีการวัดและประเมินผลหลังจากจบหลักสูตร โดยการส่งนักเรียนสอบวัดระดับมาตรฐานและการให้นักเรียนบรรเลงคอนเสิร์ต โดยเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลสำหรับเนื้อหาสาระใน 3 กลุ่มแรก อันได้แก่ การพัฒนาทางด้านเทคนิค การพัฒนาความเป็นดนตรี และการพัฒนาด้านการแสดงออก ใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินเดียวกับหลักเกณฑ์ในการประเมินผลด้านทักษะการบรรเลงทั้งในด้าน

เปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการบรรเลงได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติ ความสามารถในการบรรเลงได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย และความสามารถในการตีความและการสื่อสาร

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล เรื่องการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแนะนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น โดยเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพการเรียนรู้การสอนเปียโนในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศของกลุ่มผู้ตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่า

กลุ่มของอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 23 ท่าน อาจารย์สอนเปียโนส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 60.87 และเพศหญิง ร้อยละ 39.13

กลุ่มของอาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม จำนวน 5 คน พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 60% จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

กลุ่มของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเปียโนสมัยนิยม ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนและการแสดงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่าอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นเพศชาย

กลุ่มศิลปินผู้มีชื่อเสียงทางด้านเปียโนสมัยนิยม รวมถึงดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 ท่าน พบว่าศิลปินทั้ง 3 ท่านเป็นเพศชาย ซึ่งในประเด็นนี้ จะเห็นได้ว่า อาจารย์สอนเปียโนทั้งในกลุ่มของอาจารย์ผู้สอนเปียโนในเขตกรุงเทพมหานคร อาจารย์สอนเปียโนที่มีประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเปียโนสมัยนิยม และศิลปินทางด้านเปียโนสมัยนิยมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เพศชายและเพศหญิงอาจมีมิติทางความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจสะท้อนออกมาทางผลการวิจัยที่ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมักมีความกล้าในการแสดงออกทางความคิดและการกระทำมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายส่วนใหญ่สนับสนุนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้อย่างมาก เชื่อว่าสามารถเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน แต่สำหรับเพศหญิง ส่วนใหญ่ไม่มีความเห็นในด้านนี้มากเท่าเพศชาย ดังนั้น หากสามารถควบคุมปัจจัยเรื่องเพศของกลุ่มตัวอย่างได้ จะทำให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

จากการเก็บข้อมูล พบว่า ประเด็นน่าสนใจที่พบระหว่างการสังเกตการสอนคือ กลวิธีหรือเทคนิคในการสอนของผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญ แต่เนื่องจากระยะเวลาในการวิจัยมีจำกัด ทำให้จำนวนชั่วโมงในการสังเกตและจำนวนผู้ให้สังเกตนั้นยังมีไม่มากนัก ทำให้ประเด็นเกี่ยวกับเทคนิคการสอนยังไม่หลากหลายมากนัก หากในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการกำหนดจำนวนประชากรและจำนวนชั่วโมงในการสังเกตให้มากกว่านี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น และด้วยเหตุผลเกี่ยวกับระยะเวลาอันจำกัดเช่นเดียวกับข้างต้น การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์เปียโน เป็นเพียงหนึ่งกลุ่มที่สะท้อนการจัดการเรียนการสอนในกรุงเทพมหานครบางส่วนเท่านั้น มิได้เป็นตัวแทนของกรุงเทพมหานครทั้งหมด ดังนั้น หากมีจำนวนประชากรที่มากขึ้นจนสามารถครอบคลุมและเป็นตัวแทนของกรุงเทพมหานครทุกเขต จะช่วยให้งานวิจัยมีความละเอียดและน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

1. หากผู้สอนต้องการนำหลักการสำคัญในแนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ควรประยุกต์ใช้เนื้อหา และวิธีการสอนตามความเหมาะสมกับคุณลักษณะและความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล
2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น หากผู้สอนที่มีพื้นฐานความรู้ด้านดนตรี ในเรื่องจังหวะ บันไดเสียง ทริยแอด และคอร์ด รวมถึงสามารถปฏิบัติเปียโนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้ สามารถประยุกต์ใช้หลักการสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรประยุกต์ใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาต่อเป็นหลักสูตร แบบเรียน และนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนในระดับขั้นต้น รวมทั้ง
2. ควรมีการจัดทำแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมระดับขั้นกลางตอนปลายถึงสูง เนื่องจากผู้เรียนในระดับนี้ มีประสบการณ์และความชำนาญเพียงพอในการต่อยอดไปสู่การบรรเลงเปียโนแจ๊ส จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์. (2523). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- กมลลา ชิดช่าง. (2541). การเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรกนก สร้อยอินทร์. (2551). โครงการจัดตั้งโรงเรียนดนตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรงค์ พุกกะณานนท์. (2542). หลักการสอนเปียโน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- จำเนียร ศิลพานิช. (2538). หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- จุฑารัตน์ มณีวัลย์. (2551). การสอนโสตทักษะด้านทำนองในหลักสูตรเปียโน ระดับขั้นต้นของสำนักพิมพ์อัลเฟรด: การศึกษา โรงเรียนดนตรีปิ่นนคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรุทธ์ สุทนต์. (2555). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวัฒน์ ไชยดิษยพันธ์. (2551). การเรียบเรียงบทเพลงไทยสมัยนิยมสำหรับกีตาร์คลาสสิกระดับขั้นกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทรงวิรัตน์ สุดงาม. (2550). การศึกษาวิธีการคัดเลือกบทเพลงสมัยนิยมสอนเสริมหลักสูตรกีตาร์คลาสสิคของครูโรงเรียนดนตรีสยามกลการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทรรชนีย์ ปราบอักษร. (2542). การศึกษาโอกาสทางการตลาดของธุรกิจโรงเรียนดนตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะวิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยครุบุรี.
- ทีศนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อึ้ง บัวศรี. (2543). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- นัญญิกา สุนทรธผล. (2551). ชุดการสอนเทคนิคการออกเสียงของการบรรเลงเปียโน *Articulation : Legato, Staccato, Legato-Staccato* สำหรับนักเรียนอายุระหว่าง 7-11 ปี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญรัตน์ ศิริรัตนพันธ์. (2012). รุ่นใหม่กำลังโรยรา: พิพธิภัณฑ์ของดนตรีโมเดิร์นนิสม์ หรือนี้จะมีไ้ต้นแบบที่ควรเอาเยี่ยงอย่าง? ตอน 1. วารสารดนตรีรังสิต, 7(มกราคม - กรกฎาคม), 6 - 28.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร (*Curriculum Development*). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- มิตรารมณ์ อยู่สถาพร. (2539). การสร้างภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ผ่านบทเพลงไทยสมัยนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2539. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วไลพร คุโณทัย. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู.
- วิญญูศักดิ์ ปัทมพงศ์. (2554). การศึกษาเกี่ยวกับการสอนเปียโนป๊อบที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาเดอะมอลล์งามวงศ์วาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วีระชาติ เปรมานนท์. (2010). บทเพลงเพื่อพัฒนาศักยภาพสำหรับนักเปียโนไทย. วารสารดนตรีรังสิต, 5(กรกฎาคม - ธันวาคม), 5-6.
- ศิลป์ชัย กงตาล. (2540). การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีปฏิบัติในสถาบันราชภัฏ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันทรินิตี้แห่งประเทศไทย. Retrieved 20 ตุลาคม 2556, from <http://www.trinityexamsthailand.com>
- สถาบันสอนดนตรีเดอเมโลดี้. (2556). Retrieved 18 พฤศจิกายน 2556, from <http://www.demelody.com>
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชัย เลี่ยมทอง. (2012). หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด. วารสารดนตรีรังสิต, 7(มกราคม - กรกฎาคม), 29-39.
- อมรรัตน์ รัตนภาสุร. (2534). การนำเสนอภาพความเป็นชายในเพลงไทยสมัยนิยม: วิเคราะห์นักร้องชาย ยอดนิยมระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2533. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีเมียม เฮาส์.
- ภาษาอังกฤษ**
- ABRSM Thailand. Retrieved 2013, 20 September, from <http://www.abrsm.org/en/regions/south-east-asia/thailand>
- Appell, G., & Hemphill, D. (2006). *American Popular Music: A Multicultural History*. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Beatles Interview Database. (2013). Paul McCartney Interview: All My Loving 5/23/1968. Retrieved 19 September 2013, from <http://www.beatlesinterviews.org/db1968.0523.beatles.html>
- Berklee College of Music. (2013). What's the program like? Retrieved 2013, September 19, from <http://www.berklee.edu/admissions>

- Biamonte, N. (2011). *Pop-culture Pedagogy in the Music Classroom*. Lanham, Md: Scarecrow Press.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals*. New York: David McKay Co Inc.
- Davies, I. K. (1971). *The Management of Learning*. London: McGraw-Hill.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2009). *The Systematic Design of Instruction*: Pearson.
- Fitts, P. M. (1964). *Perceptual-motor skill learning*. In A. W. Melton (Ed.), *Categories of human learning*. London: Academic Press.
- Gagne, R. M., & Briggs, L. J. (1974). *Principles of Instructional Design*. New York: Rinehart and Winston, Inc.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York and London: Macmilan.
- Green, L. (2002). *How Popular Musicians Learn: A Way Ahead for Music Education*. England: Ashgate Publishing Limited.
- Harrison, M. (1998). *The Pop Piano Book*. USA: Hal Leonard Cooperation.
- Helander, S. (2013). Johann Pachelbel's Canon. Retrieved 2013, September 18, from <http://www.pachelbelcanon.com>
- Horvat, F. (2004). *Teach Yourself VISUALLY Piano*. Canada: Wiley Publishing Inc.
- Lamarche, P. (2007). *Popular Musics of the Non - Western World*. USA: Oxford University Press Inc.
- Lewis., M. B. (2012). Pedagogical Guidelines Based on Age and Achievement. Retrieved 20 October 2013, from http://www.marthabeth.com/pedagogical_guidelines.html
- Manuel, P. (1988). *Popular Music of The Non - Western World : An Introductory Survey*. New York: Oxford University Press Inc.
- Moore, A. (1993). *Rock, The Primary Text: Development a Musicology of Rock*. Buckingham: Open University Press Inc.
- Rodriguez, C. X. (2004). *Bridging the Gap Popular Music and Music Education*. USA: MENC.
- Shuker, R. (1998). *Key Concepts in Popular Music*. USA: Routledge.
- Shuker, R. (2008.). *Understanding Popular Music Culture*. USA: Routledge.
- Simpson, E. (1972). *The classification of educational objectives in the psychomotor domain: The psychomotor domain*. Washington, DC: Gryphon House.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago ,IL: The University of Chicago Press. .
- Uszler, M., Gordon, S., & Smith, S. M. (2000). *The Well-Tempered Keyboard Teacher*. USA: Thomson Learning.

Warner, T. (2003). *Pop Music - Technology and Creativity*. England: Ashgate Publishing Limited.

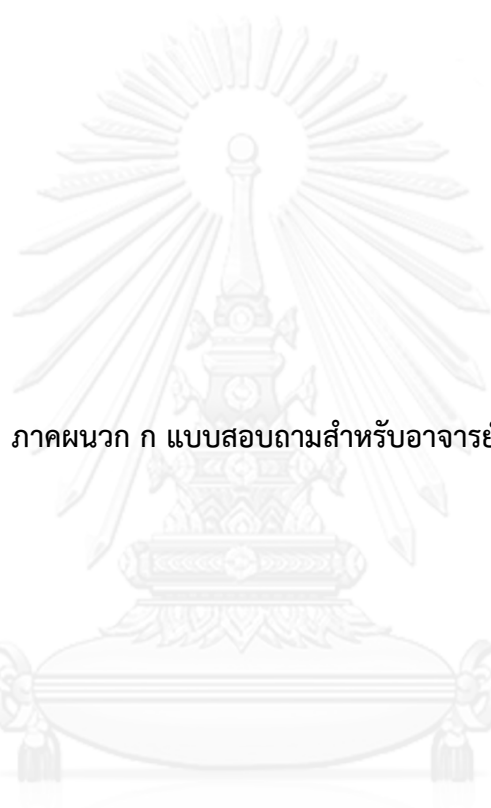
Wheeler, D. K. (1974). *Curriculum Process*. London: University of London Press Ltd.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับอาจารย์เป็ยโน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม
เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

.....
 แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยชุดคำถามประกอบด้วย 3 ส่วน

2.1 หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์

2.2 หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและการวัดประเมินผล

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ
 18-23 ปี 24-29 ปี 30-35 ปี
 36-40 ปี 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
4. ปัจจุบันสอนเปียโนที่.... บ้าน โรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำอธิบายประกอบการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมในระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานครและนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับขั้นต้น

ดนตรีสมัยนิยม หมายถึง ดนตรีที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนมากนักและพร้อมที่จะเข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่ม ซึ่งดนตรีสมัยนิยมนั้นมีมากมายหลายสไตล์ เช่น เพลงร็อกแอนด์โรล เพลงบลูส์ เพลงแจ๊ส เพลงป๊อป เพลงคันทรี่ โดยในงานวิจัย ผู้วิจัยเพียงศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนสมัย

นิยมตามเกณฑ์ของสถาบัน Trinity Pop & Rock ที่ผู้เรียนในระดับเปียโนขั้นต้น ระดับเกรด 1 - เกรด 3 ต้องสามารถปฏิบัติได้ โดยสไตล์ของดนตรีสมัยนิยมในงานวิจัย หมายถึง สไตล์เพลงป๊อป เพลงร็อก เพลงบัลลาด ซึ่งถือเป็นหนึ่งในสไตล์เพลงที่ผู้เรียนในระดับเกรด 1-3 ตามเกณฑ์ของสถาบัน Trinity Pop and Rock ต้องสามารถทำได้ รวมทั้งเป็นสไตล์เพลงที่ผู้เรียนสามารถได้ยินได้ง่ายและสอดคล้องกับบริบทกับสังคมไทย

ทักษะเปียโนระดับขั้นต้น หมายถึง มาตรฐานเปียโนในระดับเกรด 1 - 3 โดยเทียบเคียงกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติทักษะเปียโนของสถาบัน Trinity

นักเรียนเปียโนระดับขั้นต้นในงานวิจัยนี้ ครอบคลุมผู้เรียนอายุ 10 - 14 ปีเป็นหลัก

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ข้อเสนอแนะในให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยองค์ประกอบ ของการเรียนการสอน มี 5 ด้าน ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องหมายเหตุ เพื่อแสดงถึงข้อมูลตามให้ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติจริงในปัจจุบัน โดยระดับความคิดเห็นแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (5 = ทำมากที่สุด 4 = ทำมาก 3 = ทำปานกลาง 2 = ไม่ค่อยทำ และ 1 = ไม่ปรากฏ)

หลักในการกำหนด วัตถุประสงค์	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ในการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะที่สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้หรือไม่						
1. มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม						
2. มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมแก่ผู้เรียน						
3. มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม						

คำถามเพิ่มเติมนอกจากนี้ ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนถึงการกำหนดวัตถุประสงค์
อื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร

2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน
และการวัดประเมินผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องหมายเหตุ เพื่อแสดงถึงข้อมูล
ตามให้ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติจริงในปัจจุบัน โดยระดับความคิดเห็นแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

(5 = ทำมากที่สุด 4 = ทำมาก 3 = ทำปานกลาง 2 = ไม่ค่อยทำ และ 1 = ไม่ปรากฏ)

หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน						
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงสภาพจริงที่ผู้เรียนพบในสังคม						
3. เนื้อหาสาระเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเนื้อหาที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้						
4. มีความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามลำดับได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน						
5. ผู้สอนมีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้						

หลักในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง ในด้านความรู้ ทักษะ และ เจตคติ						
2. ผู้สอนมีการวางแผนและ จัดลำดับขั้นตอนในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง เนื้อหาได้						
3. กิจกรรมมีเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจ ของผู้เรียน						
4. ผู้สอนมีการท้าทาย ความสามารถของผู้เรียนด้วย การจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การจัดการแข่งขัน เป็นต้น						
5. ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการ ฝึกซ้อม พร้อมทั้งมีการวาง แผนการซ้อมให้แก่ผู้เรียน						
6. ผู้สอนมีการประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอนที่มี ความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการ ให้นักเรียนได้รับ						
หลักในการเลือกใช้สื่อการเรียน การสอน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. สื่อการเรียนการสอน ช่วย พัฒนาความรู้และทักษะที่ นักเรียนควรได้รับ รวมถึงมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการเรียนการ สอน						
2. ผู้สอนมีการคำนึงถึงความ เหมาะสม ระดับความสามารถ						

และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน						
3. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้แก่ผู้เรียน						
4. สื่อที่ใช้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัย						
5. สื่อที่ใช้สามารถหาได้ง่าย และเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย						
6. ผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อที่มีการสอดแทรกหรือผสมผสานดนตรีสมัยนิยมเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปัจจุบัน						
หลักในการวัดและประเมินผล	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติที่นักเรียนจะได้รับ						
2. ผู้สอนมีการวัดประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยม มิได้มุ่งแต่ดนตรีสมัยนิยมเพียงอย่างเดียว						

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

ผู้สอนคิดว่า หากในอนาคตมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น ให้สามารถบรรเลงได้ทั้งเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม เพื่อเป็นการเปิดทางเลือกให้แก่ผู้เรียนได้ รู้จักและบรรเลงดนตรีได้หลากหลายสไตล์ จะถือว่าเป็นการดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ร่วมให้ข้อมูลในแบบสอบถาม
ผู้วิจัย นางสาววิรัตน์ธาดา เกาศำ
นิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หากพบข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถาม ติดต่อ ผู้วิจัย ลูกทาล 084 - 0815834

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และอาจารย์เป็ยน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และผู้สอนเปียโน
เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม
เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

.....
 แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และผู้สอนเปียโน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น โดยชุดคำถามประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่

2.1 หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน

2.2 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และผู้สอนเปียโน

1. ชื่อ – นามสกุล _____
2. อายุ

☐ 18-23 ปี	☐ 24-29 ปี	☐ 30-35 ปี
☐ 36-40 ปี	☐ 40 ปีขึ้นไป	
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
---	------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา _____
 สูงสุด _____
5. ประสบการณ์ในการสอนวิชาเปียโน

☐ 3-5 ปี	☐ 5-7 ปี	☐ 7-10 ปี	☐ 10 ปีขึ้นไป
---------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------
6. วัน เดือน ปีที่ดำเนินการสัมภาษณ์ _____

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

2.1 หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตามระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับหลักการในการกำหนด วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้ เป็นหลักการสำคัญที่ควรพิจารณาในการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วยหลักการ สำคัญดังต่อไปนี้						
1. ควรจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา และเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการ บรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโน สมัยนิยม						
2. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และ ทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโน คลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมแก่ผู้เรียน						
3. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งในการ บรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโน สมัยนิยม						
ท่านคิดว่ามีหลักการใดนอกเหนือจากนี้ ที่ควรให้ความสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการ เรียนการสอนอีกหรือไม่ อย่างไร						
โปรดเรียงลำดับความสำคัญของหลักการในการกำหนดวัตถุประสงค์ข้างต้น ในการจัดการเรียน การสอนตามความคิดเห็นของท่าน ลำดับที่ 1..... ลำดับที่ 2..... ลำดับที่ 3..... อื่นๆ..... และเพราะเหตุใด ท่านจึงมีการลำดับความสำคัญของหลักการดังกล่าวในลักษณะนี้						

หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ท่านเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนว่าควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้หรือไม่						
1. องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม						
2. เทคนิคพื้นฐานที่ใช้ในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม						
3. บทเพลงในแต่ละยุคตามลักษณะของดนตรีคลาสสิก รวมถึงสไตล์ความแตกต่างของดนตรีสมัยนิยมในแต่ละประเภท						
4. ทักษะรองทางดนตรี ได้แก่ การอ่านโน้ตแรกเห็น การฟัง การค้นสด และการบรรเลงประกอบดนตรี						
ท่านคิดว่ามีเนื้อหาสาระใดที่นอกเหนือจากสาระข้างต้นที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่อย่างไร						
หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ท่านคิดว่าควรจำแนกความรู้และทักษะเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานทางด้านดนตรีที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมตามขอบเขตต่อไปนี้หรือไม่						
1. วารณคดีดนตรี						
1.1 บทเพลง ได้แก่ สไตล์ของบทเพลงสมัยนิยมและบทเพลงคลาสสิก เช่น สไตล์เพลงป๊อป ร็อก บัลลาด เพลงเต้นรำ เป็นต้น						
1.2 ประวัติของบทเพลง ได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลง ยุคสมัยของบทเพลงนั้น						
2. องค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี						
2.1 จังหวะ (Rhythm) ประกอบด้วยค่าของตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ได้แก่ 2/4 3/4 และ 4/4						

2.2 เสียง (Sound) ประกอบด้วยระดับเสียง ความดังเบาของเสียง ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกถึงความแตกต่างของเสียงได้ ตั้งแต่ระดับเบาถึงดับ p-f						
2.3 บันไดเสียง (Scale) และ Arpeggios ซึ่งประกอบด้วยบันไดเสียงทาง Major, minor และ Chromatic Scale ในระดับไม่เกิน 3 ชาร์ป และ 3 แฟลต						
2.4 ชั้นคู่ (Interval) ประกอบด้วยการบรรเลงชั้นคู่ตั้งแต่ชั้นคู่ 2 ถึงชั้นคู่ 8 เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดเสียงประสานในรูปแบบต่างๆ						
2.5 ทริยแอด (Triad) เป็นทริยแอดที่อยู่ในบันไดเสียงที่ไม่เกิด 3 ชาร์ป 3 แฟลต เช่นเดียวกับบันไดเสียง						
2.6 คอร์ด (Chords) ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการพลิกกลับคอร์ดในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ Root Position, First Inversion, Broken Chords และ Seventh Chords						
2.7 ทางเดินคอร์ด (Chord Progression)						
2.8 รูปแบบของเพลง (Form) ได้แก่ รูปแบบของเพลงในลักษณะ AABA, ABA						
2.9 เทคนิคเกี่ยวกับการแสดงออก (Expression) ได้แก่ ประโยคเพลงและการออกเสียงของเพลง (Articulation) ได้แก่ Accents, Staccato และ Legato						
3. ด้านทักษะดนตรี						
3.1 ทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight reading) ความซับซ้อนไม่เกิน 1 ชาร์ป 1 แฟลต						

3.2 ทักษะการฟัง (Aural) เป็นการร้องและบรรเลงตามเสียงที่ได้ยิน ทั้งคอร์ดและทำนองหลัก จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง						
3.3 ทักษะการด้นสด (Improvisation) ในบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ ไม่เกิน 3 ชาร์ป 3 แพลต และตามสไตล์เพลงที่หลากหลาย จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง						
3.4 ทักษะการแกะเพลง						
3.5 ทักษะการบรรเลงประกอบบทเพลง (Accompaniment)						
ท่านคิดว่ามีองค์ความรู้พื้นฐานและทักษะดนตรีข้อใด ที่นอกเหนือจากหลักการข้างต้น ที่สังเกตเห็นว่ามีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน						
จากเนื้อหาสาระข้างต้น ท่านคิดว่า ควรลำดับเนื้อหาและรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องใดก่อนหลัง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการสอนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพราะเหตุใด						

2.2 หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล

โปรดเติมตัวเลขลักษณะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลงในช่องที่กำหนด พร้อมบันทึกกลวิธีการสอนอื่นๆ นอกเหนือจากวิธีเหล่านี้หรือไม่ รวมถึงบอกถึงลักษณะของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในด้านนั้นๆ

โดยตัวเลขต่อไปนี้แทนลักษณะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ มีดังต่อไปนี้

- 1) การสอนโดยการสาธิต 2) การสอนโดยวิธีการวิจารณ์ 3) การสอนโดยวิเคราะห์และเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ 4) การสอนโดยการสร้างแรงบันดาลใจ 5) การสอนโดยการให้ผู้เรียนบรรเลงแบบฝึกหัดซ้ำๆ โดยใช้ความจำ 6) การสอนโดยการให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ 7) การสอนโดยการเรียงจากง่ายไปยากตามความเหมาะสมของผู้เรียน 8) การสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้บรรเลงในรูปแบบของตนเองอย่างอิสระบนพื้นฐานเดิม

ความรู้และทักษะดนตรี	การมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม		
	วิธีการจัดกิจกรรม	สื่อการเรียนการสอน	การวัดประเมินผล
1. ด้านวรรณคดีดนตรี			
1.1 บทเพลง ได้แก่ สไตล์ ของบทเพลงสมัยนิยมและ บทเพลงคลาสสิก เช่น สไตล์ เพลงป็อบ ร็อก บัลลาด เพลงเต้นรำ เป็นต้น			
1.2 ประวัติของบทเพลง ได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลง ยุคสมัยของบทเพลงนั้น			
2. ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรี			
2.1 จังหวะ (Rhythm) ประกอบด้วย ค่าของตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมาย กำหนดจังหวะ ได้แก่ 2/4 3/4 และ 4/4			
2.2 เสียง (Sound) ประกอบด้วยระดับเสียง ความดังเบาของเสียง ความสามารถในการควบคุม และแสดงออกถึงความ แตกต่างของเสียงได้ ตั้งแต่ ระดับเบาถึงดับ p-f			
2.3 บันไดเสียง (Scale) และ Arpeggios ซึ่ง ประกอบด้วยบันไดเสียงทาง Major, minor และ Chromatic Scale ในระดับ ไม่เกิน 3 ชาร์ป และ 3 แฟลต			
2.4 ชั้นคู่ (Interval) ประกอบด้วยการบรรเลง ชั้นคู่ตั้งแต่ชั้นคู่ 2 ถึงชั้นคู่ 8			

เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดเสียง ประสานในรูปแบบต่าง			
2.5 ทริยแอด (Triad) เป็น ทริยแอดที่อยู่ในบันไดเสียง ที่ไม่เกิด 3 ชาร์ป 3 แฟลต เช่นเดียวกับบันไดเสียง			
2.6 คอร์ด (Chords) ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับ การพลิกกลับคอร์ดใน รูปแบบต่างๆ ได้แก่ Root Position, First Inversion, Broken Chords และ Seventh Chords			
2.7 ทางเดินคอร์ด (Chord Progression)			
2.8 รูปแบบของเพลง (Form) ได้แก่ รูปแบบของ เพลงในลักษณะ AABA, ABA			
2.9 เทคนิคเกี่ยวกับการ แสดงออก (Expression) ได้แก่ ประโยคเพลงและการ ออกเสียงของเพลง (Articulation) ได้แก่ Accents, Staccato และ Legato			
3. ทักษะดนตรี			
3.1 ทักษะการอ่านโน้ต ฉับพลัน (Sight reading) ความซับซ้อนไม่เกิน 1 ชาร์ป 1 แฟลต			
3.2 ทักษะการฟัง (Aural) เป็นการร้องและบรรเลงตาม เสียงที่ได้ยิน ทั้งคอร์ดและ ทำนองหลัก จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง			

3.3 ทักษะการด้นสด (Improvisation) ในบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ ไม่เกิน 3 ชาร์ป 3 แฟลต และตามสไตล์เพลงที่หลากหลาย จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง			
3.4 ทักษะการแกะเพลง			
3.5 ทักษะการบรรเลง ประกอบบทเพลง (Accompaniment)			
ท่านคิดว่ามีวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างสร้างสรรค์นอกเหนือจากวิธีข้างต้นหรือไม่ อย่างไร			
ท่านคิดว่ามีวิธีการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างสร้างสรรค์นอกเหนือจากวิธีข้างต้นหรือไม่ อย่างไร			
ท่านคิดว่ามีวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้อย่างสร้างสรรค์นอกเหนือจากวิธีข้างต้นหรือไม่ อย่างไร			
ท่านคิดว่ามีกลวิธีการสอนเปียโนในลักษณะใดนอกเหนือจากข้างต้นที่ต้องการแนะนำเป็นพิเศษในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถมีความสามารถรอบด้าน			

ภาคผนวก ค แบบสังเกตการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสังเกตการสอน

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

.....

แบบสังเกตฉบับนี้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบัน โดยชุดคำถามประกอบด้วย 3 ข้อได้แก่

2.1 หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์

2.2 หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

2.3 รายละเอียดของเนื้อหาสาระที่พบในวันที่สังเกต รวมถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สถานที่ศึกษา _____
2. ชั้นเรียน/สถานที่ _____
3. วันที่ _____ เวลา _____
4. ผู้ร่วมเหตุการณ์ _____

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนเปียโนระดับขั้นต้น ในเขตกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

2.1 หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องหมายเหตุ เพื่อแสดงถึงข้อมูลตามที่คุณให้ข้อมูลปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

หลักในการกำหนด วัตถุประสงค์	สิ่งที่สังเกตเห็น		หมายเหตุ
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ในการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะที่สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้หรือไม่			
1. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม			
2. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมแก่ผู้เรียน			
3. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งในการบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยม			
ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนถึงการกำหนดวัตถุประสงค์อื่นๆ อีกหรือไม่ อย่างไร			

2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องหมายเหตุ เพื่อแสดงถึงข้อมูลตามที่คุณให้ข้อมูลปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

หลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ	สิ่งที่สังเกตเห็น		หมายเหตุ
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
1. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน			
2. เนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงสภาพจริงที่ผู้เรียนพบในสังคม			
3. เนื้อหาสาระเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเนื้อหาที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้			
4. มีความต่อเนื่องในการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามลำดับได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน			
5. ผู้สอนมีการเลือกเนื้อหาสาระที่มุ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเปียโนคลาสสิกและเปียโนสมัยนิยมได้			
หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	สิ่งที่สังเกตเห็น		หมายเหตุ
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
1. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ			

และเจตคติ			
2. ผู้สอนมีการวางแผนและจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้			
3. กิจกรรมมีเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน			
4. ผู้สอนมีการท้าทายความสามารถของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การจัดการแข่งขัน เป็นต้น			
5. ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการฝึกซ้อม พร้อมทั้งมีการวางแผนการซ้อมให้แก่ผู้เรียน			
6. ผู้สอนมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนได้รับ			
หลักในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	สิ่งที่สังเกตเห็น		หมายเหตุ
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
1. สื่อการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะที่นักเรียนควรได้รับ รวมถึงมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน			
2. ผู้สอนมีการคำนึงถึงความเหมาะสม ระดับความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน			
3. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น			

รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้แก่ผู้เรียน			
4. สื่อที่ใช้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีความทันสมัย			
5. สื่อที่ใช้สามารถหาได้ง่าย และเหมาะสมกับค่าใช้จ่าย			
6. ผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อที่มีการสอดแทรกหรือผสมผสาน ดนตรีสมัยนิยมเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัจจุบัน			
หลักในการวัดและประเมินผล	สิ่งที่สังเกตเห็น		หมายเหตุ
	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
1. การวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติที่นักเรียนจะได้รับ			
2. ผู้สอนมีการวัดประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ดนตรีสมัยนิยม มีได้มุ่งแต่ ดนตรีสมัยนิยมเพียงอย่างเดียว			

2.3 รายละเอียดของเนื้อหาสาระที่พบในวันที่สังเกต รวมถึงลักษณะการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

โปรดเติมเครื่องหมาย ในช่องของเนื้อหาสาระที่มีการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งเติมรายละเอียดที่ผู้สังเกตพบในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลในช่องว่างที่กำหนดให้

เนื้อหาสาระ	การจัดกิจกรรม สื่อ และการวัดประเมินผล
ในการจัดการเรียนการสอน พบการสอนเนื้อหาใดแก่ผู้เรียน	
1. วรรณคดีดนตรี	
☐ บทเพลง ได้แก่ สไตล์ของบทเพลงสมัยนิยม และบทเพลงคลาสสิก เช่น สไตล์เพลงป๊อป ร็อค บัลลาด เพลงเต้นรำ เป็นต้น	

☐ ประวัติของบทเพลง ได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลง ยุคสมัยของบทเพลงนั้น	
2. องค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี	
☐ จังหวะ (Rhythm) ประกอบด้วย ค่าของตัวโน้ต ตัวหยุด และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ได้แก่ 2/4 3/4 และ 4/4	
☐ เสียง (Sound) ประกอบด้วยระดับเสียง ความดังเบาของเสียง ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกถึงความแตกต่างของเสียงได้ ตั้งแต่ระดับเบาถึงดับ p-f	
☐ บันไดเสียง (Scale) และ Arpeggios ซึ่งประกอบด้วยบันไดเสียงทาง Major, minor และ Chromatic Scale ในระดับไม่เกิน 3 ชาร์ป และ 3 แฟลต	
☐ ชั้นคู่ (Interval) ประกอบด้วยการบรรเลงชั้นคู่ ตั้งแต่ชั้นคู่ 2 ถึงชั้นคู่ 8 เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดเสียงประสานในรูปแบบต่างๆ	
☐ ทริแอด (Triad) เป็นทริแอดที่อยู่ในบันไดเสียงที่ไม่เกิด 3 ชาร์ป 3 แฟลตเช่นเดียวกับบันไดเสียง	
☐ คอร์ด (Chords) ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการพลิกกลับคอร์ดในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ Root Position, First Inversion, Broken Chords และ Seventh Chords	
☐ ทางเดินคอร์ด (Chord Progression)	
☐ รูปแบบของเพลง (Form) ได้แก่ รูปแบบของเพลงในลักษณะ AABA, ABA	
☐ เทคนิคเกี่ยวกับการแสดงออก (Expression) ได้แก่ ประโยคเพลงและการออกเสียงของเพลง (Articulation) ได้แก่ Accents, Staccato และ Legato	
3. ด้านทักษะดนตรี	
☐ ทักษะการอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight reading) ความซับซ้อนไม่เกิน 1 ชาร์ป 1 แฟลต	
☐ ทักษะการฟัง (Aural) เป็นการร้องและบรรเลงตามเสียงที่ได้ยิน ทั้งคอร์ดและทำนองหลัก จำนวน	

ไม่เกิน 8 ห้อง	
☐ ทักษะการด้นสด (Improvisation) ในบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ ไม่เกิน 3 ชาร์ป 3 แฟลต และตามสไตล์เพลงที่หลากหลาย จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง	
☐ ทักษะการแกะเพลง	
☐ ทักษะการบรรเลงประกอบบทเพลง (Accompaniment)	
ผู้สอนมีการสอนเนื้อหาอื่นๆ นอกเหนือจากนี้หรือไม่ อย่างไร	

ภาคผนวก ง แบบวิเคราะห์เอกสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกและสมัยนิยมตามหลักสูตร Trinity
เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยม
เพื่อพัฒนาทักษะเปียโนระดับขั้นต้น

1. มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนคลาสสิกตามหลักสูตร Trinity

หัวข้อ	เกรด 1	เกรด 2	เกรด 3
1. สไตล์และยุคสมัยของเพลง			
2. จังหวะ			
3. เสียง			
4. บันไดเสียง			
5. ชั้นคู่			
6. ทริยแอด			
7. คอร์ด			
8. ทางเดินคอร์ด			
9. รูปแบบของเพลง			
10. เทคนิคเกี่ยวกับการแสดงออก			
11. การอ่านโน้ตฉบับพล้น			
12. การฟัง			
13. การด้นสด			
14. ความรู้ทางดนตรี			

2. มาตรฐานทักษะปฏิบัติเปียโนสมัยนิยมตามหลักสูตร Trinity

หัวข้อ	เกรด 1	เกรด 2	เกรด 3
1. สไตล์ของเพลง			
2. จังหวะ			
3. เสียง			
4. บันไดเสียง			
5. ชั้นคู่			
6. ทริยแอด			
7. คอร์ด			
8. ทางเดินคอร์ด			
9. รูปแบบของเพลง			
10. เทคนิคเกี่ยวกับการแสดงออก			
11. การตั้งสวด			
12. การบรรเลงประกอบดนตรี			

ภาคผนวก จ ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยการประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยผสมผสานดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนในระดับชั้นต้น

แนวทางการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อและอุปกรณ์ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

บทประพันธ์ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวอย่างในการเรียนการสอนมีทั้งหมด 2 บทเพลง

เพลงที่ 1 คือ เพลง Canon in C Major บทเพลงต้นฉบับเป็นบทเพลงซึ่งอยู่ในบันไดเสียง D Major ประพันธ์โดยนักประพันธ์ในยุคบาโรก โจฮันน์ พาคาเบล (Johann Pachelbel) และมีการนำมาเรียบเรียงใหม่โดยคุณศักดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร เพื่อให้มีความเป็นสมัยนิยมและสามารถบรรเลงได้ง่ายขึ้น

เพลงที่ 2 คือ เพลงความลับ ชั้บร้องโดย วงพอส โดยรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

1. ผู้เรียนสามารถบรรเลงบทเพลง Canon in C Major ได้ในลักษณะของแนวทำนองหลักและแนวเสียงประสานนอกเหนือจากที่โน้ตกำหนดได้
2. ผู้เรียนสามารถบรรเลงบทเพลงอื่นที่อยู่ในบันไดเสียง C Major ได้ในลักษณะของการบรรเลงประกอบผู้อื่น (เพลงความลับ - พอส)
3. ผู้เรียนสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ผ่านการบรรเลงเปียโนในบทเพลงที่กำหนดให้ได้ทั้ง 2 เพลง
4. ผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่นได้จริง

2) ด้านเนื้อหาสาระ

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด

เพลง Canon in C Major

- อยู่ในบันไดเสียง C Major
- ทริยแอด คอร์ด และ Arpeggios ประกอบด้วย C Major, E minor, A minor, G Major, F Major, D minor

- ทางเดินคอร์ด มีรูปแบบเดียวคือ I > iii > vi > V > IV > iii > ii > V

เพลง ความลับ – พอส

- อยู่ในบันไดเสียง C Major เช่นเดียวกัน
- ทริยแอด คอร์ด และ Arpeggios ประกอบด้วย C Major, E minor, F Major, G Major, A Major, D minor

- ทางเดินคอร์ด มี 2 แบบเดียวคือ 1) I > iii > IV > V

2) VI > ii > V

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง

เพลง Canon in C Major

- ประวัติของบทเพลง บทเพลง Canon in C Major เป็นบทเพลงในยุคบาโรก โดยคำว่า Canon นั้น แต่เดิมเขียนด้วยคำว่า Kanon โดยพาคาเบลมิได้ประพันธ์มาเพื่อเครื่องดนตรีเปียโนตั้งแต่แรก แต่ได้ประพันธ์บทเพลงนี้เพื่อให้เล่นด้วยเครื่องดนตรี 4 ชิ้น คือ Violin 3 ตัว และ Continuo (เปรียบเหมือน Bass ในปัจจุบัน) แต่ปัจจุบัน นิยมนำมาบรรเลงโดยเครื่องดนตรีเปียโน ซึ่งหนึ่งในฉบับที่ได้รับความนิยมในการเรียนการสอนเปียโนในระดับขั้นต้นอย่างมากคือ ฉบับของคุณศักดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร ศิลปินด้านเปียโนสมัยนิยมที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย

- สไตล์ของบทเพลง เป็นลักษณะของบทเพลงที่มีทำนองหลักและเสียงประสานแยกออกจากกันอย่างชัดเจน มีการบรรเลงเสียงประสานด้วยมือซ้ายในการเดินคอร์ดแบบ 1, 5, 8 ซึ่งจัดว่าเป็นหนึ่งในลักษณะของสไตล์เพลงบัลลาด

- จังหวะ รูปแบบจังหวะ 4/4

- รูปแบบของเพลง บทเพลงมีลักษณะเดียวเป็นการเดินคอร์ดวนไปมา และสร้างสรรค์ทำนองเพิ่มเติมจากทางเดินคอร์ดที่มี

เพลง ความลับ – พอส

- ประวัติของบทเพลง เพลง ความลับ เป็นหนึ่งในบทเพลงยอดนิยมของวงพอส ศิลปินของค่ายเบเกอรี่มิวสิค เนื้อเพลงกล่าวถึงความการแอบรักใคร่บางคนและไม่กล้าที่จะเปิดเผยความในใจ

- สไตล์ของบทเพลง เป็นบทเพลงสไตล์ป๊อป

- จังหวะ รูปแบบจังหวะ 4/4

- รูปแบบของเพลง เป็นรูปแบบของ AABA

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics)

- การออกเสียง (Articulation) สามารถเพิ่มเติมในเรื่องของ Legato, Staccato และ Accent เพื่อเพิ่มสีสันให้แก่บทเพลง

- ความดังเบา (Dynamics) สามารถเพิ่มเติมความดังเบาได้ตามที่ผู้เรียนต้องการในระดับ p-f

กลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉับพลัน (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Coming)

- การอ่านฉับพลัน (Sight reading) สามารถฝึกฝนได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การฝึกอ่านโน้ตฉับพลัน โดยการบรรเลงทั้งมือขวาและมือซ้ายตามโน้ตต้นฉบับ และการฝึกอ่านคอร์ดฉับพลัน โดยการบรรเลงมือขวาตามที่โน้ตกำหนด และบรรเลงมือซ้ายโดยการอ่านตามคอร์ดที่เขียนกำกับอยู่ด้านบนของแต่ละห้องเพลง

- การฟัง (Aural) ให้ผู้เรียนฟังเพื่อซึมซับถึงสำเนียงของบทเพลงและโครงสร้างของบทเพลง เพื่อแยกแยะว่าส่วนใดที่เหมือนและแตกต่างกัน เพื่อให้รับรู้ถึงโครงสร้างโดยรวมของเพลง ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลาในการฝึกฝนบทเพลง

- การด้นสด (Improvisation) ให้ผู้เรียนบรรเลงเฉพาะทำนองหลัก โดยให้สร้างสรรค์ด้วยตนเองในบันไดเสียง C Major เท่านั้น รวมถึงการให้ผู้เรียนฝึกฝนการคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ให้ผู้เรียนได้ออกแบบลักษณะของเสียงที่ตนเองต้องการได้ยืนด้วยตนเอง

- การแกะเพลง (Transcript) ให้ผู้เรียนฝึกฟังโน้ตเบสจำนวน 8 ตัว

- การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Coming) ให้ผู้เรียนเปลี่ยนลักษณะการบรรเลงเป็นการบรรเลงมือซ้ายด้วยโน้ตเบสเพียงตัวเดียว และมือขวาคอร์ดในรูปร่างของ Root position

3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะแยกเป็นสองส่วนคือ ส่วนของการฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นผู้บรรเลงเดี่ยวและส่วนของการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบแก่ผู้อื่น โดยเริ่มจาก ทักษะการบรรเลงเปียโนเดี่ยว

1. ให้ผู้เรียนฟังเพื่อซึมซับถึงสำเนียงของบทเพลงและโครงสร้างของบทเพลง เพื่อแยกแยะว่าส่วนใดที่เหมือนและแตกต่างกัน เพื่อให้รับรู้ถึงโครงสร้างโดยรวมของเพลง โดยบทเพลง Canon นั้นมีหลากหลายสไตล์ที่มีผู้บรรเลงไว้ ผู้เรียนควรฟังหลากหลายสไตล์เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบแนวทางในการเล่นที่ตนเองสนใจ หลังจากนั้น ผู้สอนควรบรรเลงบทเพลง Canon in C Major ในลักษณะตามโน้ต เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าหากบรรเลงตามโน้ต เพลงจะมีลักษณะอย่างไร ลักษณะของ Accompaniment มือซ้ายเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความแตกต่างในการสร้างสรรค์ลักษณะมือซ้ายที่ตนเองต้องการในอนาคต

2. ฝึกให้ผู้เรียนอ่านตารางคอร์ดประกอบโน้ตทำนองหลัก ผู้สอนอธิบายและสาธิตเนื้อหาสาระในกลุ่มการพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ เริ่มจากการอธิบายให้ผู้เรียนเห็นถึงโครงสร้างของบันไดเสียง C Major ทริยแอด และคอร์ดต่างๆ ที่ใช้ในบทเพลง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนฝึกกดคอร์ดในรูปร่างของ Root position เปลี่ยนตามชื่อคอร์ดด้านบนของห้อง พร้อมบรรเลงทำนองหลักที่มือขวา

3. ฝึกให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงรูปร่างของ Accompaniment ที่มือซ้าย โดยอธิบายและสาธิตให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับการพลิกกลับคอร์ดในรูปร่าง First inversion และ Second inversion พร้อมทั้งสอดแทรกการบรรเลงอาเปจจีโอให้แก่ผู้เรียน หลังจากให้เช่นนั้น ให้ผู้เรียนกดคอร์ดโดยใช้รูปร่าง Root position, First inversion และ Second inversion โดยให้ใช้รูปแบบที่ใกล้กันมากที่สุด จนกระทั่งผู้เรียนสามารถเปลี่ยนมือซ้ายได้อย่างคล่องแคล่วและตรงตามจังหวะ

4. ฝึกให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบของ Accompaniment ที่ตนเองสนใจ พร้อมทั้งบรรเลงบทเพลง Canon in C Major ออกมาในรูปแบบที่ตนเองต้องการ โดยรูปแบบของ Accompaniment มือซ้ายที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้ ได้แก่ การบรรเลงแบบ Block Chord ในรูปแบบของ Root position, First inversion และ Second inversion , การบรรเลงแบบ Broken Chord ในรูปแบบการกดเรียงเสียงโน้ตตัวที่ 1, 5, 8 และ โน้ตตัวที่ 1, 5, 10 พร้อมการบรรเลงทำนองหลักในมือขวา

5. ให้ผู้เรียนฝึกฝนในด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยระหว่างที่ผู้เรียนฝึกฝนเพื่อจะบรรเลงให้คล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนสามารถออกแบบลักษณะของเสียงที่ตนเองต้องการได้ยินผ่านความดัง – เบา และเทคนิคการออกเสียงต่างๆ เช่น การบรรเลงเชื่อมเสียง (Legato), การบรรเลงเสียงสั้น (Staccato) เพื่อสร้างสีสันให้แก่บทเพลง หลังจากนั้น ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่งเติมทำนองหลักในบทเพลง โดยการดันสแตนด์ที่อยู่ในบันไดเสียง C Major เพียง 4 – 8 ห้อง สำหรับขั้นตอนนี้ อาจเริ่มจากการบรรเลงถาม – ตอบกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและกล้าแสดงออก รวมถึงเป็นการฝึกบทบาทในการบรรเลงร่วมกับผู้อื่นด้วย

ทักษะการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น

6. ฝึกฝนทักษะในการบรรเลงร่วมกับผู้อื่นให้แก่ผู้เรียน โดยใช้บทเพลง Canon in C Major เช่นเดิม แต่เปลี่ยนวิธีการบรรเลง โดยมีมือซ้ายบรรเลงเพียงโน้ตตัวเบส และมือขวากด Block Chord ในรูปแบบของ Root position, First inversion และ Second inversion และเมื่อผู้เรียนสามารถกระทำได้อย่างคล่องแคล่ว ควรเพิ่มการบรรเลงมือซ้ายให้ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีมือซ้ายบรรเลงแบบ Broken Chord ในรูปแบบการกดเรียงเสียงโน้ตตัวที่ 1, 5, 8 และ โน้ตตัวที่ 1, 5, 10 และมือขวายังคงบรรเลงเช่นเดิม หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนสามารถกระทำได้อย่างแม่นยำแล้ว ผู้สอนควรบรรเลงทำนองหลัก พร้อมกับให้ผู้เรียนบรรเลงประกอบตามรูปแบบข้างต้น

7. ทดสอบว่าผู้เรียนสามารถอ่านตารางคอร์ดฉับพลันได้เร็วเพียงใด โดยการให้ผู้เรียนฟังบทเพลงความลับ – พอส และสังเกตระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกหัดบรรเลง เนื่องจากบทเพลงนี้เป็นลักษณะของบทเพลงสมัยนิยมทั่วไป คือมีเพียงเนื้อร้องและชื่อคอร์ดด้านบน ควรให้ผู้เรียนได้ฟังบทเพลงก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นชินและสามารถคาดคะเนทิศทาง รวมถึงเห็นโครงสร้างโดยรวมของบทเพลงได้ถึงแม้จะไม่มีโน้ตตั้งเช่นบทเพลง Canon in C Major ก็ตาม

8. ให้ผู้เรียนประยุกต์รูปแบบการบรรเลงประกอบจากบทเพลง Canon in C Major เข้าด้วยกันกับบทเพลงความลับ โดยรูปแบบในการบรรเลงในระดับนี้ยังมีเพียง 2 แบบคือ 1. มือซ้ายบรรเลงเพียงโน้ตตัวเบส และมือขวา กด Block Chord ในรูปแบบของ Root position, First inversion และ Second inversion และ 2. การบรรเลงมือซ้ายให้ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีมือซ้ายบรรเลงแบบ Broken Chord ในรูปแบบการกดเรียงเสียงโน้ตตัวที่ 1, 5, 8 และ โน้ตตัวที่ 1, 5, 10 และมือขวายังคงบรรเลงเช่นเดิม ในขั้นตอนนี้ ควรฝึกให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์เสียงที่ตนเองต้องการได้ยินเช่นเดียวกับบทเพลง Canon in C Major ผ่านการเพิ่มดัง – เบา และเทคนิคการออกเสียงต่างๆ เช่น การบรรเลงเชื่อมเสียง (Legato), การบรรเลงเสียงสั้น (Staccato)

9. ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จริงในการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น เมื่อผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบได้อย่างคล่องแคล่ว สร้างเสียงที่ไพเราะได้ หลังจากนั้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์จริงในการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น โดยการให้ผู้เรียนบรรเลงเปียโนประกอบการร้องเพลง อาจเริ่มจากการให้ผู้สอนเป็นนักร้องและให้ผู้เรียนบรรเลงประกอบ หลังจากนั้น ให้ผู้เรียนได้บรรเลงประกอบกับนักร้องคนอื่นที่ไม่คุ้นเคยและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากผู้เรียนสามารถกระทำได้ทั้งหมดนี้ ถือว่าพร้อมสำหรับการพัฒนาในก้าวต่อไป

4) ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

สื่อและอุปกรณ์ ประกอบด้วยโน้ตเพลง Canon in C ฉบับที่มีการเขียนชื่อคอร์ดด้านบนของห้องเพลง, บทเพลงความลับ - พอส, การสาธิตของผู้สอน, คลิปวิดีโอบนยูทูป, นักร้อง และเปียโน

5) ด้านการวัดและประเมินผล

แนวทางวิธีวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 1 การพัฒนาทางด้านเทคนิค (Technic) ประกอบด้วย บันไดเสียง Arpeggios ชั้นคู่ ทริยแอด คอร์ด และทางเดินคอร์ด ได้แก่

- 1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ถูกต้องและคล่องแคล่วจนเป็นปกติหรือไม่
- 2) ใช้วิธีการสอบถามถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีกับผู้เรียนเสมอก่อนบรรเลง
- 3) ใช้วิธีการทดสอบว่าเมื่อผู้เรียนเห็นคอร์ดนั้นๆ สามารถบรรเลงได้ทันทีหรือไม่

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 2 การพัฒนาความเป็นดนตรี (Musicality) ประกอบด้วย ประวัติของบทเพลง สไตล์ของบทเพลง จังหวะ รูปแบบของเพลง ได้แก่

- 1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถตีความและสื่อสารบทเพลงในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการได้หรือไม่ และผู้เรียนสามารถบรรเลงจังหวะ เช่น การเน้น หนัก-เบา ได้ถูกต้องตามสไตล์ของบทเพลงนั้นๆ หรือไม่หากผู้เรียนพบบทเพลงใหม่ ที่มีรูปแบบของเพลง รูปแบบจังหวะ และสไตล์เพลงตามประสบการณ์เดิม ผู้เรียนสามารถบรรเลงด้วยตนเองได้หรือไม่

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 3 การพัฒนาด้านการแสดงออก (Expression) ประกอบด้วย การออกเสียง (Articulation) และความดังเบา (Dynamics) ได้แก่

- 1) ใช้วิธีการสังเกตว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงในเรื่องของการออกเสียง (Articulation) ได้ด้วยเทคนิคที่หลากหลายหรือไม่
- 2) ใช้วิธีสอบถามว่าชื่อของการออกเสียง (Articulation) ต่างๆ นั้นมีชื่ออย่างไร หมายความว่าอย่างไร และให้บรรเลงให้ดูในเรื่องของความดัง - เบา
- 3) ใช้วิธีการสังเกตถึงคุณภาพของเสียงที่ผู้เรียนบรรเลงออกมาเป็นหลัก พร้อมทั้งถามความเข้าใจว่า เหตุใดจึงเลือกใช้ให้ความดัง - เบา และการออกเสียงต่างๆ ในการบรรเลงบทเพลงนี้

แนวทางวิธีการวัดและประเมินผลของเนื้อหาสาระในกลุ่มที่ 4 ทักษะดนตรี (Skill) ประกอบด้วย การอ่านฉบับปล้น (Sight reading) การฟัง (Aural) การด้นสด (Improvisation) การแกะเพลง (Transcript) และการบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 1) การอ่านฉบับปล้น (Sight reading) ใช้วิธีการสังเกตระยะเวลาที่ผู้เรียนใช้ในการอ่านและการบรรเลง ว่ามีความต่อเนื่องในการบรรเลงหรือไม่ สามารถบรรเลงได้เป็นบทเพลงอย่างไม่ติดขัดหรือไม่ สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้หรือไม่ เปลี่ยนคอร์ดได้ทันตามจังหวะของเพลงหรือไม่

- 2) การฟัง (Aural) ใช้วิธีสังเกตว่าผู้เรียนสามารถฟังโน้ต ฟังคอร์ด และฟังโครงสร้างของบทเพลงได้ถูกต้องหรือไม่

- 3) การด้นสด (Improvisation) ใช้วิธีการสังเกตระยะเวลาและการตอบสนองของผู้เรียนในการทำ Answer-Question ของผู้เรียนในการสร้างสรรค์

4) การแกะเพลง (Transcript) ใช้วิธีการฟังว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงได้เหมือนกับต้นฉบับได้มากน้อยเพียงใด และมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองบรรเลงหรือไม่

5) การบรรเลงประกอบร่วมกับผู้อื่น (Accompaniment/Comping) ใช้วิธีการว่าผู้เรียนสามารถบรรเลงประกอบได้ตรงตามจังหวะของบทเพลงหรือไม่ และหากต้องไปเล่นร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนรู้หน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ตนเองเล่นหรือไม่

หมายเหตุ* สำหรับบทเพลงที่ 2 ผู้สอนมีจำเป็นต้องเลือกบทเพลงความลับของวงพอสเท่านั้น สามารถเลือกบทเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง C Major เพียงใดก็ได้ เพียงแต่ต้องฟังระมัดระวังไม่ให้ทางเดินคอร์ดกระจายกันจนเกินไป และหากบทเพลงนั้นมีคอร์ด 7 อาจให้ผู้เรียนบรรเลงเป็นคอร์ดเมเจอร์, ไมเนอร์ก่อน มีจำเป็นต้องบรรเลงคอร์ด 7 ตามที่บทเพลงกำหนดในระยะแรก รวมถึงถ้าเป็นบทเพลงที่ผู้เรียนสนใจและคุ้นหูจะดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้เรียนสนุกสนานและเรียนรู้ได้เร็วมากขึ้น ผู้วิจัยแนบโน้ตเพลง Canon in C Major จำนวน 2 หน้า และตารางคอร์ดเพลงความลับ – พอส จำนวน 1 หน้า

CANON IN C Tosca

Piano By : The Saint
www.notepiano.com

21 C E \flat /B A \flat G F E \flat D \flat C

17 C E \flat /B A \flat G F E \flat D \flat C

24 D \flat C E \flat /B A \flat G

5 C E \flat /B A \flat G F E \flat D \flat C E \flat

27 F E \flat D \flat C E \flat /B

11 A \flat G F E \flat D \flat C E \flat

30 A \flat G F E \flat D \flat C

14 A \flat G F E \flat D \flat C

33 C E \flat /B A \flat G F E \flat

17 C E \flat /B A \flat G F E \flat D \flat C

36 D \flat C E \flat /B A \flat G

Intro / C / Em / F / G / (2 Times)

C Em F G
 มอง มองเธอมาแสนนาน ฉันไม่กล้าต้องคอยหลบตาเธอเสมอ
 C Em F G Em
 ก้าวซักวันหนึ่งถ้าเธอรู้ว่าฉัน ปิดบังความจริงอะไรเอาไว้

A Dm G
 * ความลับที่ฉันซ่อนไว้ ไม่เคยบอกใคร จะอดใจไม่ไหว

C Em F G
 ** ยิ่งฉันใกล้เธอเท่าไร ยิ่งอยากจะเผยใจ

C Em F G
 เมื่อสบสายตาก็ยิ่งหวั่นไหว

C Em A
 มันยากเหลือเกิน จะเก็บซ่อนความรักเอาไว้

Dm Em A
 และความลับในใจของเธอ มีฉันอยู่บ้างไหม

Dm G
 โปรดบอกความในใจ ให้ฉันรู้หีนะเธอ

Intro / C / Em / F / G /

C Em F G
 เก็บเอาคำพูดของเธอ มาคิดมาก แอบคิดไปเองอยู่อย่างนี้
 C Em F G Em
 ก็เธอ เธอช่างดีแสนดี คำว่ารักเธอ จะต้องเก็บไว้อีกนานแค่ไหน

(* , **)

Outro / C / Em / F / G / (2 Times) C

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววิจิตต์ธาดา เกาคำ เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2533 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาดุริยางคศาสตร์สากล (เครื่องมือนอกเปียโน) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2553 เริ่มทำงานในตำแหน่งอาจารย์สอนเปียโน สถาบันดนตรีเคพีเอ็น สาขาสยามแสควร์ ในปีการศึกษา 2555 ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY